

ЗЕЛЕНА КНИГА

РИНОК ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

EU4Business

FORBIZ

Створення кращого
бізнес-середовища

BRDO

Офіс ефективного
регулювання

Грудень-2020

ОФІС ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

office@brdo.com.ua, +38 (094) 832 49 12
вул. Григорія Сковороди, 21/16, блок В
www.brdo.com.ua

Офіс ефективного регулювання BRDO засновано в листопаді 2015 року для поліпшення державного регулювання та економічних свобод в Україні (з пріоритетом для малого/середнього бізнесу).

Саме для цього ми реалізуємо інклюзивний та відкритий процес оптимізації регуляторних відносин, який спонукає до взаємної довіри та партнерства держави й бізнесу.

Документ підготовлено експертами Офісу ефективного регулювання.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ПРЕДСТАВНИКИ ОФІСУ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ: Олексій Дорогань, Роман Кобець

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

КЕРІВНИЦЯ СЕКТОРУ «СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО» ОФІСУ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ BRDO:

Ірина Грузинська

ГРУПА ЕКСПЕРТІВ ОФІСУ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ BRDO: Альона Смагіна, Олександр Перепелиця, Наталія Герасименко, Артем Попсуй

Подяка:

Висловлюємо велику подяку Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Інституту луб'яних культур, Національному університету біоресурсів і природокористування України за надання статистичних та наукових даних для написання дослідження.

Також висловлюємо подяку:

Олександру Ігнатюку — голова асоціації «Українські технічні коноплі»

Андрію Пилипченко — засновник агропромислової групи «Арніка»

Анастасії Білич — керівник маркетингової служби агропромислової групи «Арніка»

Миколі Пісковому — заступник директора ТОВ «Інститут органічного землеробства»

Олександру Дойнікову — керівний партнер ТОВ «Vimeo»

Ірині Костюшко — керівний власник агрокомпанії «Зоря»

ПЕРЕДМОВА

Вирощування конопель було широкомасштабним в 20 столітті. Лідуючі позиції займали країни Радянського Союзу, концентруючи більше 80 % світового виробництва з площами посівів близько 700 тис. га та 150 заводами з переробки.

Однак в 1961 році на Конференції ООН було прийнято **Єдину конвенцію про наркотичні засоби**, основною метою якої стало обмеження доступу до продуктів канабісу, кокаїну та інших опієвих наркотиків, які використовуються не в медичних цілях. Конвенція діє і сьогодні.

В Конвенції є виключення – її дія не поширюється на коноплі, які використовуються в промислових цілях, однак більшість країн на той час не розрізняла технічні коноплі (які не мають психотропного впливу) від наркотичного канабісу та заборонила вирощування рослини, як наркотичного засобу. Як наслідок, площі посівів по всьому світу почали стрімко скорочуватись.

Сьогодні ж розвинуті країни, такі як Канада¹, США² та країни ЄС³ вже створили **чітке та зрозуміле законодавче регулювання**, щодо технічних конопель, прирівнявши їх до звичайної сільськогосподарської культури, хоча і з певними заходами контролю. Ці країни вже перейшли до наступного рівня лібералізації використання рослин канабісу та активно вивчають напрямки для його застосування в медичних цілях.

Так, 02.12.2020 Комісія з наркотичних засобів ООН **виключила канабіс з категорії небезпечних наркотичних засобів**, які були закріплені в Списку IV Конвенції. Очікується, що це надзвичайно позитивно вплине на подальшу лібералізацію використання всіх корисних компонентів та властивостей рослини канабісу.

Україна ж в 1995 прийняла Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», яким прирівняла технічні коноплі до наркотиків, застосувавши відповідне законодавче регулювання, що надмірно ускладнило ведення господарської діяльності з вирощування конопель. Нажаль, воно діє до сьогодні.

Наша Зелена книга присвячена регулюванню ринку технічних конопель в Україні.

Підготовка та публікація Зелених книг є поширеною практикою стимулювання та організації професійних дискусій щодо актуальних проблем і шляхів їх вирішення. Як правило, публікація Зеленої книги з певної проблематики є передумовою наступного етапу – розробки документу, в якому формуються основи державної політики, спрямованої на вирішення виявлених проблем.

Виокремлення проблематики ринку дозволить системно підійти до реформування системи державного регулювання, прибрати невиправдані бар'єри, оптимізувати процедури, виправити помилково чи надмірно застосоване регулювання та імплементувати найкращі світові практики.

Зелена книга сформована на основі аналізу стану законодавства України станом на 05.12.2020.

¹ <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2018-145/>

² <https://www.congress.gov/bills/115th-congress/house-bill/2/text>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1307>

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВИКОРИСТАНІ СКОРОЧЕННЯ	5
РЕЗЮМЕ	6
ОПИС РИНКУ	8
1. ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ	9
1.1. Аналіз ринку технічних конопель в Україні	9
1.2. Аналіз заінтересованих сторін	20
2. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ	22
2.1. Нормативно-правове регулювання ринку	22
2.2. Аналіз інструментів регулювання	25
2.3. Матриця регулювання	27
3. АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ	31
3.1. Перелік та аналіз ключових проблем	31
3.2. Аналіз чинної державної політики та концепція змін до неї	55
4. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	59
4.1. Міжнародні зобов'язання України	59
4.2. Міжнародне регулювання ринку технічних конопель	61
4.3. Регулювання ринку технічних конопель в найбільших країнах-виробниках	66
5. РЕГУЛЯТОРНІ КЕЙСИ	76
5.1. Загальне регулювання господарської діяльності	76
5.2. Культивування	84
5.3. Реєстрація сорту	90
5.4. Обіг	92
5.5. Зберігання	94
5.6. Знищення	96
ДОДАТКИ	99

ВИКОРИСТАНІ СКОРОЧЕННЯ

ЄС — Європейський Союз

США — Сполучені Штати Америки

КМУ — Кабінет Міністрів України

Мінекономіки — Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

ООН — Організація Об'єднаних Націй

ДДХ — Документ дозвільного характеру

ТГК (THC) — Тетрагідроканабінол

КБД (CBD) — Канабідіол

КБГ (CBG) — Канабігерол

Угода/Угода про асоціацію — Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони

EINA — Європейська асоціація технічних конопель

EFSA — Європейське агентство з безпеки харчових продуктів

CAP — Спільна аграрна політика

MARA — Міністерство сільського господарства та сільських справ Китаю

Health Canada — Міністерство охорони здоров'я Канади

IHR — Регламенти про технічні коноплі

CFIA — Канадське агентство інспекції харчових продуктів

USDA — Міністерство сільського господарства США

AMS — Служба сільськогосподарської торгівлі

MILDECA — Міжвідомча комісія проти наркотиків та поведінки, що викликає залежність

РЕЗЮМЕ

У всьому світі однолітні лубоволокнисті рослини конопель використовують у **трьох** напрямках — технічному (виготовлення продукції — олії, тканин, дорожнього полотна тощо), медичному (виготовлення медичних препаратів) та рекреаційному (для немедичного вживання). Напрямок використання рослини залежить від вмісту у ній психоактивної речовини *тетрагідроканабінол* (ТГК¹). Законодавство різних країн встановлює межу вмісту ТГК, до якої коноплі вважаються технічними і можуть вільно використовуватись у промисловості, а після — наркотичними, із певними обмеженнями чи заборонаю обігу. Українське законодавство налічує **29** чинних нормативно-правових актів, які регулюють вирощування конопель. Відповідно до них до технічних належать коноплі з вмістом ТГК до **0,08%**, а рослини, вміст ТГК яких перевищує це значення, автоматично вважаються наркотичними. Визначення поняття «медичних конопель» в українському законодавстві наразі відсутнє.

Це дослідження присвячене ринку **технічних конопель** в Україні та не охоплює питання так званих «медичних конопель». Попри безпечність промислового використання конопель із вмістом ТГК **0,08%** (вживання таких конопель не може спровокувати наркотичне сп'яніння), цей ринок значно зарегульований. Незважаючи на світову практику вільного вирощування та переробки технічних конопель (так само, як вирощують інші сільськогосподарські культури — просо, пшеницю, жито тощо), в Україні для цього досі потрібно одержувати ліцензію на вирощування, щороку отримувати квоту, а також проходити постійні перевірки правоохоронних органів.

Серед проблем, що створюють значні обмеження для бізнесу та стримують розвиток галузі, дослідженням окреслено такі:

- 1) Господарська діяльність на ринку є не визначеною, певні товари та продукти переробки (з листя, суцвіття та екстракти технічних конопель) не ідентифікуються — відсутні коди КВЕД, відсутні коди УКТЗЕД, як наслідок — відсутня простежуваність і реальні статистичні дані, неможливо прогнозувати ситуацію на ринку.
- 2) До вирощування технічних конопель застосовується регулювання як до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а не як до звичайної сільськогосподарської культури.
- 3) Господарська діяльність, пов'язана з технічними коноплями, підлягає надмірному контролю з боку правоохоронних органів: для отримання ліцензії на сільськогосподарську культуру бізнесу необхідно здійснити мінімум **три** контакти з правоохоронними органами; при переробці необхідно організувати щоденний контроль поліції за знищенням залишків переробки технічних конопель.
- 4) Культивування технічних конопель підлягає і ліцензуванню, і квотуванню, що створює подвійне навантаження на бізнес. Крім того, інструмент квотування є недосконалим (у законодавстві не визначено критерії для отримання квот, в органів державної влади відсутні повноваження щодо затвердження річних квот). Із 2014 року КМУ не встановлює квоти на технічні коноплі. Як наслідок, протягом останніх **шести** років бізнес подавав заявки на квоти в односторонньому порядку, не отримуючи зворотнього зв'язку.
- 5) Згідно з українським законодавством, рівень ТГК в технічних коноплях може складати не більше **0,08 %**, тоді як в ЄС цей показник складає **0,2%**, у США, Канаді та Китаї — **0,3%**. У рамках Угоди про асоціацію (ст. 405, додаток XXXVII) Україна зобов'язалася імплементувати Регламент Ради (ЄС) № 1307/2013 та встановити вимоги до вмісту ТГК на рівні **0.2%**. Термін виконання — до 31.12.2020.

¹ ТГК — психоактивна речовина дельта-9-тетрагідроканабінол, яка міститься в рослинах роду коноплі

Експерти BRDO вважають, що для спрощення ведення господарської діяльності з культивування технічних конопель потрібно виконати наступні кроки:

- 1 Вивести технічні коноплі з-під загального регулювання про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, спростити умови ліцензування.
- 2 Підвищити гранично допустимий рівень ТГК в технічних коноплях до **0,2%** або **0,3%**.
- 3 Усунути надмірний контроль органів МВС за господарською діяльністю, пов'язаною із обігом технічних конопель.
- 4 Скасувати контроль держави за обігом, у т.ч. знищенням залишків технічних конопель.
- 5 Скасувати квотування посівів технічних конопель.
- 6 Визначити на законодавчому рівні види діяльності з культивування технічних конопель, закріпивши відповідний код КВЕД. Визначити коди УКТЗЕД на всі види товарів та продуктів на основі технічних конопель.

У результаті запропонованих регуляторних змін:

- 1 Підприємства, які займаються культивуванням, переробкою, зберіганням, транспортуванням та продажем технічних конопель, зможуть вести свою господарську діяльність за зрозумілими та прозорими правилами гри, без тиску правоохоронних органів.
- 2 Зменшення регуляторних вимог до бізнесу дозволить збільшити площі посівів технічних конопель, як наслідок збільшиться обсяг продуктів переробки, що виготовляються в Україні, збільшиться обсяг продукції на внутрішньому ринку та для експорту.
- 3 Зменшення регуляторних вимог дозволить збільшити кількість суб'єктів господарювання на ринку (на сьогодні ліцензії для роботи з технічними коноплями мають лише **62** суб'єкти).

ОПИС РИНКУ

Коноплі є високорентабельною сільськогосподарською культурою, яка у своїй структурі налічує близько **200** активних речовин, з яких **18** є вивченими. До таких речовин, зокрема, належить КБД¹ і ТГК, що є найбільш вивченими канабіноїдами.

У сільському господарстві ви з легкістю зможете використовувати цю рослину при виробництві волокна, яке є найміцнішим у світі. Технічні коноплі є частиною процесу виготовлення їстівної продукції (включно з тістечками й цукерками), лікувальних та косметичних засобів, будівельних матеріалів, також застосовуються в паливно-енергетичній галузі як зелена екологічна альтернатива. Гранули з відходів переробки конопель застосовуються навіть у будівництві доріг. Яскравим прикладом такого будівництва є магістраль Київ-Одеса. Із цієї рослини виготовляються цінні папери, також її дуже часто застосовують у автомобілебудуванні з метою полегшення конструкцій.

1 га технічних конопель виділяє кисню стільки ж, скільки **чотири гектари лісу**². Це перша сільськогосподарська культура, що дала прибутку агровиробникам 🇺🇸 США у 1950 році на близько **1 млрд дол.**

Технічні коноплі можна вирощувати **без використання засобів захисту рослин**, вони є екологічно безпечними та використовуються в органічному виробництві. Тому цю рослину, без сумніву, можна віднести до системи «зеленої економіки».

Технічні коноплі на сьогодні вирощуються в понад **30 країнах світу**. У загальномасштабному ринку виробництва сировини та виготовлення продукції близько **75% складають країни Азії**. Сумарні посівні площі Європи **займають 15% частки світового виробництва**. Однак країни 🇪🇺 ЄС (як переробники продукції з високою доданою вартістю) є вагомими гравцями на ринку. Для українського експорту **ставка ввізного мита до 🇪🇺 ЄС є нульовою**.

Український ринок виробництва технічних конопель є невеликим та зарегульованим. Щороку засівається лише **від 2 тис. га до 4 тис. га земель**, проте, ще в часи Радянського Союзу, Україна вирощувала близько **120 тис. га** технічних конопель та мала **35 переробних заводів**, із яких залишилися лише **3**. Таким чином, на сьогодні виробничі потужності України скоротилися **в 30 разів**.

Загалом розвиток галузі технічних конопель в Україні, як і у світі, залежить, у першу чергу, від законодавства, що регулює ринок та ставить високі обмежувальні заходи до виробників, зокрема, ліцензії та квоти, а також обмежує обіг такої продукції.

Прирівнювання технічних конопель до наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів робить **ринок монополізованим та зарегульованим**. Через обмеження вмісту ТГК на українському ринку зареєстровано **13 сортів технічних конопель**.

Обмежувальне регулювання, що впливає на ринок, складається з **29** нормативно-правових актів та **14 інструментів регулювання, більшість із яких пов'язані з діяльністю та контролем Держлікслужби та МВС України**. За порушення законодавства, навіть за недотримання норм щодо обігу та вирощування технічних конопель, санкція передбачає позбавлення волі від **4 до 8 років**, а якщо це суб'єкт господарювання з найманою працею, що може прирівнюватися до організованої групи, від **9 до 12 років** позбавлення волі. Крім того, **2/3 інструментів регулювання** мають регуляторні проблеми, що має істотний вплив на суб'єктів господарювання, а **1/3 актів мають ознаки неактуальності та потребують внесення змін**.

На сьогодні ліцензії на здійснення господарської діяльності у цій сфері мають лише **62** суб'єкти господарювання. В 2020 році лише **38** з них посіяли або мали намір посіяти цю культуру.

Крім того, у зв'язку із законодавчою невизначеністю у господарській діяльності використовуються не всі частини конопель (суцвіття і листя). Фактично агровиробники, що вирощують звичайну сільськогосподарську культуру, недоотримують прибутки, обсяг яких може сягати до **100 тис. дол. США за гектар**.

Водночас світовий ринок технічних конопель оцінюється експертами в понад **4 млрд дол. США**, має високий потенціал для розвитку та є інвестиційно привабливим.

¹ КБД — не психоактивна речовина, є головним фітоканабіноїдом, який міститься в рослинах роду коноплі
² Джерело: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GH7YH00A.html

1 | ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ

1.1.

АНАЛІЗ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ В УКРАЇНІ

Історично Україна вважалась лідером з вирощування технічних конопель, проте загальносвітові тенденції, пов'язані з «криміналізацією» цього виду діяльності, мали свій негативний вплив і в Україні. Так, за радянських часів Україна вирощувала близько **120 тис. га** технічних конопель, зараз ці площі скоротились в **30** разів. У світі основними опонентами конопляної галузі стали деревообробні підприємства, адже виробництво паперу з конопель є значно дешевшим, ніж із деревини, оскільки з **1 га** можна отримати близько **6 т** целюлози, що дозволяє виготовити у **4** рази більше паперу, ніж з лісу¹. Цікаво, що **перші гроші**, а також **перша друкована Біблія та Конституція** 🇺🇸 **США** виготовлені з конопляного паперу.

З розвитком текстильної промисловості до противників коноплярства долучились виробники синтетичних тканин. Крім того, конопляне волокно є в **10 разів міцнішим за** бавовняне, не піддається впливу морської солоні води, а сама тканина володіє антибактеріальними властивостями. Згодом і представники фармацевтичної галузі занепокоїлись зростанням конкуренції, адже з технічних конопель (низький вміст ТГК) можна виробляти натуральні препарати терапевтичної дії.

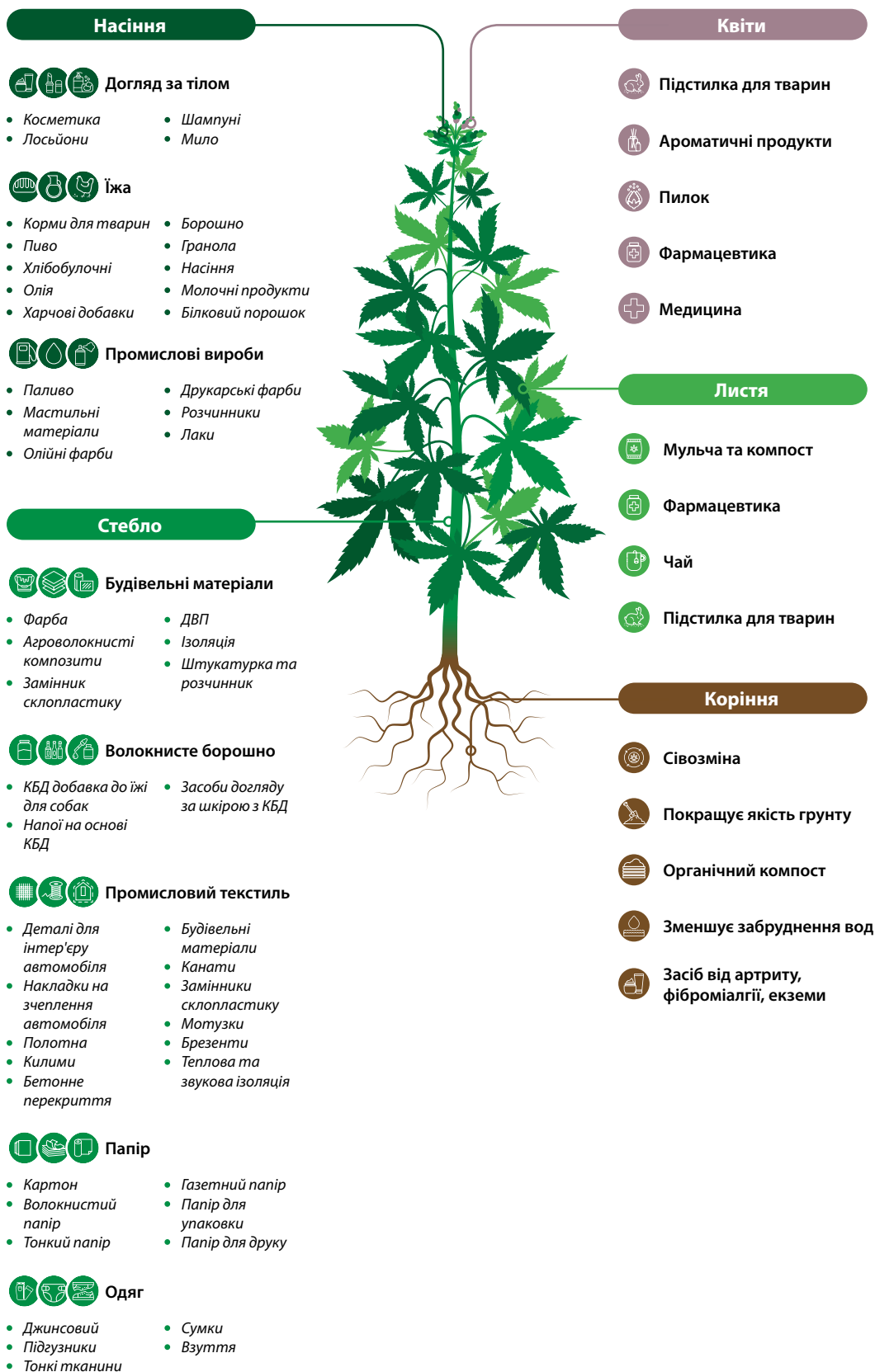
За оцінками експертів, з технічних конопель можна виготовити близько **50 000** різних виробів. Крім харчових і косметичних цілей, коноплі використовують для виготовлення нафтопродуктів, сировини для будівництва, компонентів для літаків і кораблів. У 2014 році канадські автомобілісти спробували реалізувати давню мрію Генрі Форда та створили «**найзеленіший**» у світі **автомобіль** — Kestrel, кузов якого виконаний із конопель².

Таким чином, вирощування та переробка конопель є багатовекторним високорентабельним бізнесом (Малюнок 1).

¹ Джерело: http://search.ligazakon.ua/L_doc2.nsf/link1/GH7YH00A.html

² Джерело: <https://economics.segodaya.ua/ua/economics/avto/v-kanade-sozdali-pervyy-v-mire-avtomobil-iz-konopli-576687.html>

Малюнок 1. Продукція, що може виготовлятися з технічних конопель

Проте в Україні через неоднозначність трактування положень нормативно-правових документів використовується лише насіння та стебла технічних конопель, що обмежує асортимент виготовленої продукції та знижує потенційну дохідність галузі.

Малюнок 2. Використання технічних конопель в Україні

Відродження конопляної галузі у світі наразі відбувається більш швидкими темпами, ніж в Україні. Серед країн Європи лідером є 🇫🇷 Франція, де за останні роки обсяги виробництва лише промислового волокна збільшилися більш ніж у **10 разів** (з **4 тис. т** у 2003 році до **48 тис. т** у 2014 році).¹

В Україні перспективну галузь лише починають розвивати. Станом на листопад 2020 року **62²** суб'єкти господарювання мають ліцензію на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до списку №3 «Рослини, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей» таблиці I Переліку наркотичних засобів психотропних речовин та прекурсорів, до яких, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 №770, належать і коноплі. Разом з тим, для вирощування технічних конопель підприємства обирають вид господарської діяльності: 01.16 Вирощування прядивних культур.

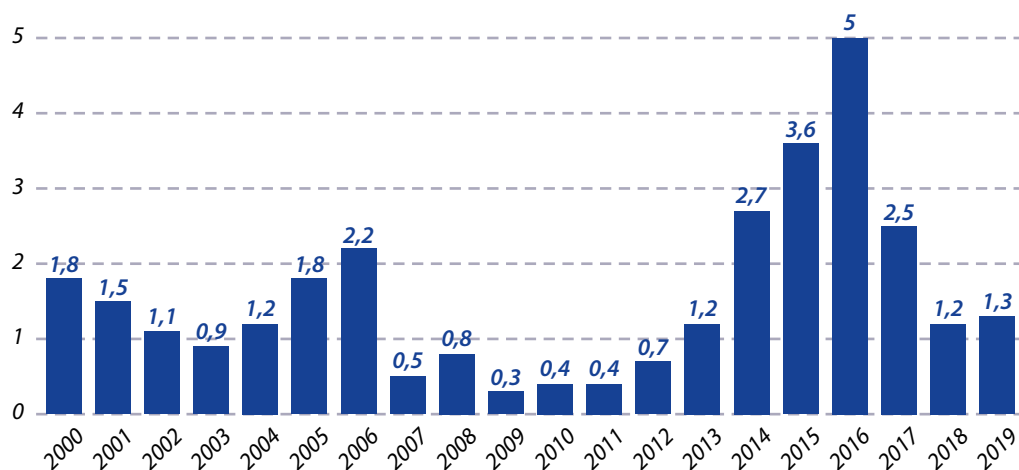
Культивування рослин роду конопель для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу (ТГК) не перевищував **0,08%**. Діяльність, пов'язана з культивуванням технічних конопель в Україні, квотується. Запит на затвердження квот у 2020 році подали **40** суб'єктів господарювання на загальну площу посіву **14 477 га**. Фактично, лише **38** суб'єктів господарювання посіяли або мали намір посіяти технічні коноплі у 2020 році на загальній площі **2 280,68 га³**. За даними 2019 року, посівні площі технічних конопель, засіяних підприємствами, в Україні складають близько **1,3 тис.га** (мал.3) при обсягах, заявлених до затвердження квот, у розмірі **14 573 га** (табл. 1).

¹ Джерело: Аналіз сучасного світового та вітчизняного ринку текстильної продукції з конопляного волокна / Г. А. Бойко, Л. А. Чурсіна, Т. О. Кузьміна // Товарознавчий вісник. - 2017. - Вип. 10. - С. 45-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvis_2017_10_8

² Джерело лист Держлікслужби № 8515-001.3/006.0/17-20 від 13.11.2020

³ Джерело лист Держлікслужби № 8515-001.3/006.0/17-20 від 13.11.2020

Малюнок 3. Динаміка посівних площ технічних конопель в Україні

Джерело: Державна служба статистики

Таблиця 1. Обсяги заявлених майбутніх посівних площ для виділення квот

Рік	Кількість заяв	Посівна площа, га
2015	13	4760
2016	18	13049
2017	34	22075
2018	32	15391
2019	31	14573
2020	40	14477

Посіви технічних конопель в Україні мають фрагментарний характер у Вінницькій, Житомирській, Київській, Сумській, Харківській та Черкаській областях. Площі посівів коливаються від декількох соток й до **800 га**. У Полтавській області практикують вирощування органічних технічних конопель.¹

Вирощування технічних конопель

Особливістю коноплярства є те, що при вирощуванні технічної коноплі практично не застосовуються засоби захисту рослин, а культивування сприяє покращенню якості ґрунтів. Крім того, з метою подальшої переробки потенційно можуть бути використані всі частки рослини: суцвіття, насіння, листя, стебло, коріння.

Основні напрямки використання технічних конопель в Україні:

- ◆ на насіння;
- ◆ на волокно;
- ◆ на насіння і тресту.

Залежно від напрямку використання варіюються витрати та прибутковість культури.

¹ Джерело: <https://konfgeolusk.wordpress.com/2020/04/07/%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%89%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D1%96-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0/>

Малюнок 4. Можливості використання часток рослини технічних конопель

Рентабельність вирощування конопель для отримання посівного матеріалу становить **112,5 %**. При культивуванні рослин для подальшої переробки на волокно прибутковість може коливатись від **32%** до **62%**. Якщо ж використовувати сорти, що забезпечують можливість отримання **двох** видів продукції насінневого матеріалу та трести (для волокна), рентабельність може досягати **184%**.¹

Середня урожайність сортів, що вирощується на насіння, становить **1,7-2 т/га** (сорт «Глесія»). Вартість товарного зерна становить близько **40 тис. грн/т**. Водночас роздрібні ціни в магазинах на зерна коноплі — у межах **100-200 грн/кг**. Очищені зерна коштують близько **600 грн/кг**.

Культивуванням рослин з метою продажу насінневого матеріалу в Україні займаються **8** суб'єктів господарювання. Вартість такого насіння складає близько **100 тис. грн/т**. Для отримання волокна використовуються сорти, що характеризуються підвищеним рівнем вмісту волокна — **38,9%** (сорт Глухівська-51), при цьому, урожайність соломи становить — **10,0-11,5 т/га**, а насіння — **0,9-1,0 т/га**. Вартість посівного матеріалу таких сортів також складає від **90 до 100 тис. грн за тонну**. При культивуванні сортів, що можуть забезпечити отримання **двох** видів продукції (сорт Гляна), характеризується урожайністю соломи на рівні — **7,5-8,0 т/га** та насіння на рівні — **1,0-1,2 т/га**.² Вартість посівного матеріалу варіюється залежно від репродукції та становить до **100 тис. грн/т**.

Через недосконале законодавство в Україні використовується тільки насіння конопель і треста. Українські виробники втрачають прибуток через неможливість використовувати суцвіття і листя — її найбільш дорогої частини.³

Переробка в тому числі цих елементів може приносити до **100 000 \$ на га**.⁴

Використання таких елементів рослини, як коріння, в Україні не здійснюється, хоча, наприклад, у Китаї з нього роблять косметичні засоби.

¹ Джерело: <http://www.iipnaan.com.ua/innovatsiini-proekty/203-cannabis>

² Джерело: <http://ibc-naas.com/product/>

³ Джерело: <https://agroday.com.ua/2017/12/22/eksportnyj-parovoz-yak-nalagodyty-eksport-konopel-lonu-ta-sochevytsi/>

⁴ Джерело: <http://tku.org.ru/news/5756>

Селекція технічних конопель

Основною селекційною базою технічних конопель в Україні є Інститут луб'яних культур НААН України. За визначенням науковців, «**промислові ненаркотичні коноплі** — однорічна лубоволокниста рослина зі специфічним запахом, до **4 метрів** у висоту, із вмістом тетрагідроканнабінолу (ТГК) від **0%** до **0,08%**, яка вирощується для одержання насіння, волокна і костриці».

Станом на листопад 2020 року до переліку внесено **13 сортів конопель посівних**¹, детальніше з їх характеристиками можна ознайомитись в Додатку 2. Основні характеристики популярних в Україні сортів технічних конопель наведені у Таблицях 2 та 3.

Таблиця 2. Сортіві характеристики популярних сортів технічних конопель в Україні

Сорт	Глухівська -51	Гляна	Глесія
Урожайність насіння	0,9-1,0 т/га	1,0-1,2 т/га	1,7-2,0 т/га
Урожайність соломи	10,0-11,5 т/га	7,5-8,0 т/га	7,5-8,0 т/га
Вартість посівного матеріалу	100 000 грн/т	100 000 грн/т	100 000 грн/т

Таблиця 3. Органічні технічні коноплі

Сорт	Сула	Лара	Глоба
Урожайність насіння	0,9 т/га	1,0 т/га	1,1 т/га
Урожайність соломи	4,9 т/га	4,8 т/га	5 т/га
Вартість посівного матеріалу	100 000 грн/т	100 000 грн/т	100 000 грн/т

У 2007 та 2016 роках Інститутом луб'яних культур НААН України виведено два сорти конопель, які не мають аналогів у світі та взагалі не містять ТГК, а отже, не становлять жодної небезпеки для людини і ризику використання таких конопель для виготовлення наркотичних речовин. Вітчизняний сорт «**Глухівська-51**», показав рекордний **вміст волокна 38,9%**, що є найвищим у світі, а сорт «Глесія» має високі показники **врожайності — 2 т/га насіння**.²

Для суб'єктів господарювання, що займаються органічним землеробством, ТОВ «Інститут органічного землеробства» були винайдені та зареєстровані такі сорти як: **Лара, Глоба і Сула**. До слова, процес виведення та реєстрації сорту є досить затратним та довготривалим. За інформацією ТОВ «Інститут органічного землеробства», в природних умовах виведення сорту триває **близько 8 років та обходиться до 4 млн грн**. Використання ж фітотрону (закрита дослідницька теплиця) дозволяє отримувати кілька врожаїв на рік, що може пришвидшити процес виведення сорту.

¹ Джерело: <http://service.ukragroexpert.com.ua/index.php>

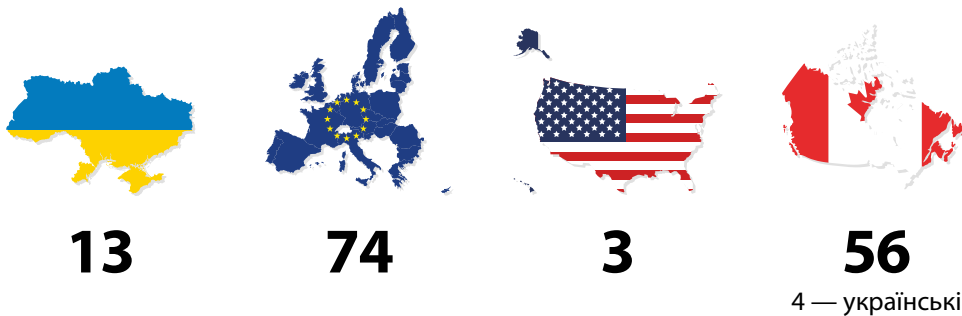
² Джерело: <http://ibc-naas.com/product/%d0%b3%d0%bb%d1%83%d1%85%d1%96%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d1%96-51/>

Малюнок 5. Процес виведення та реєстрації сорту

Сорти української селекції внесені до реєстрів багатьох країн, зокрема 🇨🇦 Канади, а також у 2016 році зареєстровано український сорт в 🇺🇾 Уругваї. Для порівняння: в 🇪🇺 Європі зареєстровано 74 сорти технічних конопель, в 🇺🇸 США — тільки 3, в 🇨🇦 Канаді — 56, з як их 4 сорти українські, а саме: ЮСО 14, ЮСО 31, Золотоноша 11, Золотоноша 15.

Малюнок 6. Кількість зареєстрованих сортів в країнах-виробниках¹

Садивний матеріал

8 суб'єктів господарювання вирощують технічні коноплі з метою подальшої реалізації насінневого матеріалу зареєстрованих для поширення в Україні сортів, за даними Державного реєстру насінництва та розсадництва, на 2020 рік (детальніше в Додатку 3). Найпопулярнішими сортами, що висіваються в Україні як насінневий матеріал, є **Глесія, Гляна та Сула**. Сорти Глесія та Гляна були виведені Інститутом луб'яних культур НААН України. Вартість насіння «еліта» становить **100 грн/кг**, насіння 1-ї репродукції — **95 грн/кг** і **90 грн/кг** насіння 2-ї репродукції. Сорт Глесія характеризується підвищеною урожайністю насіння. З метою переробки конопель на волокно популярним є сорт Глухівська-51 (вміст волокна — **38,9%**). Сорт Гляна характеризується середньою урожайністю як насіння, так і соломи. Для органічного виробництва використовується сорт Сула, власником якого є ТОВ «Інститут органічного землеробства».

¹ Джерело: <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-medication/cannabis/producing-selling-hemp/commercial-licence/list-approved-cultivars-cannabis-sativa.html>
<https://apps.ams.usda.gov/CMS/CropSearch.aspx>
https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/plant-variety-catalogues_agricultural-plant-species.pdf
<https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>

Збір технічних конопель

Технічні коноплі — високоросла рослина, яка може досягати до **4 метрів** заввишки. Технологічні процеси, залежно від призначення рослини, також різняться. Урожай конопель в Україні можна збирати двічі на рік, залежно від способу вирощування. Для збирання зерен конопель зазвичай використовують переобладнані зернозбиральні машини. Стебла є досить цупкими, тому обладнання для них має бути високоякісним. Для цього необхідна також подальша доробка насіння, зокрема сушка. Подальші технологічні процеси включають багатоступінчастий відсів на лінії, що складається з сортувально-калібрувального апарату, вібростолу і фото-сепаратору. Вартість апарату для обробки конопель може досягати **60 тис. євро**.

Переробка технічних конопель

Малюнок 7. Переробка технічних конопель

100
тис. грн
капітальних
витрат

≈ 170
тис. грн
поточних
витрат

Для запуску і функціонування лінії для одержання олії конопель потрібно близько **100 тис. грн** капітальних витрат, та близько **170 тис. грн** поточних витрат, тобто всього близько **270 тис. грн**, за мінімальними розрахунками експертів.¹

Виробництво целюлози зі стебел конопель вимагає значно більших фінансових витрат, а тому на початкових етапах є значно менш привабливим сегментом капіталовкладень для потенційних інвесторів. Хоча прецеденти щодо співробітництва українських коноплярів із іноземними виробниками паперу вже є. Так, у 2015 році компанією «Кравець О. П.» було укладено договір з Kagaz Shahary та засіяні **1700 га** конопель українських сортів.

Вартість обладнання для переробки технічних конопель на волокно одного із провідних виробників французької компанії «LAROCHE» становить близько **10 млн дол.**, за інформацією компанії «Viteo». Вартість такої продукції на зовнішніх ринках коливається в межах від **1.2 до 3.5 дол. США за 1 кг**.

На практиці, зокрема у невеликих фермерських господарствах площею посівів **2-4 га**, використовуються «мобільні» декортікатори. Їхня вартість коливається від **550 до 1500 дол. США**.

Створення виробництва волокна з **100%**-м вмістом конопель коштує близько **50 млн євро**, за розрахунками одного із вітчизняних виробників продукції з конопель. Однак і отримане волокно буде набагато дорожче, ніж листя, суцвіття або насіння конопель — від **600 до 800 євро за тону**.

¹ Джерело: <https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2014-1/84-89.pdf>

Науковці також перспективним напрямком вбачають переробку стебел конопель на паливні брикети та гранули, що дозволить забезпечити глибинну переробку відходів коноплевиробництва для відповідних переробних підприємств. Вартість такого обладнання оцінюється в **100 тис. дол. США**¹. Наразі ж ситуація з використанням залишків переробки конопель дуже неоднозначна, адже відповідно до чинного законодавства залишки після переробки стебел конопель повинні бути знищені шляхом спалювання, при цьому, за присутності комісії.

Продаж на внутрішньому ринку

Якщо не брати до уваги сегмент насінництва (купівля/продаж посівного матеріалу), в Україні продукти переробки конопель переважно використовуються в легкій та харчовій промисловості, косметології та будівництві.

В мережах роздрібною торгівлі, зокрема в мережі Інтернет, найпопулярнішими товарами коноплярства є насіння конопель (очищене та неочищене) для харчових цілей, масло коноплі, конопляний порошок, паста з насіння конопель, конопляні снеки, борошно, висівки та екстракт коноплі в тому числі іноземного походження.

Малюнок 8. Товари, що виготовляються з технічних конопель

В Україні вже працюють **канабіс-кафе**, де можна скуштувати різноманітні страви з додавання витяжки та масла конопель, такі як: печиво, сир, хумус, шоколад, а також пиво, вино, наливка, чай і конопляне молоко. Також зазвичай у таких закладах можна придбати косметичні засоби та вподобані страви.

Відносно новим напрямом для України є використання конопель для будівництва **«екологічних осель»**. Так, костриця промислових конопель, яку раніше вважали відходом виробництва тканин і канатів, може слугувати цінною будівельною сировиною та альтернативою звичним утеплювачам, як наприклад мінеральна вата чи пінопласт. Одна з компаній, що активно займається таким екологічним будівництвом, розробила матеріал **Hempire-mix**, який можна використовувати у будівництві для утеплення або замість бетону і цегли².

Малюнок 9. Будинок з конопель

¹ Джерело: <https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2014-1/84-89.pdf>

² Джерело: <http://hempire.com.ua/>

Конопляне волокно використовується у виробництві тканини, також популярними товарами є ковдри та подушки з конопляним наповнювачем. В мережі інтернет також можна придбати хутро з конопляного волокна, шкарпетки, взуття, одяг. Серед товарів для тварин популярними є повідки та підстилки для собак. За словами Віктора Полончука, керівника компанії «Агро-Ханф», в середньому близько **10%** споживачів надають перевагу товарам натурального походження, в Україні цей сегмент становить близько **5%**, проте це постійні клієнти.¹ Він також вбачає експортний потенціал виробництва одягу з конопель.

Продукція переробки технічних конопель також широко використовується в косметичних цілях, зокрема в Україні можна придбати мило та засоби для догляду за шкірою.

Особливо актуальними у 2020 році стали **багаторазові маски** для обличчя з конопляного волокна.

Експорт та імпорт технічних конопель

Насіння конопель є одним із найпопулярніших видів продукції коноплярства з точки зору експорту. Зараз українське насіння конопель сіють і переробляють по обидві сторони океану. Укладаються контракти та ведуться перемовини на постачання насіння в США, Уругвай, Іран, Китай, країни Балтії, Чилі, Італію та Колумбію.²

Малюнок 10. Експорт технічних конопель

Основними товарними позиціями, за якими відбувається зовнішня торгівля продукцією коноплярства, є:

насіння конопель
(код УКТЗЕД 1207999100)

пачоси та відходи конопель
(включаючи прядильні
відходи та обтіпану сировину)
(код УКТЗЕД 5302000000)

волокно конопляне
(*Cannabis sativa L.*),
необроблене або
оброблене, але непрядене

пряжа з волокон коноплі
(код УКТЗЕД 5308200000)

¹ Джерело: <https://agrohanf.com.ua/ru>

² Джерело: <https://landlord.ua/news/poleznyie-travyi-kak-na-konople-zarabotat-chestnyie-dengi-a-ne-srok/>

Торгівля відповідними товарними позиціями з країнами Європейського Союзу відбувається за нульовою ставкою мита.

За оціночними даними, вартість експорту насіння становить близько **0,5 млн дол. США на рік**. Основний споживач протягом 2016-2018 років — Польща. У 2020 році український ринок також для себе відкрили США. Конопляну олію Україна наразі не експортує. За словами експертів ринку, простіше вивезти насіння як сировину і за кордоном виготовляти масло, що, у свою чергу, свідчить про **брак переробних потужностей**.

Варто звернути увагу, що співпраця європейських виробників з українськими постачальниками насіння має великі переваги, адже в країнах ЄС коноплярі мають можливість отримати бюджетні дотації як на вирощування, так і на переробку технічних конопель, розмір яких коливається **від 200 до 600 євро за гектар**.

Волокно з українських конопель експортується до країн Європейського Союзу (Нідерланди, Німеччина, Польща і.п.), а також до Азербайджану, Білорусі та навіть Китаю. Проте обсяги такого експорту незначні (**близько 100 т/рік**). За оціночними показниками, **вартість 1 кг конопляного волокна коливається в межах 0,5-0,7 дол/кг**. Поряд з цим, за інформацією Олександра Ігнатюка (Асоціація «Українські технічні коноплі»), німецькі виробники проявляють зацікавленість у вітчизняній продукції та декларують наміри щодо придбання конопляних волокон обсягом **до 500 т**.

Щодо імпорту, за оціночними даними його обсяг дуже незначний, а серед продукції, що ввозиться в Україну, офіційно фігурують конопляне волокно (**обсягом до 5 тонн на рік**) та пряжа з волокна конопель. У 2020 році обсяги імпорту дещо збільшились за рахунок постачання з Італії конопляного волокна (**більше 10 т** за результатами 9 міс. 2020 року) та пряжі з волокна конопель з Китаю (**близько 1,2 т** за 9 міс. 2020 року).

Наразі інформація щодо зовнішньої торгівлі продукцією та сировиною коноплевиробництва досить обмежена. Крім того, варто звернути увагу, що продукти переробки коноплевиробництва потенційно можуть бути ввезені в Україну як продукція з доданою вартістю у вигляді чаю, олії, харчових добавок і т.п. Тобто відстежити повноцінний обіг товарів виготовлених з використанням технічних конопель достатньо складно.

АНАЛІЗ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН

До заінтересованих сторін ринку належать органи державної влади, наукові установи, асоціації та об'єднання, а також суб'єкти господарювання, що вирощують та переробляють технічні коноплі.

Таблиця 4. Аналіз заінтересованих сторін

Група заінтересованих сторін	Рівень впливовості на публічну політику	Активність сторони щодо впливу на публічну політику ринку	Специфікація сторони
Органи державної влади <ul style="list-style-type: none"> ● Ліцензування діяльності з вирощування ● Квотування виробництва ● Контроль за дотриманням ліцензійних вимог 	Високий <ul style="list-style-type: none"> ● формують державну політику в цій сфері 	Середня <ul style="list-style-type: none"> ● відсутність заходів щодо реформування ринку 	<ul style="list-style-type: none"> ● КМУ ● МОЗ ● Держлікслужба ● Національна поліція та інші правоохоронні органи
Наукові установи <ul style="list-style-type: none"> ● Селекція та реєстрація сортів ● Продаж посівного матеріалу та прав на його подальшу реалізацію 	Середній <ul style="list-style-type: none"> ● не мають достатнього впливу на формування публічної політики 	Середня <ul style="list-style-type: none"> ● ініціювання змін до певних НПА 	<ul style="list-style-type: none"> ● Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України ● Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України
Селекціонери <ul style="list-style-type: none"> ● Селекція та реєстрація сортів ● Продаж посівного матеріалу та прав на його подальшу реалізацію 	Середній <ul style="list-style-type: none"> ● не мають достатнього впливу на формування публічної політики 	Низька <ul style="list-style-type: none"> ● знають про проблеми ринку, але пасивні до їх вирішення 	<ul style="list-style-type: none"> ● Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України ● Товариство з обмеженою відповідальністю «Інститут органічного землеробства» ● Товариство з обмеженою відповідальністю «АВЕКОНА» та ін.
Національні асоціації (об'єднання) <ul style="list-style-type: none"> ● Лобіювання інтересів членів асоціацій ● Участь у розробці нормативно-правових актів 	Високий <ul style="list-style-type: none"> ● намагаються формувати політику у сфері технічних конопель 	Висока <ul style="list-style-type: none"> ● розробляють проекти НПА, захищають інтереси своїх членів, беруть участь в судових процесах 	<ul style="list-style-type: none"> ● Асоціація «Українські технічні коноплі» ● Громадська спілка «Асоціація розвитку льонарства і коноплярства України» ● ГО «Українська Конопляна Асоціація» ● Українська асоціація медичного канабісу (UAMC) та ін.
Суб'єкти господарювання, що вирощують технічні коноплі <ul style="list-style-type: none"> ● Збільшення продуктивності с/г культур ● Урізноманітнення сортів 	Середній <ul style="list-style-type: none"> ● мають вплив через різні об'єднання на публічну політику 	Низька <ul style="list-style-type: none"> ● не завжди відстоюють свої інтереси, низький рівень обізнаності законодавства 	<ul style="list-style-type: none"> ● 62 суб'єкти, що отримали ліцензії на вирощування технічних конопель
Суб'єкти господарювання, що переробляють (реалізують) технічні коноплі <ul style="list-style-type: none"> ● Урізноманітнення продукції ● Одержання доходів від реалізації с/г продукції ● Залучення інвестицій 	Середній <ul style="list-style-type: none"> ● мають вплив через різні об'єднання на публічну політику 	Низька <ul style="list-style-type: none"> ● не завжди відстоюють свої інтереси, низький рівень обізнаності законодавства 	<ul style="list-style-type: none"> ● 3 переробні заводи ● всі суб'єкти що займаються переробкою та реалізацією як сировини так і продукції з технічних конопель

Група заінтересованих сторін	Рівень впливовості на публічну політику	Активність сторони щодо впливу на публічну політику ринку	Специфікація сторони
Суб'єкти господарювання деревообробної промисловості	Високий <ul style="list-style-type: none"> ● відсутність конкуренції на ринку щодо виробництва товарів які можуть замінити деревину та вироби з неї ● наявність попиту на продукцію ● одержання високих прибутків 	Низька <ul style="list-style-type: none"> ● необізнаність та невідстежуваність реформ і таким чином неможливість впливати на курс політики 	<ul style="list-style-type: none"> ● Всі суб'єкти деревообробної та целюлозної промисловості, продукцію яких можуть замінити вироби з технічних конопель
Легка промисловість (виробники синтетичних волокон)	Високий <ul style="list-style-type: none"> ● конкуренція з боку виробників синтетичних волокон ● лобіювання інтересів крупних постачальників 	Середня <ul style="list-style-type: none"> ● лобіювання питання обмежень для виробників природних волокон 	<ul style="list-style-type: none"> ● Всі суб'єкти що займаються виробництвом та імпортом синтетичних волокон
Фармацевтична промисловість	Високий <ul style="list-style-type: none"> ● лобіювання своїх інтересів заради нового ринку продукції 	Висока <ul style="list-style-type: none"> ● лобіюють законодавчі зміни 	<ul style="list-style-type: none"> ● Всі суб'єкти фармацевтичної промисловості, що виробляють (планують) продукцію на основі сировини з технічних конопель

Найбільший рівень інтересу та впливовості на політику на ринку мають асоціації та органи державної влади, що, в першу чергу, обумовлено віднесенням технічних конопель до наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

2 | ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ

2.1.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ

Ринок технічних конопель в Україні регулюється 29 актами, з них:

11 Законів України (зокрема, 2 кодекси)

13 актів Кабінету Міністрів України

1 акт ЦОВВ

3 конвенції:

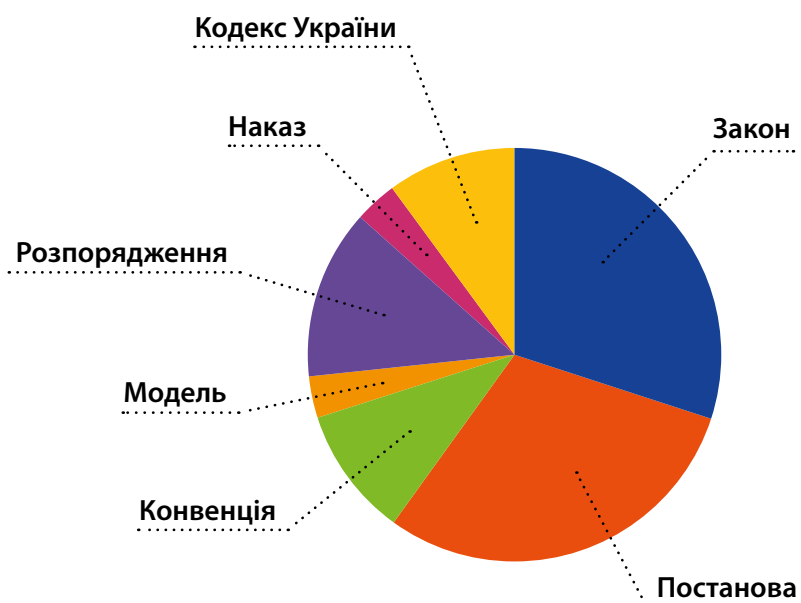
- Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 року (з доповненнями)
- Конвенція про психотропні речовини 1971 року
- Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин

1 модельний закон:

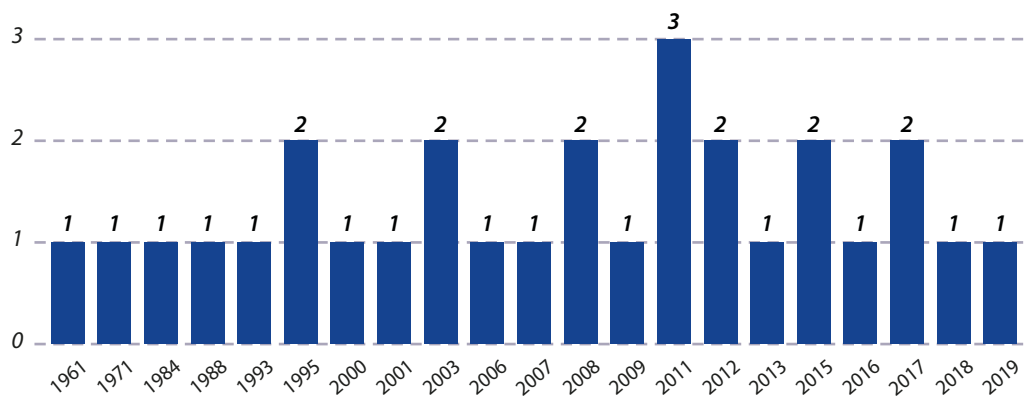
- Модельний закон про наркотичні засоби, психотропні речовини і їх прекурсори, ухвалений на двадцять сьомому пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць СНД (Постанова № 27-6 від 16.11.2006)

Повний перелік актів, що регулюють ринок, наведено в Додатку 5.

Малюнок 11. Тип документів

Документи по роках

Серед актів, що регулюють ринок, є такі, що можуть бути визнані неактуальними та/або незаконними.

Зокрема, **неактуальними є:**

За ознакою невідповідності законодавству:

- 1) Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

*Умови видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів містять загальну вимогу (п. 5) надання суб'єктами господарювання договору про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, їх поживних залишків та додатку, в якому зазначається інформація про розташування сил і засобів підрозділів охорони. Необхідність такої охорони для культивування конопель для промислових цілей, використання, зберігання та знищення рослин роду коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував **0,08 відсотка**, була відмінена постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2012 № 800 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». Це створює законодавчу колізію, оскільки однією з підстав для отримання відмови в отриманні Дозволу є подання юридичною особою неповного пакета документів.*

Крім того, такий дозвільний документ як Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів відсутній в Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, встановленому Законом України 3392-VI.

- 2) Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 «Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин».

П. 87 Ліцензійних умов, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 передбачає, що вимоги щодо місця знаходження посівів технічних конопель не мають обмежень щодо місця їх територіального розташування, в свою чергу, Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 всупереч Ліцензійним умовам встановлює такі обмеження.

- 3) Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 № 1129 «Про порядок придбання кондиційного і репродуктивного насіння для культивування рослин, що містять малі кількості наркотичних речовин, для промислових цілей».

Стаття 12-2 Закону України «Про насіння і садивний матеріал» передбачає створення Реєстру суб'єктів насінництва та розсадництва, водночас постанова передбачає Державний реєстр виробників насіння і садивного матеріалу, що не відповідає вимогам закону.

За закінченням фактичного терміну дії:

- 1) Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 534-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».
- 2) Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1193-р «Про схвалення Концепції створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».
- 3) Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2003 № 877 «Про затвердження Програми реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на 2003-2010 роки».

За періодом ухвалення:

- 1) Кодекс України про адміністративні правопорушення, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки від 07.12.1984 № 8073-Х.
- 2) Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 року (з доповненнями).
- 3) Конвенція про психотропні речовини 1971 року.
- 4) Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 року.

1 акт на ринку є незаконним:

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 №469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

Постанова прийнята на виконання вимог статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», яка встановлює основні вимоги до порядку видачі документів дозвільного характеру або відмови в їх видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру. Однак сам Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів відсутній в Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, встановленому Законом України 3392-VI. Також Законом України 3392-VI забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання ДДХ, які не внесені до Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності. Тобто фактично постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 не має належної підстави для прийняття та суперечить вимогам Закону України 3392-VI.

Отже, 35% актів ринку є неактуальними за наступними ознаками: період ухвалення, закінчення терміну та невідповідність законодавству. Також 1 нормативно-правовий акт має ознаки незаконного.

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГУЛЮВАННЯ

Ринок технічних конопель регулюється **14** інструментами, передбачених чинним законодавством України.

ОЦІНКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ здійснюється за бальною системою, шляхом підсумовування балів за результатами анкетування, згідно з методикою Rolling Review, розробленою Офісом ефективного регулювання. Якщо сукупна кількість балів **5** і більше, то інструмент потребує додаткової антикорупційної оцінки та рекомендується до відповідного виправлення за ознакою високого корупційного ризику.

ОЦІНКА ДРУЖНОСТІ для ведення бізнесу здійснюється за бальною системою, за результатами анкетування, шляхом підсумовування результатів кожного інструменту, згідно з методикою Rolling Review, розробленою Офісом ефективного регулювання. Максимальна кількість балів — **7**. Якщо сукупна кількість балів **4** і більше, то інструмент регулювання вважається недружнім для бізнесу та рекомендується до додаткового вивчення та відповідного виправлення.

Таблиця 5. Інструменти регулювання ринку за оцінкою корупційних ризиків та дружності до бізнесу:
(Детально див. Додаток 9)

Інструмент регулювання	Ризик корупції	Дружність
Відбір зразків та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	10,3	0,3
Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	8,3	2,7
Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини	8	4
Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу (об'єктів)	7	4
Технічні вимоги до місць концентрації закритого типу (об'єктів)	7	4
Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах	6	1
Ліцензія на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку	4.3	2.7
Державна реєстрація прав на сорт рослин	3.7	3.7

Оцінити корупційні ризики та дружність до бізнесу **неможливо** для таких інструментів регулювання:

- ◆ Звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці І;
- ◆ Інвентаризація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та баланси;
- ◆ Реєстрація операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорам;
- ◆ Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель;
- ◆ Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини;
- ◆ Журнал обліку насіння маку та волокон конопель, їх залишків після очищення і переробки.

Інструменти регулювання ринку технічних конопель переважно мають високі корупційні ризики: **6 з 8** інструментів, щодо яких можливо здійснити оцінку, мають процедурні недоліки, що створюють додаткові бар'єри для бізнесу.

Крім того, фактично **35%** інструментів регулювання, які можливо оцінити, є недружніми для бізнесу.

2.3.

МАТРИЦЯ РЕГУЛЮВАННЯ

Бізнес-процес	Ціль регулювання (відповідно до НПА)	Інструменти регулювання
<p>ВСІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ (ЗАГАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ)</p>	<p>Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори</p>	<p>► Ліцензія на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (випуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (п. 21 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»)</p> <p>► Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»)</p>
<p>КУЛЬТИВУВАННЯ</p>	<p>► Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори</p> <p>► Забезпечення видачі Національною поліцією України дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів</p>	<p>► Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включених до Переліку, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до Переліку (ст. 14 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»)</p> <p>► Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах (ст. 15 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»)</p> <p>► Відбір зразків та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (п. 37 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (випуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282)</p> <p>► Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу (об'єктів) (п. 2 розділу Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 № 52)</p>

Бізнес-процес	Ціль регулювання (відповідно до НПА)	Інструменти регулювання
РЕЄСТРАЦІЯ СОРТУ	Захист прав інтелектуальної власності на сорти рослин	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Державна реєстрація прав на сорт (ст. 33 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин»)
ОБІГ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці І (п. 44 Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 № 589) ▶ Інвентаризація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та баланси (ст. 33 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори») ▶ Реєстрація операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами (ст. 34 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»)
ЗБЕРІГАННЯ	Забезпечення видачі Національною поліцією України дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Технічні вимоги до місць концентрації закритого типу (п. 2 розділу Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 № 52)
ЗНИЩЕННЯ	Не визначено	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель (п. 42 Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589) ▶ Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини (Додаток 11 Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589) ▶ Журнал обліку насіння маку та волокон конопель, їх залишків після очищення і переробки (Додаток 13 Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589)

Таблиця 6. Повноваження щодо інструментів регулювання та порядків їх реалізації

Орган	Повноваження	Посилання
Кабінет Міністрів України	затверджує Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зміни до нього за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу	абз. 15 ст. 1 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини на підставі розрахункової потреби	абз. 9 ст. 1, ст. 14 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах, включених до списку № 3 таблиці I Переліку, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу	ст. 15 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює порядок придбання кондиційного і репродуктивного насіння, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу	ст. 15 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	затверджує Перелік медичних психіатричних протипоказань, інших протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	ст. 7 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює Перелік інструментів та обладнання, які використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та підлягають контролю, і Правила розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, розподілу, перевезення, пересилання, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання та знищення інструментів та обладнання, які використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та підлягають контролю	ст. 7 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює Порядок знищення рослин, включених до Переліку, їх залишків і відходів, а також критерії віднесення цих рослин до залишків і відходів	ст. 30 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	встановлює форму та порядок подання звітності для суб'єктів господарювання, які здійснюють відповідну діяльність з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів за формою	ст. 31 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу — МОЗ	бере участь у розробці загальнодержавних програм у сфері контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	вносить Кабінету Міністрів України пропозиції щодо вдосконалення державної політики	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	подає пропозиції щодо визначення квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включених до Переліку, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до Переліку КМУ	ст. 14 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»

Орган	Повноваження	Посилання
<p>Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, в межах своїх повноважень — Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками</p>	видає дозволи на право ввезення на територію України, вивезення з території України та право транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	проводить щорічні розрахунки та попередньо визначає потребу України в наркотичних засобах, психотропних речовинах	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	готує пропозиції щодо визначення квот , у межах яких здійснюється обіг наркотичних засобів, психотропних речовин	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	здійснює в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, обстеження складських, торговельних та інших приміщень , що знаходяться у користуванні юридичної особи та які використовуються у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	ст. 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	видає ліцензії	ст. 8 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	щоквартально надсилає Переліки суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, Національній поліції і Службі безпеки України.	ст. 7 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»
	здійснює контроль за дотриманням суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	Підпункт 17 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647
здійснює обстеження складських, торговельних та інших приміщень , що перебувають у користуванні юридичної особи та які використовуються у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	Підпункт 22 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647	
Національна поліція України	видає Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»

3 | АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТЕХНІЧНОЇ КОНОПЛІ

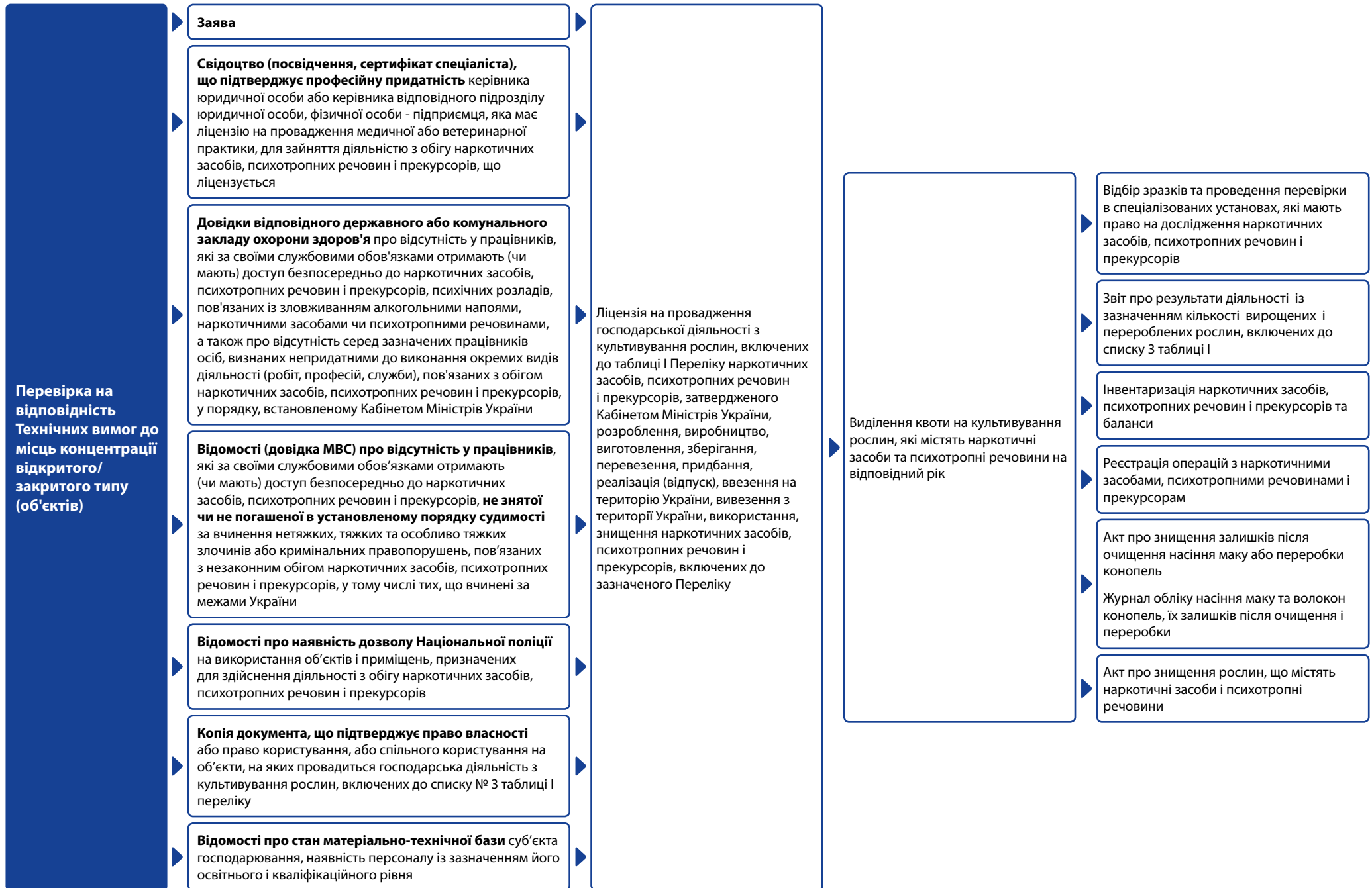
3.1.

ПЕРЕЛІК ТА АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ

Малюнок 12. Перелік ключових проблем

- Встановлення до технічних конопель як сільськогосподарської культури ліцензійних вимог, еквівалентних наркотичним засобам і психотропним речовинам
- Надмірне регулювання та контроль органами МВС господарської діяльності, пов'язаної з технічними коноплями
- Гранично допустимий рівень ТГК у технічних коноплях
- Наявність квотування посівів технічних конопель
- Надмірний контроль держави під час знищення залишків технічних конопель
- Неврегульованість господарської діяльності та обігу технічних конопель, зокрема, продуктів їх переробки
- Невизначеність порядку відбору зразків технічних конопель та проведення перевірки на вміст ТГК в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Таблиця 7: Документи, необхідні суб'єкту господарювання для здійснення діяльності, пов'язаної з технічними коноплями (Малюнок 13)

Малюнок 14. Документи, необхідні фермеру для культивування технічних конопель.

До культивування

Має свідоцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, для зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Проходить перевірку на відповідність технічних вимог до місць концентрації відкритого/закритого типу:

- для зберігання і знищення - вхідні двері виготовлені з металоконструкцій або з повнотілого дерева завтовшки не менше **40 мм**
- двостулкові двері обладнані двома внутрішніми стопорними шпінгалетами або засувами, встановленими у верхній та нижній частинах дверного полотна
- віконні отвори та віконні прорізи (за наявності) обладнані металевими ґратами або захисними щитками і віконницями
- для культивування - розташування не менше ніж **0,5 км** від населених пунктів; не менше ніж **3 км** від міст, що мають спеціальний статус, республіканського і обласного підпорядкування, а також від державного кордону України.

Отримує **дозвіл Національної поліції** на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (**10 днів**)

Підтверджує **право власності** або право користування, або спільного користування на об'єкти, на яких провадиться господарська діяльність з культивування

Готує відомості про стан матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня

Отримує довідки закладу охорони здоров'я про відсутність у працівників психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України

Отримує відомості (довідка МВС) про відсутність у працівників не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення нетяжких, тяжких та особливо тяжких злочинів або кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (**30 днів**)

Отримує **Ліцензію (10 днів)**

Подає заяву на виділення квоти на культивування рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини на відповідний рік

Після культивування

Відбирає зразки в насінневих посівах на проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів в період цвітіння конопель

Звітує про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці І до 1 жовтня

Інвентаризує наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори та веде баланси

Реєструє операції з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами

Складає акти про знищення залишків після переробки конопель та скликає відповідну комісію

Веде журнал обліку насіння маку та волокон конопель, їх залишків після очищення і переробки

Складає акти про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини та скликає відповідну комісію

Проблема 1.

Встановлення до технічних конопель як сільськогосподарської культури ліцензійних вимог, еквівалентних наркотичним засобам та психотропним речовинам

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись технічними коноплями.		
Причина проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Необгрунтована необхідність контролю держави за обігом технічних конопель.● Побоювання з боку органів державної влади та правоохоронних органів щодо можливих маніпуляцій під час вирощування технічних конопель.		
Масштаб проблеми:	Загальнодержавний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Позитивна.		

Малюнок 15. Проблеми ліцензування

Технічні коноплі, так само як і медичні, не мають окремого визначення (терміну) в законодавстві, що дозволило б чітко охарактеризувати культуру та встановити ціленаправлене регулювання щодо неї.

На сьогодні в Україні для вирощування та переробки технічних конопель, тобто таких, вміст ТГК у яких не перевищує **0,08%**, суб'єкту господарювання необхідно підготувати **7** документів для отримання відповідної Ліцензії (див. малюнок 14).

Необхідність проходження всіх процедур, що передують ліцензуванню, обумовлені тим, що технічні коноплі в Україні віднесені до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Для порівняння, законодавство інших країн не відносить технічні коноплі до наркотичних засобів, психотропних речовини і прекурсорів (🇨🇦 Канада, 🇺🇸 США, 🇪🇺 ЄС).

Також поліція та силові структури не мають жодного відношення до регулювання ринку, оскільки в міжнародній практиці це звичайна сільськогосподарська культура, в якій дозволений вміст ТГК, значно вищий від нашого — **0,2/0,3%** проти **0,08%** в Україні.

🇨🇦 Канада та 🇺🇸 США ліцензують відповідний вид господарської діяльності, однак правила отримання ліцензії прості та зрозумілі для кожного. При цьому, ліцензія видається на сільськогосподарську культуру.

Так, 🇨🇦 Канада випустила посібник з отримання ліцензії на технічні коноплі. В них ретельно прописаний порядок отримання ліцензії, враховуючи всі можливі види господарської діяльності (вирощування, продаж, експорт, імпорт, збирання тощо).¹

У 🇺🇸 США також ліцензується вирощування технічних конопель. Для отримання ліцензії потрібно звернутись до місцевого Державного департаменту сільського господарства USDA та заповнити відповідну форму заявки.

У 🇪🇺 ЄС відсутнє ліцензування даної галузі. Для вирощування технічних конопель потрібно бути в реєстрі фермерів та використовувати сертифіковане насіння.

Зокрема, міжнародний досвід свідчить про те, що не можна видавати ліцензії на технічні коноплі особам, раніше засудженим за обіг контрольованих речовин. Наприклад, в 🇺🇸 США не можна отримати ліцензію, якщо протягом останніх **10** років людина була засуджена за тяжкий злочин, пов'язаний із контрольованою речовиною.

¹ <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/publications/drugs-health-products/industrial-hemp-licensing-application-guide.html>

Таблиця 8. Порівняльна характеристика регулювання виробництва технічних конопель

Країни/ Значення	 Україна	 Канада	 США	 Країни ЄС
Акти регулювання (основі)	Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» Постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом»	Регламенти про технічні коноплі SOR/2018-145	Федеральний Закон «Про розвиток сільського господарства» № 115-334 від 12.20.2018	Регламент (ЄС) No 1307/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17.12.2013
Орган регулювання	Міністерство охорони здоров'я України (Держлікслужба) Міністерство внутрішніх справ України	Міністерство охорони здоров'я Канади	Міністерство сільського господарства США	Відповідними органами країн-учасниць (Міністерства сільського господарства)
Дозволений рівень ТГК (%)	0,08 %	0,3 %	0,3 %	0,2 %
	Сорт повинен бути внесений до реєстру сортів рослин в країні			
Ліцензування	Ліцензія на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	Ліцензія від Health Canada	Ліцензія від USDA	Не потребує ліцензії
Квотування	Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини	Відсутнє	Відсутнє	Відсутнє
Держпідтримка на вирощування	Відсутня	Надається на рівні законодавства провінцій	Надається на рівні законодавства штата	Надається в рамках Спільної аграрної політики (CAP)

Ліцензування як інструмент регулювання посвідчує право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню. Орган, що видає ліцензії, контролює та перевіряє здобувачів ліцензій на відповідність ліцензійним умовам та дотримання їх виконання.

За інформацією Держлікслужби (лист № 8515-001.3/006.0/17-20 від 13.11.2020), станом на 12.11.2020, за даними Ліцензійного реєстру на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, діючі ліцензії на право провадження зазначеного виду діяльності мають **62** суб'єкти господарювання, з них **38** господарств здійснювали або мали намір здійснювати в 2020 році культивування рослин роду коноплі.

Однак протягом **2015-2020 років перевірки суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з культивування**, зокрема, рослин роду коноплі щодо дотримання вимог Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці 1 переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2016 № 282, **не проводилися**.

Отже, сьогодні на ринку технічних конопель маємо надмірне, обтяжливе регулювання у вигляді ліцензії, що передбачає мінімум три «контакти» з органами МВС, отримання довідок, надання свідоцтв, що мають виключно номінальний характер. Після виконання вимог законодавства у сфері ліцензування на суб'єкта господарювання чекає квотування посівів, звітування та організація комісій за участі Нацполіції для знищення залишків переробки або посівів. Усе це призводить до щорічного зменшення посівних площ та активності суб'єктів господарювання.

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Фактична — встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

Необхідна — сприяння розвитку ринку технічних конопель, мінімізація регуляторного тиску.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Ліцензія на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Відсутні.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Скасування ліцензування як інструменту регулювання для технічних конопель. Технічні коноплі прирівнюються до звичайних сільськогосподарських культур, скасовується контроль за їх обігом зі сторони органів державної влади. Запровадження альтернативного, облікового, інструменту регулювання.

Альтернатива 2.

Оптимізація ліцензування. Скасування інструментів регулювання, що створюють подвійне навантаження на бізнес, таких як квотування, дозволи та технічні вимоги органів МВС, звітування, контролю за знищенням, та інших. На ринку залишається ліцензія як єдиний інструмент регулювання зі спрощеними ліцензійними умовами до технічних конопель як сільськогосподарської культури, виключно з метою обліку та контролю за уникненням маніпуляцій з вирощування конопель з вищим, ніж дозволений, рівнем ТГК.

Альтернатива 3.

Збереження status quo.

Проблема 2.

Надмірне регулювання та контроль органами МВС господарської діяльності пов'язаної із технічними коноплями

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись технічними коноплями.		
Причина проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Технічні коноплі прирівнюються до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;● Відсутність зацікавленості з боку держави в розвитку напрямку обігу технічних конопель;● Недосконалість регуляторного поля.		
Масштаб проблеми:	Значний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Нормативно-правовий кейс

Прирівненість технічних конопель до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів обумовлює необхідність встановлення з боку держави контролю органами МВС.

Однак через законодавчі колізії та невідповідність нормативно-правових актів один одному маємо такі проблеми:

- 1) Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 містить вимоги до суб'єкта господарювання щодо надання **договору** про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку № 3 таблиці І переліку, їх поживних залишків та додатку, в якому зазначається інформація про розташування сил і засобів підрозділів. **Однак необхідність такої охорони для культивування для промислових цілей була скасована** постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2012 № 800 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».
- 2) Порядок видачі **дозволу** на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 в частині **підтвердження походження насіння та садивного матеріалу не передбачає вимог до суб'єкта господарювання, який самостійно вирощує насіння без закупівлі його у третіх сторін.**
- 3) **Вимоги** до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 **не відповідають загальним Ліцензійним умовам, зокрема щодо місця розташування посівів технічних конопель та технічних вимог до приміщень.**

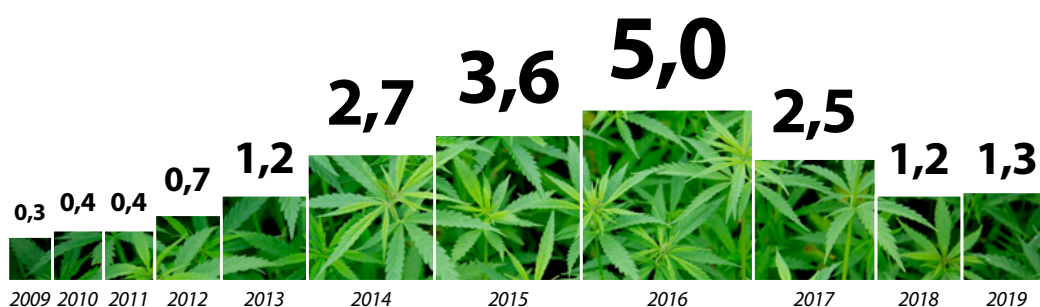
За результатами онлайн-опитування, проведеного Офісом під час написання цієї книги, можна зробити висновок, що перераховані вище нормативні недоліки створюють додаткові можливості для маніпулювання зі сторони правоохоронних органів під час оформлення документів, необхідних для отримання ліцензії суб'єктами господарювання.

Вплив надмірного регулювання на культивування технічних конопель (в тч. створення більш суворого регулювання та запровадження додаткових інструментів регулювання), простежується і через збільшення/зменшення обсягів посівів.

Таблиця 9. Порівняння змін в нормативно-правових актах

	2009 рік	2013 рік	2018 рік
Вимоги до місць розташування	<p>Місця концентрації відкритого типу мають розташовуватися на відстані</p> <ul style="list-style-type: none"> ● не менше ніж 1 км від населених пунктів, ● 1 км від автомобільних доріг державного та місцевого значення, залізничних шляхів сполучення, лісових угідь ● не менше ніж 3 км від міст, що мають спеціальний статус, республіканського й обласного підпорядкування, а також державного кордону України. 	Вимога виключена	<p>Місця концентрації відкритого типу (об'єкти), мають бути розташовані на відстані:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● не менше ніж 0,5 км від населених пунктів; ● не менше ніж 3 км від міст, що мають спеціальний статус, республіканського і обласного підпорядкування, а також від державного кордону України; ● не менше 0,5 км від автомобільних доріг загального користування державного значення та залізничних шляхів сполучення, за винятком культивування рослин роду коноплі для промислових цілей за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканабінолу не перевищує вмісту, визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

Малюнок 16. Динаміка посівних площ, тис. га (2009-2019 р.)

Так, вплив змін описаного вище регулювання можливо простежити за тенденціями зміни посівних площ в Україні. Так, починаючи з 2013 року, площі посівів динамічно зростали до 2016 року з **1,2 тис. га** (2013 рік) до **5 тис. га** (2016 рік). Потім спостерігався суттєвий спад. З 2018 року площі майже не змінилися (близько **1,2 тис. га**) і показники активності господарств по розширенню посівів технічних конопель в Україні не досягають навіть показників 2014 року (**2,7 тис. га**), не говорячи про піковий 2016 рік.

Регуляторний кейс

Органи МВС є суб'єктами владних повноважень щодо таких інструментів регулювання:

- ◆ Технічні вимоги до місць концентрації закритого типу;
- ◆ Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу;
- ◆ Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Основний інструмент регулювання **Дозвіл** на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» прийнято на виконання частини першої ст. 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Проте Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» не передбачає існування такого дозвільного документу. Крім того, ст. 1 цього закону передбачає, що **забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом.**

Тобто фактично **Дозвіл** на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів **не є документом дозвільного характеру, вимоги щодо отримання якого порушують норми чинного законодавства.**

Практичний кейс

Крім цього, за інформацією бізнесу (Асоціація «Українські технічні коноплі»), частими є випадки відкриття кримінальних проваджень правоохоронними органами за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених статтями 310, 320 (*незаконне вирощування конопель, порушення правил обігу*) Кримінального кодексу України щодо суб'єктів господарювання, які здійснюють вирощування прядивних культур (технічних конопель).

Як результат, органами слідства вносяться клопотання щодо отримання дозволів на проведення обшуків у даних суб'єктів господарювання, з метою вилучення наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, які містять кількість контрольованих державою психотропних речовин вище допустимого законодавством рівня у **0,08%** ТГК, дозвільних документів на господарську діяльність, а також інших предметів, речей та документів, які вказують на причетність до зазначеного кримінального правопорушення. Більшість зазначених клопотань є необгрунтованими, а тому процесуальні рішення слідчих судей прийнятих в результаті повного (часткового) задоволення цих клопотань після їх оскарження суб'єктами господарювання, в подальшому скасовуються, однак на це йде не один місяць, що передбачає додаткові часові та матеріальні втрати.

Як наслідок, маємо надмірне регулювання ринку технічних конопель, що робить ринок технічних конопель інвестиційно непривабливим та гальмує розвиток галузі.

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Технічні вимоги до місць концентрації закритого типу;

Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу;

Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Не потребує регулювання.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Припинення регулювання ринку технічних конопель такими інструментами регулювання: технічні вимоги до місць концентрації закритого типу, технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу, дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Для технічних конопель скасовується вимога отримання Дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, шляхом внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», Ліцензійних умов, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282, Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 та інших НПА.

Альтернатива 2.

Приведення у відповідність до законодавства про дозвільну систему, ліцензійних умов та вимог органів МВС до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин. Створення максимально прозорої процедури отримання Дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, з відкритою базою даних щодо вже виданих, анульованих дозволів. Дозвіл видається без обстеження місць концентрації, без договору про охорону, без підтвердження придбання насінневого матеріалу.

Альтернатива 3.

Збереження status quo.

РИЗИКИ:

Внесення змін до нормативно-правових актів може викликати спротив з боку правоохоронних органів через небажання втрачати контроль за ринком технічних конопель та можливих зловживань суб'єктами господарювання.

Проблема 3.

Гранично допустимий рівень ТГК у технічних коноплях

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись технічними коноплями;● Селекціонери;● Наукові установи.		
Причина проблеми:	Низький гранично допустимий рівень ТГК в технічних коноплях порівно з іншими країнами.		
Масштаб проблеми:	Значний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Аналіз міжнародної практики свідчить, що сьогодні країни-лідери з вирощування технічних конопель мають більший законодавчо дозволений рівень ТГК, ніж в Україні. Так, у 🇨🇦 Канаді та 🇺🇸 США він сягає відмітки **0,3%**, в 🇪🇺 ЄС — **0,2%**, а деяких країнах, таких як 🇨🇭 Швейцарія, 🇦🇺 Австралія, 🇳🇿 Нова Зеландія — **1%**. В Україні ж ми можемо вирощувати технічні коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищує **0,08%**.

Малюнок 17. Порівняння дозволеного рівня ТГК в Україні та світі

Таке законодавче обмеження робить наших агровиробників неконкурентними на міжнародному ринку, адже вони не можуть використовувати інші сорти технічних конопель, які потенційно можуть мати кращу якість та більшу врожайність. За інформацією бізнесу, чим більше рівень ТГК в рослині, тим більше вона резистентна до шкідників, а отже і має більшу врожайність. Наприклад, у Франції та Нідерландах середня врожайність становить **7,7-8 т/га**, в Україні **1,5-2 т/га**.

Зокрема, в Україні, станом на 2020 рік, зареєстровано всього **13** сортів технічних конопель, у той час як в Канаді — **65**. Однією з причин є те, що нашим вітчизняним науковцям та селекціонерам доводиться роками виводити сорти, щоб вони мали рівень ТГК нижче **0,08%**.

Також, Угодою про асоціацію, Україна зобов'язалась імплементувати **Регламент Ради (ЄС) № 1307/2013** та встановити вимоги до вмісту тетрагідроканнабінолу в коноплях, наблизивши національне законодавство до законодавства Європейського Союзу. Дозволений вміст ТГК в ЄС становить **0,2%**. Україна має виконати це завдання до 31.12.2020, однак наразі в правовому полі відсутні будь-які законодавчі та підзаконні ініціативи щодо підняття дозволеного рівня ТГК в технічних коноплях.

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах **0,08 %** ТГК.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах **0,2 %** ТГК.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори», прийняття окремої постанови Кабінету Міністрів України, щодо регулювання обігу технічних конопель з встановленням в ній гранично допустимого рівня ТГК в **0,2%** або **0,3%**.

Альтернатива 2.

Внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» та підняти гранично допустимий рівень ТГК в технічних коноплях до **0,2** або **0,3%**.

Альтернатива 3.

Збереження status quo.

РИЗИКИ:

У випадку збільшення рівня ТГК можливий спад попиту на вітчизняні сорти технічних конопель через неможливість конкуренції та відсутності альтернативи з імпортними сортами, які матимуть більший гранично допустимий рівень ТГК.

У випадку залишення рівня ТГК без змін: можливість імпортувати суб'єктами господарювання насіння для культивування під виглядом сировини для виробництва, через високу ціну на вітчизняний посівний матеріал.

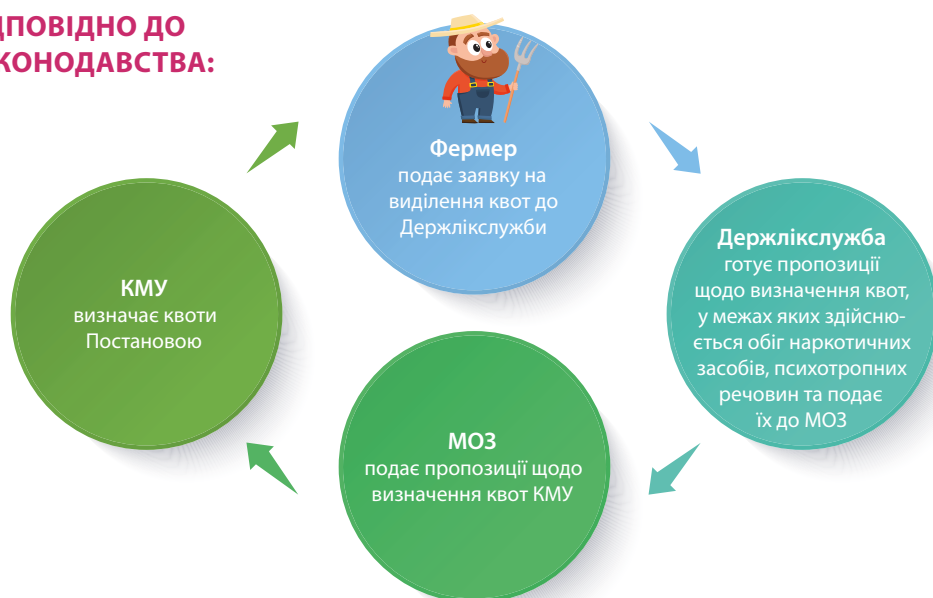
Проблема 4.

Наявність квотування посівів технічних конопель

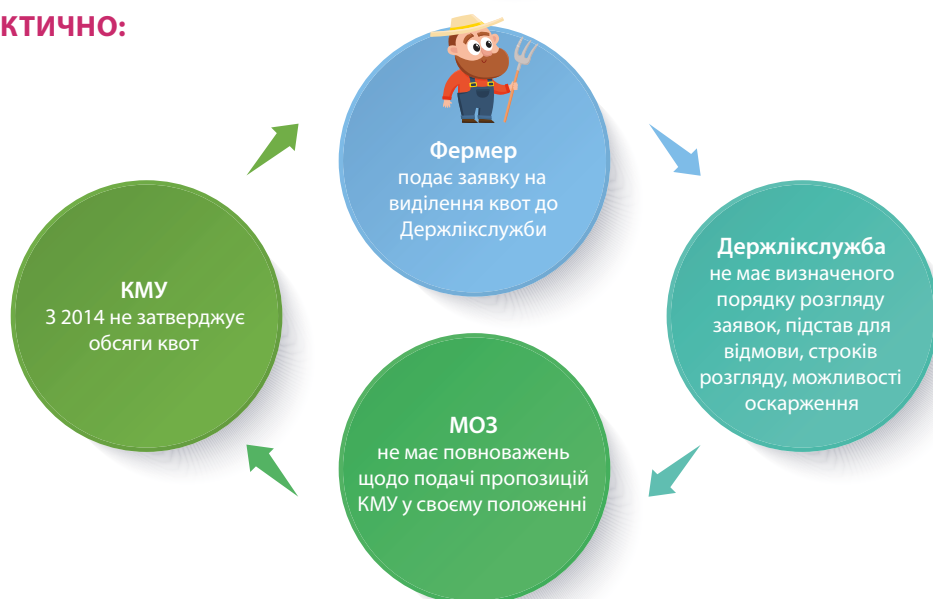
Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись обігом технічних конопель.		
Причина проблеми:	Віднесення технічних конопель до рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.		
Масштаб проблеми:	Значний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Малюнок 18. Процес здійснення квотування технічних конопель

ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА:

ФАКТИЧНО:

ЯК МАЄ БУТИ :

ДІЯЛЬНІСТЬ БЕЗ КВОТУВАННЯ

Квотування культивування рослин, які містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, є необхідним для ринку інструментом регулювання. Однак для технічних конопель, що також відносяться до них і потребують квотування, він є надмірним. Технічні коноплі в Україні містять низький дозволений рівень наркотичних речовин (**0,08%** ТГК), саме тому застосування до них надмірного регулювання лише стримує та обмежує ведення господарської діяльності з їх культивування та гальмує розвиток галузі в цілому.

Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (ст. 1) **квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини — максимальна кількість наркотичних засобів і психотропних речовин, встановлена Кабінетом Міністрів України на підставі розрахункової потреби України в наркотичних засобах і психотропних речовинах, у межах яких здійснюється їх обіг протягом визначеного періоду. Тобто квоти як інструмент регулювання мають застосовуватись на ринку в сукупності з певною розрахунковою потребою.**

Однак додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 №589 затверджений виключно Розрахунок потреби в наркотичних засобах, психотропних речовинах, **включених до таблиць II і III переліку**, препаратів (лікарських засобах), що містять наркотичні засоби, психотропні речовини, включені до таблиць II і III переліку, та (або) прекурсори, включені до таблиці IV переліку.

Технічні коноплі включені ж до Списку № 3 Таблиці 1 «Рослини, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей». Отже, нормативно-правовими актами не передбачено збір потреб для рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей включених до списку 3, таблиці 1 Переліку.

Тобто фактично відносно технічних конопель застосовується часткове регулювання, яке без розрахункової потреби не має жодного сенсу.

Крім того, за інформацією бізнесу, суб'єкти господарювання, що подають заяви про виділення квоти, **не завжди отримують відповідь або ж навіть можуть бути не включені до таких квот**. Через відсутність порядку прийняття рішення органами державної влади, його оскарження, та навіть строків розгляду заявок, таке квотування є недружнім інструментом для бізнесу та має значні корупційні ризики.

Більше того, з 2014 року Кабінет Міністрів України не затверджує обсяги квот, у межах яких здійснюється культивування рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини¹.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 209 «Про затвердження обсягів квот на 2014 рік, у межах яких здійснюється культивування рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України та вивезення з території України наркотичних засобів і психотропних речовин».

За інформацією Держлікслужби (лист № 8515-001.3/006.0/17-20 від 13.11.2020), за 2015-2020 роки заявниками на виділення квот була подана така інформація:

Таблиця 10. Заявлена інформація щодо виділення квот за 2015-2020 роки

	Рік					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість заяв	13	18	34	32	31	40
Посівна площа, га	4 760	13 049	22 075	15 391	14 573	14 477

Заявлені на виділення площі суттєво перебільшують фактичні. Наприклад, за інформацією, поданою суб'єктами господарювання про фактичні площі посіву станом на 01.10.2020, культивування рослин роду коноплі здійснювалося на площі **2280,68 га**.

Здійснення діяльності з культивування технічних конопель в межах законодавчо встановлених квот є нормативно-правовою вимогою. У свою чергу, відсутність законодавчо закріплених обсягів квот робить будь-яку діяльність в частині культивування поза межами регулювання. Це створює ризики для зловживань недосконалістю законодавства з боку органів державної влади та правоохоронних органів. Крім того, відсутність законодавчо закріплених розмірів квот суттєво впливає на обсяги посівів, адже бізнес боїться реалізовувати свою діяльність поза межами регулювання.

Крім того, аналіз міжнародної практики показує, що в інших країнах відсутнє таке поняття, як квотування вирощування технічних конопель.

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Не потребує регулювання.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори». Таким чином, на культивування технічних конопель не буде поширюватись вимога, щодо встановлення квот.

Альтернатива 2.

Збереження status quo.

РИЗИКИ:

У випадку скасування квот ризики відсутні.

У випадку залишення квот існують ризики для зловживань недосконалістю законодавства з боку органів державної влади та правоохоронних органів.

Проблема 5.

Надмірний контроль держави під час знищення залишків технічних конопель

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Суб'єкти господарювання, що займаються обігом технічних конопель;● Правоохоронні органи.		
Причина проблеми:	Бажання держави контролювати всі процеси обігу технічних конопель.		
Масштаб проблеми:	Загальнодержавний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Малюнок 19. Кейс із переробки стебел конопель на волокно

Керівник територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності мінімум **1,5 години** мають провести на підприємстві без урахування витрати часу на дорогу. За умови, що в регіоні працює **2 заводи**, робочий день відповідних працівників буде присвячений виключно спостереженням за тим, як зважується і згорають продукти переробки технічних конопель.

Проблема обумовлена положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589, відповідно до яких «знищення залишків після переробки стебел конопель та знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини здійснюється суб'єктами господарювання після їх зважування шляхом щоденного спалювання у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності».

За умови функціонування заводу з переробки стебел технічних конопель, який здійснює свою діяльність на постійній основі (цілий рік), для організації знищення залишків технічних конопель, щоденно на виробництво необхідно залучати керівника Національної поліції та представник територіального (відокремленого) підрозділу міжрегіонального територіального органу Національної поліції з питань боротьби з наркозлочинністю.

Таким чином, за рахунок коштів платників податків (державного бюджету) утримується аграрна діяльність з переробки технічних конопель. Разом з тим, вказані посадові особи позбавлені можливості виконувати свої прямі обов'язки.

Також, за умови відсутності зазначених посадових осіб на робочому місці в день знищення залишків, суб'єкту господарювання необхідно буде припинити діяльність заводу з переробки технічних конопель. Організація процесу переробки в такому випадку безпосередньо залежить від діяльності комісії.

Варто зазначити, що законодавством не передбачено контроль за транспортуванням сировини, однак встановлено надмірний контроль у складі комісії правоохоронних органів за утилізацією її залишків.

Зокрема, законодавством не встановлено визначення «залишків технічних конопель», як наслідок, є ризики для зловживання недосконалістю законодавства з боку правоохоронних органів, адже під категорію «залишків» може підпадати вся сировина, яка використовується для переробки.

Отже, маємо регулювання, що призводить до надмірного навантаження, високих корупційних ризиків та, вірогідно, до повної зупинки діяльності бізнесу.

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель;
Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Не потребує регулювання.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори» та скасування необхідності скликання комісій і застосування таких інструментів регулювання для технічних конопель:

- Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель;
- Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини.

Альтернатива 2.

Спрощення процедури складання Актів про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель зі скасуванням вимоги щодо скликання комісій.

Альтернатива 3.

Залишення статусу quo.

РИЗИКИ:

У випадку спрощення процедури складання актів ризики відсутні.

Проблема 6.

Неврегульованість господарської діяльності та обігу технічних конопель, в тому числі продуктів їх переробки

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись технічними коноплями.		
Причина проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Відсутній код КВЕД для культивування та подальшого обігу технічних конопель;● УКТЗЕД не передбачає вичерпний перелік товарів, що можуть виготовлятися з технічних конопель (напр. листя, суцвіття, коріння);● Недосконалість регуляторного поля щодо визначення «промислових цілей» технічних конопель, їх складових, що дозволені та/або заборонені до обігу в Україні;● Неврегульованість канабідіолу (КБД).		
Масштаб проблеми:	Значний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Щодо діяльності

Діяльність, пов'язана з культивуванням, зберіганням, перевезенням та знищенням технічних конопель, провадиться суб'єктами господарювання на підставі **ліцензії**, виданої Держлікслужбою.

Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачено, що **видача ліцензії — надання суб'єкту господарювання права на провадження виду господарської діяльності** або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі.

Окремо порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом технічних конопель регулює постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589.

Однак у класифікаторі видів економічної діяльності¹ відсутній код КВЕД, який би регламентував провадження господарської діяльності, пов'язаної з обігом технічних конопель.

Отже, Держлікслужба видає ліцензію на вид економічної діяльності, який чітко не визначений законом. Як наслідок, це створює ризики для зловживань недосконалістю законодавства з боку правоохоронних органів та органів державної влади. Крім того, відсутність коду КВЕД не дозволяє податковим органам відстежувати діяльність суб'єкта господарювання, а органам статистики — отримувати максимально реальну інформацію щодо таких суб'єктів господарювання.

Суб'єкти господарювання, що працюють на ринку технічних конопель, здійснюють свою діяльність в рамках таких кодів КВЕД: 01.11, 01.16.

За інформацією бізнесу (Асоціація «Українські технічні коноплі»), суб'єкти господарювання змушені вирішувати дану проблему, шляхом закріплення положення — «діяльність, пов'язана з культивуванням, зберіганням, перевезенням та знищенням технічних конопель» в статуті підприємства, з метою уникнення отримання відмов під час отримання дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>

Щодо товарів

Рослини технічних конопель складаються зі стебла, насіння, коріння, листя та суцвіття. Окрім цього, з рослини технологічно можливо вилучати екстракти, наприклад, КБД.

Наразі в Україні законодавчо прямо не встановлено заборон щодо обігу окремих частин технічних конопель, адже постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 встановлює, що для промислових цілей дозволяється культивування рослин роду коноплі. Мова йде про рослину загалом, а не про окремі її частини.

Одночасно держава не дає визначень ані «промислових цілей», ані складових технічних конопель, що дозволені та/або заборонені до обігу в Україні.

Хоча прямої заборони на використання листя та суцвіття немає, агровиробники побоюються збирати та переробляти цю сировину. Таким чином, ми втрачаємо потенційний прибуток від реалізації всієї рослини, в той час, як 🇨🇦 Канада, 🇨🇳 Китай та країни 🇪🇺 ЄС дозволяють здійснювати діяльність з переробки всіх частин рослини технічних конопель.

Окремим проблемним аспектом простежуваності технічних конопель і товарів з них на всіх етапах створення доданої вартості є відсутність окремих кодів УКТЗЕД (на суцвіття, листя, коріння та екстракти) та неможливість окремо класифікувати товари, хоча фактично товарообіг зазначених товарів здійснюється на українському ринку.

В мережі Інтернет та в магазинах роздрібної торгівлі можливо придбати чаї, підстилки для тварин, фармацевтичні вироби тощо, виготовлені з технічних конопель, зокрема з листя, коріння та суцвіття.

Крім того

Законодавством заборонено вилучати екстракти з технічних конопель, тобто в Україні ми не можемо вилучати та здійснювати переробку КБД та КБГ — канабіноїдів, продажі, яких зростають по всьому світі, через свої корисні властивості. Незважаючи на це, закон дозволяє продавати на території України товари, на їх основі які імпортуються з інших країн. Те саме стосується листя, суцвіття та коріння технічних конопель.

Суб'єкти господарювання, які мають намір займатися переробкою КБД, КБГ, листя або суцвіття змушені звертатися до послуг третіх осіб в інших країнах, де це дозволено. Після цього на територію України потрапляє товар з високою доданою вартістю, на якій більше заробляють імпортери, аніж національні виробники. Наприклад: масло КБД (**1000-2000 грн/ 30 мл¹**), протеїн з конопель (**600 грн/ 900 гр.²**), чай з конопель (**175 грн/ 30 гр.³**)

Як наслідок, маємо не врегульований ринок, у якому відсутня простежуваність обігу товарів, до державного бюджету не надходять потенційні кошти з переробної галузі, а суб'єкти господарювання недоотримують прибутки.

¹ Джерело: <https://canaptega.com.ua/product/%d0%bc%d0%b0%d1%81%d0%bb%d0%be-cbd-5-%d0%ba%d0%b0%bd%d0%bd%d0%b0%d0%b1%d0%b8%d0%b4%d0%b8%d0%be%d0%bb-1500-%d0%bc%d0%b3/>

² <https://ua.iherb.com/c/hemp-products?p=2>

³ <https://uk.cannadorra.com/en/%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82-%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%BD/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D1%96-%D1%87%D0%B0%D0%B9-%D0%B1%D1%96%D0%BE-%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8F-%D1%96-%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-30g>

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Допуск до культивування рослин роду коноплі для промислових цілей.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Код КВЕД.

Коди УКТЗЕД.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Створення спеціального коду КВЕД для культивування та обігу технічних конопель з метою конкретизації інформації щодо суб'єктів господарювання. Забезпечення простежуваності товарів на ринку, в тому числі і через коди УКТЗЕД, створення основи для збору реальних статистичних даних щодо ринку. Внесення змін до законодавства, шляхом встановлення визначень «промислові цілі», а також визначення можливості використання всіх частин технічних конопель.

Альтернатива 2.

Залишення status quo.

РИЗИКИ:

При виведенні технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори» та впровадженні прозорого та зрозумілого механізму культивування та переробки технічних конопель ризики відсутні.

При залишенні status quo, держава матиме неврегульований ринок та втрачатиме потенційні надходження до державного бюджету, агро виробники та переробники недоотримуватимуть прибутки.

Проблема 7.

Невизначеність порядку відбору зразків технічних конопель та проведення перевірки на вміст ТГК в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Інформаційно-довідкова картка проблеми			
Носій проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Суб'єкти господарювання, що займаються або планують займатись технічними коноплями;● Держлікслужба, як орган, уповноважений на відбір зразків.		
Причина проблеми:	<ul style="list-style-type: none">● Відсутній законодавчий порядок з детальною регламентацією відбору зразків технічних конопель та проведення перевірки на вміст ТГК;● Діюча процедура відбору зразків поширюється виключно на насінневі посіви.		
Масштаб проблеми:	Значний.	Гострота проблеми:	Висока.
Динаміка проблеми:	Негативна.		

Регуляторний кейс

Необхідність відбору зразків технічних конопель і проведення перевірки вмісту ТГК регулюється Ліцензійними умовами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282.

Однак, Ліцензійні умови лише частково визначають порядок відбору зразків технічних конопель.

Фактично регламентовано лише те, що **на насінневих посівах технічних конопель у фазі цвітіння не менше ніж 50 відсотків рослин роду коноплі** — для визначення вмісту тетрагідроканнабінолу у висушеній соломі, ліцензіатом у присутності представника органу ліцензування (Держлікслужби) здійснюється відбір зразків для проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Про результати досліджень ліцензіат протягом **10 робочих днів** повідомляє органу ліцензування.

Тобто з процедури відбору зразків, що мала б визначати максимально деталізований процес, маємо лише такі вихідні дані:

- ◆ об'єкт: **насінневі** посіви технічних конопель;
- ◆ момент: фаза цвітіння не менше ніж **50 %**;
- ◆ мета: для визначення вмісту ТГК у висушеній соломі;
- ◆ строки: протягом **10** робочих днів повідомляє органу ліцензування про результати досліджень.

Не визначено: кількість відібраних зразків та їх обсяг; порядок пакування, опису та їх зберігання; яким чином відбувається транспортування та передача відібраних зразків суб'єктові, що здійснює дослідження; можливість відбору контрольного зразка у випадку виявлення рівня ТГК, що перевищує дозволений; можливість оскарження результатів досліджень; строк протягом якого відбувається дослідження тощо.

Крім того **Положенням про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками**, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647, взагалі **не передбачено повноваження, щодо відбору зразків на перевірку вмісту ТГК в технічних коноплях.**

Імплементацийний кейс

В рамках Угоди про асоціацію, Україна зобов'язалась імплементувати Регламент Ради (ЄС) № 1307/2013, закріпивши в Плані заходів з виконання Угоди про асоціацію, встановлення на законодавчому рівні порядку перевірки вмісту ТГК в коноплях у відповідності до законодавства ЄС (до кінця 2020 року). На сьогодні зобов'язання не виконане.

В ЄС, держави-члени встановлюють власну систему для визначення вмісту ТГК у вирощуваних культурах, яка має відповідати Додатку 1 до Регламенту № 809/2014 (Додаток 4 до книги).

Так, **відбір зразків в ЄС обов'язково передбачає:**

- ◆ відбір зразків відбувається на всіх посівах технічних конопель (а не на окремих їх видах);
- ◆ відбувається інспекторами після **10** днів з дати закінчення цвітіння;
- ◆ існує **дві** процедури перевірки вмісту ТГК: **процедура А** (первинна) — перевірка вмісту ТГК, **процедура В** (контрольна або повторна) — у випадку, якщо середнє значення виявленого ТГК перевищує дозволений вміст ТГК;
- ◆ за процедурою А відбирається **50** зразків рослин з поля, за процедурою В — **200**.
- ◆ зразки відбираються у стоячих урожаях сорту конопель: береться частина рослини довжиною **30 см**, що містить принаймні одне жіноче суцвіття кожної вибраної рослини.
- ◆ відбір проб проводиться протягом періоду, що триває від **20** днів після початку цвітіння до **10** днів після закінчення цвітіння, протягом доби, дотримуючись визначених зразків, щоб забезпечити репрезентативність зразка поля, але за винятком урожаю, що росте по краям поля.

Висновки

В Європейському Союзі проводиться перевірка вмісту ТГК у всіх видах посівів технічних конопель, не тільки на насінневих. Порядок відбору та процедура перевірки вмісту ТГК в технічних коноплях чітко врегульована ст. 45 та Додатком 1 до **Імплементацийного Регламенту Комісії (ЄС) No 809/2014**. Крім того законодавство держав-членів розширює та додатково регламентує процедуру відбору зразків на національному рівні.

В Україні ж процедура відбору зразків та проведення досліджень на вміст ТГК є невизначеною та поширюється тільки на насінневі посіви технічних конопель, що суперечить законодавству ЄС. Недосконалість такого інструменту регулювання, як відбір зразків, створює значні корупційні ризики на ринку та додаткові бар'єри для бізнесу.

Окремо варто зазначити, що створення ефективного механізму відбору зразків та проведення перевірок на вміст та кількість ТГК дозволить усунути необхідність в інших інструментах регулювання що діють на ринку (дозвіл МВС, квотування, контроль за знищенням залишків тощо).

Резюме щодо державної політики, спрямованої на розв'язання проблеми

ЦІЛЬ ПОЛІТИКИ:

Прозорий порядок відбору зразків технічних конопель та проведення перевірки їх на вміст ТГК.

ІНСТРУМЕНТИ ПОЛІТИКИ

ПОТОЧНІ:

Відбір зразків на насінневих посівах технічних конопель та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

ДОЦІЛЬНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ:

Відбір зразків технічних конопель та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОЧНОГО КУРСУ ПОЛІТИКИ:

Альтернатива 1.

Виконання завдань, відповідно до Угоди про асоціацію, встановлення на законодавчому рівні порядку перевірки вмісту ТГК в технічних коноплях у відповідності до законодавства ЄС, створення чітко регламентованого порядку відбору зразків та проведення всіх необхідних досліджень щодо вмісту та кількості ТГК в технічних коноплях. Поширення процедури відбору зразків на всі технічні коноплі з одночасним усуненням іншого регуляторного навантаження на бізнес (скасування додаткових інструментів регулювання).

Альтернатива 2.

Залишення status quo.

3.2.

АНАЛІЗ ЧИННОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА КОНЦЕПЦІЯ ЗМІН ДО НЕЇ

У період із 2003 по 2010 роки ринок регулювався постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2003 №877 «Про затвердження Програми реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на 2003-2010».¹

На сьогодні одним із документів, що формує державну політику у сфері обігу наркотичних препаратів, прекурсорів та психотропних речовин є **Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року**, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 735-р.² Стратегія передбачає вдосконалення системи контролю за обігом наркотиків. Для концептуального вирішення проблемних питань пропонується створити модель регулювання легальної пропозиції і попиту. Впровадження такої моделі дасть змогу сформувати цілісну ефективну систему контролю за обігом наркотиків, основним призначенням якої є, зокрема:

сприяння діяльності суб'єктів господарювання щодо виробництва конопель із низьким вмістом тетрагідроканабінолу або конопель, що не містять такої речовини.

Розпорядження Кабінету Міністрів України №56-р від 06.02.2019 «Про затвердження плану заходів на 2019-2020 роки з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року»³ також має положення щодо діяльності пов'язаної з коноплями:

Очікуваний результат	Найменування заходу, спрямованого на досягнення очікуваного результату	Індикатор досягнення	Строк виконання	Відповідальні за виконання
28. Здійснення заходів щодо удосконалення законодавства у сфері профілактики наркозалежності та боротьби з незаконним обігом наркотиків	2) розробка проекту акта щодо контролю та відбору зразків рослин виду мак снотворний та рослин роду коноплі для проведення аналізу на наявність у них морфіну та тетрагідроканабінолу	проект акта внесено Кабінетові Міністрів України	2019 рік	МОЗ МВС Національна поліція

Також на ринку залишається чинним розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1193-р «Про схвалення Концепції створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»⁴, яка, зокрема, була направлена на вирішення проблеми відсутності інформації про обсяг культивування рослин, включених до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Концепція передбачає реалізацію заходів, направлених на створення ефективної системи моніторингу

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2003-%D0%BF#Text>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80#n8>

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D1%80#Text>

⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1193-2011-%D1%80#Text>

до 2015 року. На виконання Концепції розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 534-р затверджено план заходів¹, однак системи моніторингу як автоматизованої системи створено не було.

Щодо основного закону на ринку «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»² (ст. 4), **державна політика у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів спрямовується на:**

- ◆ визначення основних принципів та напрямів державного регулювання відносин у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ◆ встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори;
- ◆ запобігання відтоку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів із законного (легального) обігу;
- ◆ зменшення шкоди від наслідків незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних речовин;
- ◆ координацію діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ◆ зменшення кількості правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ◆ обмеження реклами наркотичних засобів і психотропних речовин;
- ◆ створення умов для проведення наукових досліджень, впровадження нових технологій у сфері розроблення, виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ◆ розвиток міжнародного співробітництва у сфері контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

На сьогодні державна політика щодо ринку технічних конопель має обмежувальний характер і не спрямована на розвиток культивування та переробки цієї сільськогосподарської культури.

Малюнок 20. Характеристика регулювання технічних конопель

Технічні коноплі як сільськогосподарська культура:

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-2012-%D1%80#Text>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#n178>

На сьогодні правові та організаційні засади державної політики мають базуватись, у першу чергу, на спрощенні умов доступу до ринку, доступності державної підтримки та агрострахуванні, підтримки наукових досліджень щодо селекціонування та культивування технічних конопель, створення передумов для підвищення конкурентоспроможності національного сільськогосподарського виробництва на світовому ринку та збільшення площ посівів технічних конопель.

Загальний напрям реформування ринку технічних конопель потребує першочергового внесення змін до регуляторного поля та оптимізації дозвільних процедур:

Крок 1.

Культивування технічних конопель — повноцінний, простежуваний вид господарської діяльності з відповідним кодом КВЕД та товарами на ринку, що можливо ідентифікувати.

Крок 2.

Усунення контролю органів МВС за господарською діяльністю, пов'язаною з обігом технічних конопель.

Шлях — Скасування	
	Скасування застосування для технічних конопель вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин.
	Скасування для технічних конопель дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
	Внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», Ліцензійних умов, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 та інших НПА.

Крок 3.

Скасування контролю держави за обігом, в т.ч. знищенням залишків технічних конопель.

Шлях 1	Шлях 2
Скасування необхідності скликання комісій і застосування таких інструментів регулювання для технічних конопель: <ul style="list-style-type: none"> ● Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель. ● Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Спрощення процедури складання Актів про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель зі скасуванням вимоги щодо скликання комісій.
<ul style="list-style-type: none"> ● Скасування звітування. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Скасування звітування.

Крок 4.

Скасування квотування посів технічних конопель.

Шлях — Скасування
<ul style="list-style-type: none"> ● Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори». ● На культивування технічних конопель не поширюється вимога щодо встановлення квот.

Крок 5.

Направлений на скасування вимог до технічних конопель як сільськогосподарської культури, еквівалентних наркотичним засобам та психотропним речовинам.

<i>Шлях 1 — Скасування</i>	<i>Шлях 2 — Оптимізація</i>
<ul style="list-style-type: none">● Технічні коноплі — звичайна сільськогосподарська культура.● Скасовується ліцензування та інші інструменти регулювання які створюють навантаження на бізнес.● Скасовується зайвий контроль за обігом технічних конопель зі сторони органів державної влади.● Розглядається можливість запровадження альтернативного, облікового, інструменту регулювання.	<ul style="list-style-type: none">● На ринку залишається ліцензія як єдиний інструмент регулювання.● Спрощуються ліцензійні умовами до технічних конопель як сільськогосподарської культури.● Залишається виключно облік та контролю за уникненням маніпуляцій з вирощування конопель з вищим рівнем ТГК, ніж дозволений.

Крок 6.

Направлений на спрощення регулювання та встановлення гранично допустимого рівня ТГК в технічних коноплях.

<i>Шлях 1</i>	<i>Шлях 2</i>
<ul style="list-style-type: none">● Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори».● Ухвалення окремої постанови Кабінету Міністрів України, щодо регулювання обігу технічних конопель з встановленням в ній гранично допустимого рівня ТГК в 0,2% або 0,3%, з урахуванням потреб українських селекціонерів та виробників.	<ul style="list-style-type: none">● Виведення технічних конопель з під регулювання Закону України «Про наркотичні засоби психотропні речовини і прекурсори».● Ухвалення окремої постанови Кабінету Міністрів України, щодо регулювання обігу технічних конопель з встановленням в ній гранично допустимого рівня ТГК в 0,08%.

Крок 7.

Створення прозорого та детального порядку відбору зразків технічних конопель та проведення перевірки вмісту ТГК в них.

<i>Шлях</i>
<ul style="list-style-type: none">● Виконання завдань, відповідно до Угоди про асоціацію, встановлення на законодавчому рівні порядку перевірки вмісту ТГК в технічних коноплях у відповідності до законодавства ЄС.● Створення чітко регламентованого порядку відбору зразків та проведення всіх необхідних досліджень щодо вмісту та кількості ТГК в технічних коноплях.● Поширення процедури відбору зразків на всі технічні коноплі.

Крок 8.

Направлений на розширення сфери переробки через визначення складових технічних конопель та можливості їх використання.

<i>Шлях</i>
<ul style="list-style-type: none">● Ухвалення окремої постанови Кабінету Міністрів України щодо регулювання обігу технічних конопель, у якій закріпити умови культивування та переробки (в т.ч. екстракції) всіх частин рослин технічних конопель, включаючи листя, суцвіття, коріння, стебло та насіння.

4 | МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

4.1.

МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ

Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі — Угода), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 визначено перелік актів, до яких Україна має наближувати своє законодавство.

Україна на виконання ст. 29 Угоди (кожна Сторона зменшує або скасовує ввізне мито на товари, що походять з іншої Сторони) **скасувала ввізне мито** на всі товари на основі конопель.

З 2016 року Мінекономрозвитку оприлюднює рівні ставок ввізного мита України, які застосовуються до імпорту товарів походженням з ЄС в рамках вільної торгівлі між Україною та ЄС, тим самим імплементувавши ст. 29 Угоди про асоціацію та скасувавши ввізне мито на товари конопельного походження.

Таблицю рівнів ставок ввізного мита на товари конопельного походження на 2020 рік наведено в Додатку 1.

На рівні законодавства ЄС ринок технічних конопель регулюється Регламентами, які координують загальний обіг сільськогосподарської продукції.

Разом з тим, відповідно до плану заходів, Україна має імплементувати **Регламент Ради (ЄС) № 1307/2013**, який регулює ринок технічних конопель, виконавши 2 завдання (Табл.11):

Таблиця 11. Завдання з імплементатії Регламенту Ради (ЄС) № 1307/2013

Завдання	Встановлення вимог до вмісту тетрагідроканнабінолу в коноплях (поступове наближення національного законодавства до законодавства ЄС).	Закріплення на законодавчому рівні перевірок вмісту ТГК в коноплях (поступове наближення національного законодавства до законодавства ЄС).
Стаття Регламенту	п. 6 ст. 32	п. 3 ст. 35
Положення Регламенту	Для коноплярства повинні використовуватись лише сорти технічних конопель з вмістом тетрагідроканнабінолу не більше 0,2%. Додатково за виконання цієї норми, здійснюється субсидування виробництва.	Регламент запроваджує обов'язковість перевірки вмісту тетрагідроканнабінолу в технічних коноплях. Зокрема, держави-члени встановлюють власну систему для визначення вмісту тетрагідроканнабінолу (далі — ТГК) у вирощуваних культурах, яка має відповідати Додатку 1 до Регламенту № 809/2014. (Додаток 4 до книги).

Період виконання: до 31.12.2020.

Відповідальні за виконання: Мінагрополітики (зараз — Мінекономіки).

Стаття Угоди: Стаття 405, додаток XXXVIII.

Статус: У зоні ризику.

Так, за українським законодавством¹, дозволений рівень ТГК в технічних коноплях становить **0,08%**. Це означає, що Україні необхідно привести у відповідність національне законодавство та підняти дозволений рівень ТГК до **0,2%**.

Також, Україні потрібно розробити нормативно-правовий акт, який би регламентував процедуру проведення перевірок вмісту тетрагідроканнабінолу відповідно до Додатку 1 Регламенту № 809/2014 (*Додаток 4*).

На момент написання книги відповідні нормативно-правові акти не ухвалені, тому виконання завдань відповідно до Угоди про асоціацію перебуває в зоні ризику.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»

МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ

Історія встановлення рівня ТГК

Технічні коноплі відрізняються від канабісу (марихуани) своїм низьким вмістом ТГК — канабіноїда, що спричиняє сп'яніння.

В Європі граничні значення ТГК для технічних конопель були вперше встановлені в 1984 році. До 1987 року було встановлено ліміт ТГК на рівні **0,5%**, згодом його було знижено до **0,3%** з «міркувань громадської безпеки».

Використання концепції **0,3%** ТГК було запроваджено, щоб розрізнити «коноплі» (ненаркотичний канабіс) та «марихуану» (наркотичний канабіс). З того часу граничне значення **0,3%** ТГК для технічних конопель було використано на міжнародному рівні. Ці значення також використовуються сьогодні в 🇨🇦 Канаді та 🇺🇸 США.

Регулювання ринку в 🇪🇺 Європейському Союзі було посилено в 1999 році. Ліміт був знижений з **0,3%** до **0,2%**. Таке зниження рівня ТГК було виправдано тим, щоб запобігти вирощуванню незаконного канабісу — «марихуани» у посівах технічних конопель.

Європейська асоціація технічних конопель (EiHA) виступила за відновлення колишнього ліміту в **0,3%** ТГК для технічних конопель. На їхню думку, з наукової точки зору немає підстав для ліміту ТГК у розмірі **0,2%**, оскільки він є настільки ж безпечним, як **0,3%**, і не має значного впливу на вирощування незаконного канабісу.

Так, Європейський парламент 23.10.2020 проголосував¹ за збільшення дозволеного рівня ТГК в технічних коноплях з **0,2% до **0,3%**.**

Також **десятирічний** досвід 🇨🇦 Канади та 🇺🇸 США показав, що вирощування технічних конопель з вмістом **0,3%** ТГК є абсолютно безпечним та нешкідливим. А нижча гранична межа ТГК в Європі обмежує вибір сортів для європейських фермерів, що, в свою чергу, знижує їх конкурентоздатність на міжнародних ринках.²

Законодавство 🇪🇺 ЄС

В 🇪🇺 Європейському Союзі на законодавчому рівні агровиробникам дозволено вирощувати і продавати технічні коноплі, якщо вони мають низький рівень ТГК (**0,2%**) та використовують сертифіковане насіння. До того ж, в рамках Спільної аграрної політики (Common Agricultural Policy, CAP), фермери можуть отримати виплати, за умови виконання вищевказаних вимог (**Регламент ЄС 1307/2013**).

Імпорт та вирощування конопель підлягає певним перевіркам щодо дотримання дозволеного ліміту ТГК (**Регламент ЄС 1308/2013**). Відповідно до **справи Європейського суду C-207/08 (Бабанов)**, фермерам, які дотримуються всіх вищезазначених умов, встановлених законодавством 🇪🇺 ЄС, не може бути заборонено вирощування конопель в будь-якій державі, яка є членом 🇪🇺 ЄС. Новим країнам, які вступають до 🇪🇺 Європейського Союзу, в яких відповідно до національного законодавства про контроль над наркотиками було заборонено вирощувати будь-яку рослину канабісу, потрібно буде **змінити своє законодавство**, щоб дозволити цей виняток (*Додаток 7*).

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0287_EN.html

² Джерело: <http://eiha.org/document/press-release-the-european-industrial-hemp-association-eiha-demands-rational-thc-limits-for-industrial-hemp-in-accordance-with-international-regulations/>

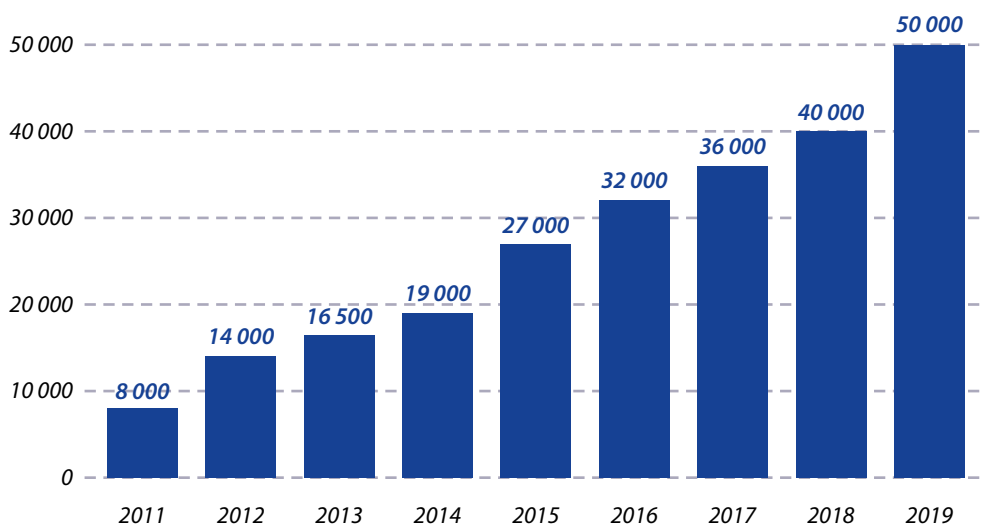
Імпорт технічних конопель в Європейському Союзі регулюється **Регламентом ЄС № 1308/2013**, в якому встановлені додаткові умови щодо імпорту товарів на основі технічних конопель (189), а саме:

- ◆ **необроблені коноплі** (CN 5302 10 00) та **насіння конопель для посіву** (CN ex 1207 99 20) повинні супроводжуватися підтвердженням того, що рівень тетрагідроканабінолу відповідного сорту не перевищує встановлений;
- ◆ **насіння конопель не для посіву** (CN 1207 99 91), яке імпортується лише імпортерами, уповноваженими державою-членом, повинні гарантувати, що таке насіння не призначене для посіву. Для цього імпортер повинен пред'явити документи, що підтверджують той факт, що насіння непридатне для сівби або, змішане з насінням, відмінним від конопель, для годівлі тварин, при цьому насіння конопель становить **15%** суміші та **25%** у виняткових випадках.¹

Загальноєвропейський досвід

В Європі коноплі традиційно вирощують протягом останнього століття. В даний час, Європа вирощує до **25%** світових конопель. Лише на Францію припадає **40%** європейського виробництва. По всій Європі в 2019 році було посіяно більше **50 тис. га**. Для порівняння — у 2011 році було посіяно всього **8 тис. га**.

Малюнок 21. Площі посівів технічних конопель в ЄС²

Вирощування конопель в Європі протягом останніх кількох років переживає значний підйом, оскільки для виробників та споживачів з'явилися нові можливості для використання технічних конопель.

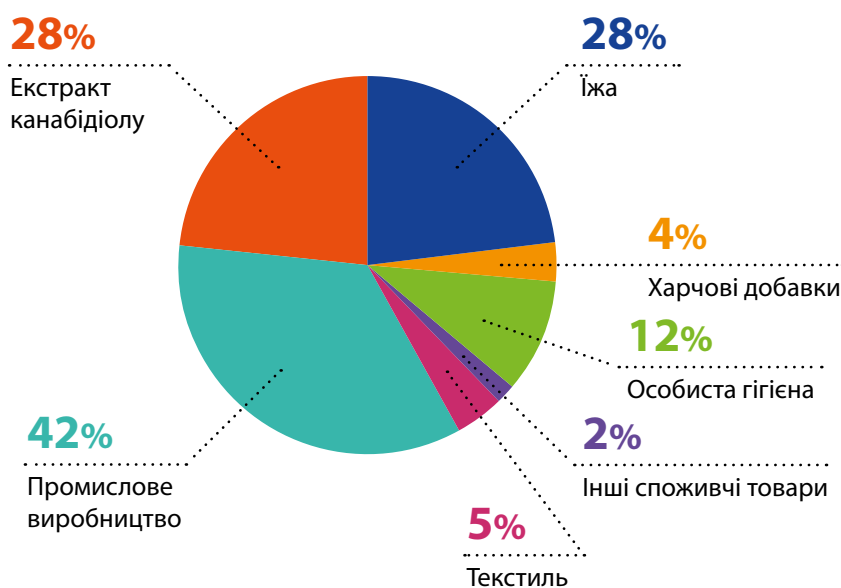
В **2017** році ринок технічних конопель склав більше **1 млрд доларів США**, в **2018** — **3,74 млрд**. Європа розвинула потужну переробну інфраструктуру та галузь готової продукції, засновану на використанні конопельних волокон у промислових цілях, що становить **42%** від загальних продажів конопляних виробів (Мал. 22). Папір і целюлоза, а також біокомпозити (використовуються в автомобільній промисловості та для ізоляційних матеріалів) є найбільш відомими способами використання конопляних волокон у Європі. Конопельна тирса як побічний продукт процесу вилучення волокна також уже давно використовуються в комерційних цілях — насамперед, як підстилка для тварин, але також усе частіше використовується в будівельній галузі, особливо для утеплення.

¹ Джерело: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4135/TD0217210ENN.pdf>
² Джерело: <https://cannabusinessplans.eu/>

За останні кілька років збільшився попит на використання насіння та суцвіття конопель. За даними Європейської асоціації технічних конопель (European Industrial Hemp Association, EIHA), ЄС у 2015 році (останній рік, за який є дані) виготовив **11 500 метричних тонн** насіння конопель та імпортував ще **10 000 метричних тонн**, переважно з Китаю.

Близько **десяти** років тому більшість насіння конопель використовувались як корм для тварин, особливо для птахів та риб, а вже зараз EIHA підрахувала, що **60%** врожаю використовується для харчування людей, лише **40%** — на корм тваринам. Очікується продовження цієї позитивної тенденції, адже європейці стають більш обізнаними про переваги конопель та користі її омега-жирних кислот. За останні **чотири** роки в ЄС також спостерігається значне збільшення збирання квітів та листя конопель для медичного та харчового застосування (в першу чергу, завдяки Канабідіолу — КБР або ж CBD).

Малюнок 22. Ринок продукції з технічних конопель в ЄС об'ємом — 1,01 млрд доларів, 2017 рік¹

Однак існує проблема з уніфікацією законодавства ЄС всередині держав-членів стосовно того, які частини технічних конопель дозволено використовувати. Наприклад, у Німеччині та Румунії можна збирати квіти та листя, але у Великобританії, Франції можна використовувати лише волокна та насіння.

Європейський ринок конопель ще на стадії розвитку, існує чимало невирішених регуляторних проблем. Однак держави-учасниці швидко будують потужну, різноманітну конопляну промисловість та нарощують товарообіг у всьому світі.²

¹ Джерело: <https://newfrontierdata.com>
² Джерело: <https://newfrontierdata.com>

Перевірка вмісту ТГК в технічних коноплях

Обов'язковість перевірки вмісту ТГК в технічних коноплях передбачена п.3 ст.35 Регламенту **ЄС 1307/2013**, правила його застосування закріплені в ст.45 та Додатку 1 до **Імплементативного Регламенту Комісії (ЄС) No 809/2014**.

Так, держави-члени встановлюють власну систему для визначення вмісту тетрагідроканабінолу (далі — ТГК) у вирощуваних культурах, яка має відповідати Додатку 1 до Регламенту № 809/2014 (*Додаток 4 до книги*).

Компетентні органи держав-членів ведуть записи, пов'язані з висновками про вміст ТГК.

Якщо суб'єкт господарювання подає зразок на перевірку і його середнє значення перевищує вміст ТГК (**0,2%**), то держави-члени використовують **процедуру В** Додатку 1 до Регламенту № 809/2014. Суть процедури полягає в контролі рівня ТГК в технічних коноплях, та недопущенні потрапляння на ринок товарів з підвищеним вмістом ТГК. Цю ж процедуру повинні використовувати протягом наступних років, поки всі результати аналізу для обраного сорту не перестануть перевищувати дозволений вміст ТГК.

Якщо протягом наступного року середнє значення усіх зразків даного сорту перевищуватиме вміст ТГК, держава-член повинна повідомити Європейську Комісію про заборону розміщення на ринку такого сорту відповідно до статті 18 **Директиви Ради (ЄС) № 2002/53**. Таке повідомлення надсилається не пізніше 15 листопада відповідного року позову.

Збір проб на перевірку вмісту ТГК проводиться наступним чином. Агровиробники повинні продовжувати культивувати посіви конопель протягом принаймні **10** днів з дати закінчення цвітіння. Після чого мають приїхати інспектори та відібрати проби на лабораторну перевірку рівня ТГК в технічних коноплях.

Однак уповноважені органи можуть дозволити збір урожаю до закінчення **10**-денного періоду. В такому випадку інспектори мають вказати на частину посівних площ, яку агровиробники повинні продовжувати обробляти **10** днів після закінчення цвітіння для проведення перевірки.

Регулювання канабідіолу (КБД) в ЄС

Канабідіол (КБД) є одним із непсихотропних та неп'яних канабіноїдів у технічних коноплях. У 2016 році в Європейському Союзі технічними коноплями з вмістом КБД було засіяно **30 000 га**.

У світі значно підвищився інтерес до каннабідіолу, оскільки вирощування технічних конопель з високим вмістом КБД є надзвичайно економічно вигідним.

За прогнозами BDS Analytics та Arcview Market Research¹, лише в США ринок КБД досягне **20 млрд доларів** до 2024 року. У Європі також спостерігається збільшення попиту на КБД, сьогодні ринок оцінюється в **450 млн євро**, а це **31%** світового ринку КБД. За прогнозами Brightfiled Group, до 2023 року європейський ринок зросте на **400%**.

На відміну від американського ринку, європейський ринок КБД тільки починає формуватись, оскільки доступність продукції та обізнаність споживачів є досить незначними.

Основним викликом для продажу продуктів конопляного КБД в Європі є те, що Європейське управління з безпеки харчових продуктів (European Food Safety Authority, EFSA) класифікувало КБД як «новий харчовий інгредієнт». Поняття закріплене в Регламенті ЄС № 2015/2283. «Нова їжа» або ж «**Novel food**» — це їжа, яка не використовувалась для споживання людиною в значній мірі в межах

¹ https://bdsanalytics.com/wp-content/uploads/2019/04/BDS-Analytics_The-CBD-Effect_4-30-19.pdf

🇪🇺 ЄС до **15.05.1997**, незалежно від дати вступу держав-членів до Союзу. Відповідно до регламентів 🇪🇺 ЄС, кожен, хто має намір продавати харчові продукти, що містять інгредієнти «нової їжі», повинен спочатку отримати **ліцензію від EFSA**.

У деяких європейських країнах продажі КБД процвітають, незважаючи на плутанину навколо класифікації харчової продукції як «нової їжі» (novel food) в EFSA. Деякі країни, такі як 🇬🇧 Великобританія та 🇮🇹 Італія, практично підходять до вирішення цього питання і не виконують встановлені правила, тоді як інші країни (наприклад, 🇫🇷 Франція, 🇦🇹 Австрія та 🇪🇸 Іспанія) обмежують продажі КБД.

Актуальне питання в галузі полягає в тому, чи можна використовувати всі елементи технічних конопель як їжу в межах 🇪🇺 Європейського Союзу. Насіння конопель, конопляна олія та борошно мають історію споживання в 🇪🇺 ЄС, тому не класифікуються як «нова їжа», тоді **як листя, екстракти листя та КБД належать до класифікатору «нової їжі»**.

Хоча Європейська асоціація промислових конопель та Асоціація торгівлі коноплями оскаржили це рішення, на сьогодні залишається багато невизначеностей щодо законності та регулювання цієї продукції.¹

¹ Джерело: <https://harrisbricken.com/cannalawblog/what-to-consider-before-entering-the-european-cbd-market/>

4.3.

РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ В НАЙБІЛЬШИХ КРАЇНАХ-ВИРОБНИКАХ

🇨🇳 КИТАЙ

З 1985 по 2010 рік виробництво конопель у 🇨🇳 Китаї було забороненим. А вже сьогодні 🇨🇳 Китай займає перші позиції в галузі вирощування, переробки, виробництва та експорту конопель (**65-75% світового ринку**). Однак **офіційна статистика** щодо площі посівів та виробництва конопель **відсутня**, оскільки це є національною таємницею. Остання зведена аналітична інформація датується 2017 роком.

Виробництво

У 2017 році обсяг продажів конопель на китайському ринку оцінювався на рівні **1,1 млрд доларів США**, що становить понад **третину** світового ринку, прогнозується, що до кінця 2020 року продажі зростуть до **1,5 млрд доларів** (на **36%**). Також у 2017 році на текстиль припадало приблизно $\frac{3}{4}$ загального обсягу продажів 🇨🇳 Китаю в розмірі **823 млн доларів**. Продажі КБД, отриманого з конопель, у 2017 році склали **53 млн доларів США**. Але, за прогнозами, до 2020 року продажі зростуть більш ніж **учетверо** (у **4,3** рази — до **228 млн доларів**) (мал. 23).

За різними оцінками, сьогодні площі посівів під коноплі складають близько **70 000 га**. Традиційно висаджувані коноплі використовуються лише для виробництва **клітковини** та **насіння**.

- ◆ Для виробництва волокна врожайність становить **1,5-2 т/га**;
- ◆ Для виробництва насіння врожайність становить **1,2-1,5 т/га**;
- ◆ Для виробництва листя та квітів врожайність становить близько **1,5-2 т/га**.

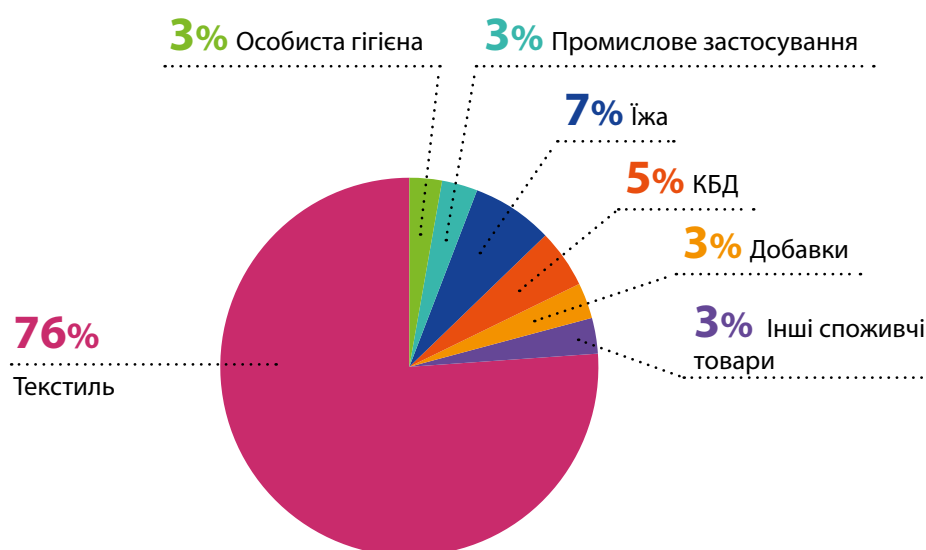

Малюнок 23. Ринок технічних конопель у Китаї¹

Продажі продуктів з технічних конопель у Китаї 2016-2020e

Обсяг продажів конопель (1.1 млрд доларів) за категоріями продуктів за 2017 рік

Законодавче визначення «Технічні коноплі»

🇨🇳 Китай визначає «технічні коноплі» як сорти конопель із загальним вмістом тетрагідроканабінолу (ТГК) не більше **0,3 %**.

Регулювання

Хоча в 🇨🇳 Китаї немає законодавчих актів на національному рівні, які б спеціально регулювали коноплі, деякі провінції розробили місцеві правила, що регулюють вирощування та переробку технічних конопель.

У жовтні 2009 року провінція Юньнань випустила **Положення про ліцензію на вирощування та переробку конопель провінції Юньнань**, що дозволяє вирощування та переробку конопель в регіоні з 1 січня 2010 року.

У липні **2018** року Міністерство сільського господарства та сільських справ

🇨🇳 Китаю (MARA) випустило «**Стандарт насіння конопель (NY/T3252-2018)**», який набув чинності 1 грудня 2018 року. Стандарт включає **три** частини:

- 1 >> Визначення сортів конопель.
- 2 >> Стандарт якості насіння.
- 3 >> Технічний кодекс практики виробництва сортів насіння.

¹ Джерело: Hemp Business Journal estimates

Стандарт регулює виробництво, продаж та адміністрування насіння конопель.

Китайський уряд приділяє велику увагу коноляній промисловості, проводить цілеспрямовану кампанію зі збільшення кількості земель, на яких вирощуються коноплі. Крім цього, китайські компанії володіють понад **310 тис. загальносвітових «конопляних» патентів**, пов'язаних з вирощуванням або переробкою конопель, зареєстрованих у Всесвітній організації інтелектуальної власності, та продовжують тенденцію з їх закупівлі.

Регулювання КБД

Провінції Юньнань та Хейлунцзян запровадили правила, які дозволяють виробництво канабідіолу (**КБД**) під суворим контролем, однак протягом останніх років **виробництво КБД залишається незаконним у решті країни**.

Вирощування квітів та листя для виробництва КБД дозволено лише у згаданих провінціях. А вміст КБД у сортах конопель 🇨🇳 Китаю в середньому становить приблизно **1-1,5%**, що значно нижче, ніж у сортах 🇺🇸 США та 🇨🇦 Канади.

Експорт/Імпорт

Правила та процеси імпорту незрозумілі, а чіткої процедури подання заявки на отримання ліцензії на імпорт не існує.¹

¹ Джерело: United States Department of Agriculture, 2019 Hemp Annual Report, from 24.02.2020, № CH2020-0018

Виробництво конопель у Канаді було дозволено в **1998** році і наразі регулюється Міністерством охорони здоров'я Канади (Health Canada) відповідно до **Регламентів про технічні коноплі** (Industrial Hemp Regulations (IHR) SOR/2018-145).

Виробництво

У **2019** році в Канаді засіяли площу в **37,435.37 га** технічних конопель, для порівняння, у **2018** цей показник складав **31,536.98 га**. Також в 2019 році було видано **731** ліцензій на вирощування технічних конопель, відповідно до Звіту Health Canada¹, з них було зібрано:

Малюнок 24. Урожайність технічних конопель у Канаді в 2019 році

Законодавче визначення «Технічної коноплі»

Відповідно до IHR, **технічні коноплі** — це рослина конопель або будь-яка частина цієї рослини, в якій концентрація ТГК становить **0,3%**, еквівалентно вмісту в суцвітті та листі.²

Регулювання

Виробники, які мають намір вирощувати технічні коноплі, повинні отримати **ліцензію** від Міністерства охорони здоров'я Канади в Оттаві. Ліцензія видається на **один рік**. Більшість видів діяльності, пов'язаних з утриманням, виробництвом і продажем або розподілом промислової коноплі, включаючи імпорт і експорт, вимагають ліцензії.

Відповідно до п. 26 (1) IHR, власник ліцензії, якому дозволяється вирощування технічних конопель, повинен сіяти лише сертифіковане насіння, яке внесене до **Переліку затверджених сортів Канади** (List of Approved Cultivars)³.

Власник ліцензії може вирощувати технічні коноплі для виробництва ряду різних продуктів, включаючи:

- продаж насіння для посіву;
- продаж насіння, призначеного для їжі, косметики та інших продуктів;
- вирощування конопель для культивування суцвіття, стебла та листя, які містять КБД;
- продаж суцвіття, стебла та листя власникам ліцензії згідно з IHR для культивування КБД (*забороняється видобування КБД з технічних конопель без ліцензії на переробку конопель або наукового дослідження*).

¹ <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-medication/cannabis/producing-selling-hemp/about-hemp-canada-hemp-industry/statistics-reports-fact-sheets-hemp.html>

² <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2018-145/page-1.html#h-851200>

³ <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-medication/cannabis/producing-selling-hemp/commercial-licence/list-approved-cultivars-cannabis-sativa.html>

Регулювання КБД

КБД регулюються Законом про коноплі (C-45), який набрав чинності 17 жовтня 2018 р. Документ враховує положення Єдиної конвенції ООН «Про наркотичні засоби» від 1961 року. Оскільки ООН відносить КБД до категорії контрольованих речовин, 🇨🇦 Канада класифікує канабіноїд таким же чином. Тому для видобутку КБД необхідно отримати **ліцензію на переробку конопель або наукового дослідження**.

Єдина Конвенція ООН про наркотичні засоби контролює спосіб експорту та імпорту КБД країнами-членами, включно з 🇨🇦 Канадою. Відповідно до норм ООН, 🇨🇦 Канада дозволяє ввезення та вивезення КБД лише на певних умовах, зокрема:

- ◆ Фізична або юридична особа, яка перевозить продукт, повинна мати діючу ліцензію, надану згідно з Законом про коноплі.
- ◆ Дистриб'ютори повинні отримати індивідуальний дозвіл на імпорт чи експорт для кожної партії продуктів, що містять КБД. Health Canada видає дозволи на ввезення та вивезення.
- ◆ Уся продукція КБД, що імпортується або експортується, повинна мати відповідне медичне або наукове призначення.
- ◆ Фермери можуть імпортувати насіння, отримуючи ліцензію та дозвіл від Health Canada. Оскільки насіння не містять канабіноїдів, вони не регулюються Законом про коноплі.

Експорт/Імпорт

Канадське агентство інспекції харчових продуктів (Canadian Food Inspection Agency, CFIA) регулює імпорт, експорт, сертифікацію та сортування промислового конопляного насіння.

Для імпорту та експорту технічних конопель, окрім вищезазначеної ліцензії, необхідно отримати **дозвіл** на кожну партію конопель, який видається на **3 місяці** Міністерством охорони здоров'я 🇨🇦 Канади.

ИНР дозволяють імпортувати та експортувати насіння та зерно технічних конопель, але не суцвіття, гілки чи листя.

Суцвіття, стебла та листя можуть бути імпортовані або експортовані лише власником ліцензії, відповідно до Регламентів про канабіс (Cannabis Regulations):

- ◆ з дозволом на імпорт чи експорт, виданий Health Canada;
- ◆ для законних медичних та наукових цілей;

Щоб імпортувати або експортувати насіння технічних конопель, потрібно мати:

- ◆ ліцензію від Health Canada
- ◆ дозвіл на імпорт чи експорт, виданий Health Canada.¹

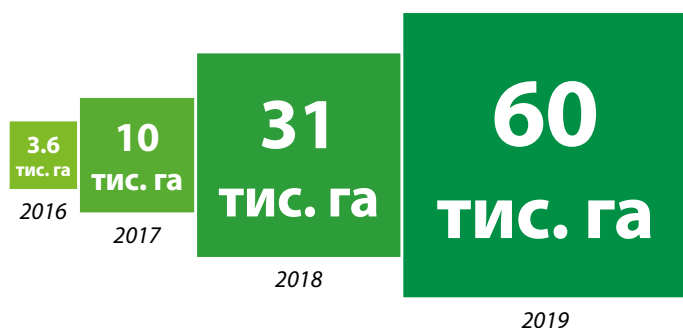
¹ Джерело: <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-medication/cannabis/about/cannabidiol.html>
<https://cbd-oil-canada.ca/cbd-laws-is-cbd-legal-in-canada/>

Виробництво конопель законодавчо дозволено у **46** штатах, а заборонено лише в **4** (Айдахо, Міссісіпі, Нью-Гемпшир, Південна Дакота). В 2018 році було ухвалено нове «конопляне» законодавство. І вже сьогодні **промислові коноплі є найбільш швидкозростаючою культурою в сільському господарстві** США. Однак законодавчо ринок ще не до кінця врегульований. У Міністерстві сільського господарства США (USDA) триває робота над удосконаленням законодавства в частині врегулювання відносин між фермерами, регуляторними органами та правоохоронцями.

Виробництво

Площі посівів технічних конопель зросли від **нуля** в 2013 році до **десятків тисяч гектар** вже сьогодні. В 2019 році було засіяно **60 тис. га**, тоді як в 2018 — це показник склав близько **31 тис. га**, 2017 — **10 тис. га**, 2016 — **3.6 тис. га**.

Малюнок 25. Площа посівів технічних конопель в США з 2016-2019 рік¹

Законодавче визначення «Технічної коноплі»

Відповідно до федерального Закону «Про розвиток сільського господарства» від 2018 року, **технічні коноплі** визначаються як рослина *Cannabis sativa L.* і будь-які інші його частини, включаючи насіння і всі похідні, екстракти, канабіноїди, ізомери, кислоти, солі та солі ізомерів з концентрацією дельта-9 тетрагідроканабінола не більше **0,3%** в висушеній масі. Це визначення поширюється на більшість штатів, проте в Західній Кароліні дозволяється показник ТГК не більше **1%**.

Регулювання

В 2014 в США було ухвалено «Фермерський закон» (Agricultural Act - H.R.2642), який дозволив вирощувати коноплі в дослідницьких цілях. Виробництво конопель в США повністю було дозволено в 2018 році, коли 20 грудня президент Дональд Трамп підписав «Закон про вдосконалення сільського господарства» (Agriculture Improvement Act of 2018 - 115-334) — комплекс поправок до законів, що зокрема легалізує на федеральному рівні вирощування промислових конопель. **Коноплі з рівнем ТГК менше 0.3% були виключені зі списку №1 Закону «Про контролюючі речовини», що зробило їх звичайною сільськогосподарською продукцією.**

Для виробництва конопель фермер повинен спочатку отримати **ліцензію** від Міністерства сільського господарства США (USDA).

¹ <https://www.fsa.usda.gov/news-room/efoia/electronic-reading-room/frequently-requested-information/crop-acreage-data/index>

Служба сільськогосподарської торгівлі (AMS) була призначена провідною агенцією Міністерства сільського господарства США (USDA) для адміністрування та реалізації нової програми виробництва конопель USDA. AMS видало *Правила виробництва технічних конопель*¹ 31 жовтня 2019 року для реалізації положень «Фермерського закону» 2018 року.

Зокрема, USDA працює над **страхуванням виробництва технічної коноплі**. Виробники конопель можуть отримати страхове покриття за програмою захисту доходів фермерських господарств (WFRP) на 2020 урожайний рік. Агентство з управління ризиками USDA (RMA) оголосило про страхове покриття конопель, вирощених для збору волокна, суцвіття або насіння, які перебувають у районах, охоплених затвердженими USDA конопляними планами, або які є частиною затверджених державних чи університетських пілотних програм.

Регулювання КБД

Щодо продукції з КБД, то Управління з продовольства і медикаментів США (FDA) ще досліджує його характеристики. Однак наразі додавання КБД в харчові продукти заборонено, оскільки це порушує Федеральний закон про харчові продукти, ліки та косметику. Документом *забороняється використання ліків та косметики в міждержавній торгівлі їжею (включаючи будь-яку їжу або корм для тварин), до якої додано речовину, яка є активним інгредієнтом затвердженого лікарського засобу або речовина, щодо якої розпочато клінічні дослідження, і існування таких досліджень було оприлюднено.*

Експорт/Імпорт

USDA регулює ввезення всього насіння та рослин для забезпечення безпечної сільськогосподарської торгівлі. Насіння конопель та рослини конопель, які ввозяться до США з інших країн, повинні супроводжуватися **фітосанітарним сертифікатом національної організації захисту рослин країни-експортера** для підтвердження походження насіння та підтвердження того, що на рослині не було виявлено шкідників.²

Довідково:

В 2017 році українська бізнес-група «Арніка» поставила в США **30 т** насіння технічних конопель на замовлення Державного університету Адамса, який погодив відповідну поставку з Міністерством сільського господарства США. Вперше Управління по боротьбі з наркотиками США (The Drug Enforcement Administration) дало дозвіл на поставку конопель в країну, і це найбільша поставка технічних конопель за всю історію США.

¹ <https://www.federalregister.gov/documents/2019/10/31/2019-23749/establishment-of-a-domestic-hemp-production-program>

² Джерело: <https://www.usda.gov/topics/hemp>

<https://www.federalregister.gov/documents/2019/10/31/2019-23749/establishment-of-a-domestic-hemp-production-program>

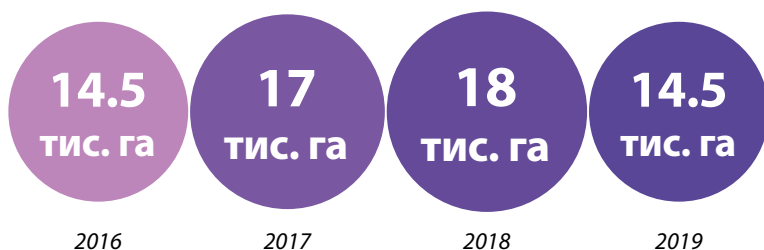
🇫🇷 ФРАНЦІЯ

Сьогодні 🇫🇷 Франція — найбільший виробник технічних конопель в Європі та **третя за обсягами у світі**. Країна вирощує більше половини всіх конопель в Європі.

Виробництво

🇫🇷 Франція — єдина країна західної Європи, яка в 20 столітті не забороняла вирощування конопель. В 2019 році було висаджено **14.5 тис. га**, 2018 — **18 тис. га**, в 2017 — **17 тис. га**, 2016 — **14.5 тис. га**. У середньому сорти конопель, які культивуються у 🇫🇷 Франції, дають **8 тонн** стебла з гектара.

Малюнок 26. Площа посівів технічних конопель у Франції з 2016-2019 рік¹

Законодавче визначення «Технічної коноплі»

Французьке законодавство відповідає Регламенту ЄС 1307/2013 та дозволяє використовувати тільки сорти технічних конопель зі вмістом ТГК, що не перевищує **0,2%**.

Регулювання

У 🇫🇷 Франції дозволяється вирощування, імпорту, експорту, промислове та комерційне використання (**волокна та насіння**) сортів *Cannabis sativa L.*, якщо вміст ТГК у цих сортах не перевищує **0,2%**. Також сорт технічних конопель має бути затверджений та зареєстрований у спеціальному реєстрі.

У 🇫🇷 Франції довгий час існувала суперечність з європейським законодавством. Відповідно до Спільної аграрної політики (CAP) Європи, дозволяється використання всіх частин рослини конопель. Утім, французьке законодавство дозволяло видобувати КБД тільки з насіння та клітковини. Таким чином, суд першої інстанції засудив компанію, яка використовувала КБД, видобутий зі всієї рослини, у картриджах для вейпу. Компанія подала позов до апеляційної інстанції, унаслідок чого 23.10.2018 **Апеляційний суд Екс-ан-Провансу подав звернення до Європейського суду** з проханнями перевірити, чи французьке законодавство, що стосується вирощування та збуту конопель, відповідає законодавству 🇪🇺 ЄС.

Так, 19.11.2020 Європейський суд у справі C-663/18 прийняв рішення, відповідно до якого КБД не є наркотичним засобом і держава-член не може заборонити продаж канабідіолу (КБД), який законно виробляється в іншій державі-члені, і видобувається з використанням всіх частин рослин технічних конопель, а не лише з клітковини та насіння. (Додаток 8)

¹ <https://www.insee.fr/fr/accueil>

Регулювання КБД

Франція дозволяє використання та продаж продуктів із КБД у країні. **Міжвідомча комісія проти наркотиків та поведінки, що викликає залежність (MILDECA)**, пояснила, що продаж продуктів дозволений лише в тому випадку, якщо:

- рівень ТГК становить **0,2%** або менше;
- продукція виготовляється із затверджених сортів технічних конопель.¹

НІДЕРЛАНДИ

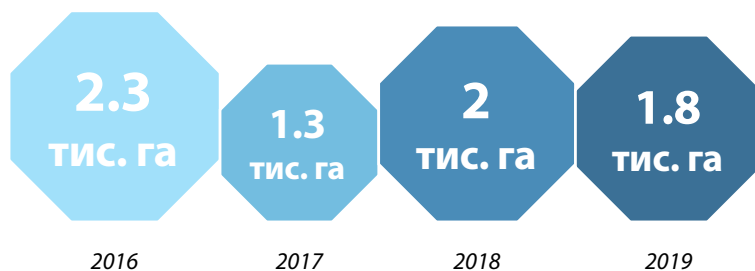
У Нідерландах промислове виробництво конопель розпочалося у 1993 році лише для волокон і насіння.

Виробництво

Коноплі зазвичай вирощують як сівозмінні культури в Нідерландах (із цукровими буряками та крохмальною картоплею). Найпоширенішими видами сортів конопель, які культивуються в Нідерландах, є ті, що підходять для виробництва конопляного волокна та / або для насіння.

Нідерландська площа посівів конопель у 2019 році становила 1.8 тис. га, 2018 — 2 тис. га, 2017— 1.3 тис. га, 2016 — 2.3 тис. га. Середній показник урожайності складає **7.7 т/га** і це — один з найкращих показників у Європі.

Малюнок 27. Площа посівів технічних конопель в Нідерландах з 2016-2019 рік

У Нідерландах є **два** переробні підприємства: HempFlax та Dun Agro (обидва розташовані в місті Oude Pekela). Компанія HempFlax була заснована в 1993, в даний час компанія має 2300 гектарів конопляних виробництв у Нідерландах, Німеччині та Румунії. Коноплі переробляються, наприклад, на підстилку для тварин, автомобільну ізоляцію та біокомпозитний матеріал. Однак у 2014 році HempFlax також розпочав збирати квіти та листя для вилучення **КБД** (за межами Нідерландів).

Законодавче визначення «Технічної коноплі»

Законодавство Нідерландів відповідає Регламенту ЄС 1307/2013 та дозволяє використовувати тільки сорти технічних конопель зі вмістом ТГК, що не перевищує **0,2%** (ст. 8і Закону Нідерландів про опіум).²

¹ Джерело: https://agreste.agriculture.gouv.fr/agreste-web/download/publication/publie/Chd2002/C&D%202020-2_SAA%202018-2019%20Provisoire.pdf
<https://sensiseeds.com/en/blog/countries/cannabis-in-france-laws-use-history/>
² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001941/2009-07-01#Bijlage1>

Регулювання

Фермери не потребують дозволу на вирощування затверджених сортів конопель у Нідерландах, однак їм потрібно зареєструватися як «активний фермер», щоб отримувати фермерські виплати. Також вони повинні вирощувати коноплі, використовуючи **спеціально сертифіковане насіння**, та мати договір із зареєстрованим переробником.

Регулювання КБД

Виробництво КБД з технічних конопель у Нідерландах — незаконне, але дозволене для особистого користування. Його правовий статус впливає зі старого законодавства, яке більше стосувалось виробництва гашишної олії, ніж КБД.

У Закон Нідерландів Про опій було внесено поправки в 1999 році, які легалізували коноплі для промислового виробництва. Це дозволило **законно вирощувати рослини конопель зі вмістом ТГК не більше 0,2%, але заборонило виробляти КБД**, оскільки це екстракт з рослини.

Однак у законі є лазівка. Якщо в Нідерландах вирощувати технічні коноплі, після чого вилучати КБД закордоном, тоді готову продукцію можна назад імпортувати в Нідерланди та законно продавати. Однак в такому випадку рівень ТГК повинен бути не більше **0,05%**, а не **0,2%**.¹

¹ Джерело: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=An%20Overview%20of%20the%20Dutch%20Hemp%20Market_The%20Hague_Netherlands_05-08-2020
<https://sensiseeds.com/en/blog/countries/cannabis-in-the-netherlands-laws-uses-history/#:~:text=The%20Netherlands'%20Opium%20Act%20was,a%20loophole%20in%20the%20law>

5 | РЕГУЛЯТОРНІ КЕЙСИ

5.1.

ЗАГАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ:

Ліцензія на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, — з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (далі — Ліцензія).

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

- 1 Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (ст. 7, 15).¹
- 2 Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Пункт 22 частини першої ст. 7).²
- 3 Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».³
- 4 Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».^{4,5}

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1 **Суб'єкти отримання:** юридичні особи.
- 2 Строк видачі — **10 робочих днів.**
- 3 **Діє 5 років.**
- 4 Видається за наявності відповідної матеріально-технічної бази, нормативно-технічної документації, кваліфікованого персоналу, умов для забезпечення обліку та схоронності наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також для забезпечення безпечності такої діяльності.
- 5 Діяльність здійснюється **в межах квот визначених Кабінетом Міністрів України.**

1 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

2 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF#Text>

4 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>

5 Таблиця 1, Списку № 3, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», до рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і об'єктів яких допускається для промислових цілей віднесено: рослини роду коноплі (*Cannabis*) - рослини будь-якого виду роду канабіс. Культивування рослин роду коноплі для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував 0,08 відсотка.

- 5) Культивування здійснюється шляхом застосування кондиційного і репродуктивного насіння.
- 7) Власники ліцензій зобов'язані вжити заходів щодо забезпечення встановленого законодавством режиму охорони посівів, місць зберігання і переробки цих рослин.
- 8) Власники ліцензій зобов'язані знищувати залишки і відходи цих рослин після збору врожаю, їх очистки та обмолоту.

Для отримання Ліцензії необхідно подати наступні документи:

- 1) Заява.
- 2) Свідоцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, для зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що ліцензується.
- 3) Довідки відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- 4) Відомості (довідка МВС) про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, **не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості** за вчинення нетяжких, тяжких та особливо тяжких злочинів або кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі тих, що вчинені за межами України.
- 5) Відомості про наявність дозволу Національної поліції на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
- 6) Копія документа, що підтверджує право власності або право користування, або спільного користування на об'єкти, на яких провадиться господарська діяльність з культивування рослин, включених до списку № 3 таблиці І переліку.
- 7) Відомості про стан матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

1 Для отримання ліцензії (п. 21 Ліцензійних умов) суб'єкту господарювання потрібно, зокрема, надати:

- ◆ довідку відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність психічних розладів, пов'язаних зі зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ◆ довідку МВС про відсутність не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення злочину середньої тяжкості, тяжкого та особливо тяжкого злочину або злочину, пов'язаного з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі вчиненого за межами України.

Довідка МВС не має строку дії, та підтверджує відсутність судимостей виключно на момент подання документів для отримання ліцензії. Враховуючи строк дії ліцензії — 5 років та відсутність вимог щодо оновлення інформації з приводу судимостей, фактично така довідка втрачає свою актуальність одразу і є додатковим регуляторним навантаженням на суб'єкта господарювання.

Те ж стосується і довідок про відсутність психічних розладів у працівників, що підтверджують такий стан здоров'я виключно на момент подачі документів та втрачають свою актуальність після. Крім того Порядок проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 № 1465 не встановлює строк повторного проходження перевірки для таких працівників.

Отже, фактично такі документи не відображають актуального стану речей під час здійснення ними господарської діяльності.

2 Свідоцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, для зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що ліцензується інструментом регулювання, що створює виключно зайве навантаження на бізнес. Так, законодавством не встановлено мету подачі Свідоцтва (посвідчення, сертифікат спеціаліста), крім того не встановлено, які саме спеціальності будуть вважатись достатніми для підтвердження зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. До того ж, варто зазначити, що для вирощування інших сільськогосподарських культур такі вимоги законодавством не передбачені.

3 Ліцензійні умови, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 не відповідають вимогам Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори». Закон передбачає подачу при отриманні ліцензії **відомостей** про відсутність у працівників не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимостей та **відомостей** про наявність дозволу Національної поліції на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. **Ліцензійні ж умови передбачають необхідність подачі оригіналів документів.**

Як наслідок, маємо основний інструмент ринку, перевантажений зайвим регулюванням, адже для отримання Ліцензії необхідно пройти складну процедуру погоджень з органами МВС; отримання довідок, що фактично не відображають реальної ситуації на підприємстві і фактично втрачають свою актуальність одразу після оформлення Ліцензії; а також підтвердження освіти для заявника, що не має ані мети ані деталізації щодо спеціальностей.

ВИСНОВКИ:

Перелік документів, необхідних для отримання ліцензії передбачає необхідність подачі документів, які фактично не відображають актуальної інформації щодо суб'єкта господарювання і є виключно додатковим навантаженням на бізнес:

- 1) Довідки відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- 2) Відомості (довідка МВС) про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не знятої чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення нетяжких, тяжких та особливо тяжких злочинів або кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі тих, що вчинені за межами України.
- 3) Свідоцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, для зайняття діяльністю з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що ліцензується.

Інші супровідні документи, необхідні для ліцензування, також потребують змін в регулюванні та описані далі.

ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ:

Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (ст. 11).¹
- 2) Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».²
- 3) Ліцензійні Умови провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 (п. 6).³

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Видається протягом **10 днів з дня подання заяви** головними управліннями Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві (далі — територіальні органи Національної поліції) за місцезнаходженням юридичної особи.
- 2) Видається **за результатами перевірки** відповідності об'єктів і приміщень установленим МВС вимогам.
- 3) Обстеження об'єктів чи приміщень проводиться в строк, який не перевищує **трьох робочих днів з дати подання заяви**, за результатами обстежень складаються відповідні акти.

Для отримання Дозволу необхідно подати наступні документи:

- 1) **Заява.**
- 2) **Копія статуту** юридичної особи із зазначенням видів діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що провадиться юридичною особою.
- 3) **Копії документів, що підтверджують право власності** на об'єкти чи приміщення, призначені для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі — об'єкти чи приміщення), або договору оренди об'єкта чи приміщення.
- 4) **План-схема об'єкта** чи приміщення з обов'язковим зазначенням безпосередніх місць провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
- 5) **Копії договору про охорону об'єкта** чи приміщення та документів, що підтверджують обладнання приміщення засобами охоронної та пожежної сигналізації.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2011-%D0%BF#Text>

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF#Text>

- 6) **Витяг з наказу про допуск до роботи з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами осіб** (із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, місця проживання і посади) та особи (осіб), відповідальної за їх зберігання і використання.

Крім цього:

Юридична особа, діяльність якої пов'язана з культивуванням, перевезенням, зберіганням і знищенням рослин, включених до таблиці I переліку, подає також копії:

- 1) Документа, що підтверджує на момент подання заяви право власності на земельну ділянку або постійного користування чи оренди земельної ділянки.
- 2) Документа, що підтверджує факт придбання в суб'єктів насінництва та розсадництва, внесених до Державного реєстру виробників насіння і садивного матеріалу, насіння для культивування рослин, включених до переліку першої або другої репродукції.
- 3) Витягу з карти-схеми земельної ділянки із зазначенням площі посіву, відстані до населених пунктів, лісових угідь, залізниці та автомобільних доріг місцевого значення.
- 4) Договору про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, їх пожнивних залишків та додатку, в якому зазначається інформація про розташування сил і засобів підрозділів охорони.

ОПИС ПРОБЛЕМ:

- 1) **Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів не є ДДХ.** Видачу дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469, яка прийнята відповідно до частини першої статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (Основні вимоги до порядку видачі документів дозвільного характеру або відмови в їх видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру). Однак Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» такого дозвільного документу не передбачає. Крім того, Законом забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом.

- 2) Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів **містить загальну вимогу (п. 5) надання суб'єктами господарювання договору про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, їх пожнивних залишків та додатку.**

Однією з умов договору є зазначення інформації про розташування сил і засобів підрозділів охорони, незважаючи на те, що необхідність такої охорони для культивування для промислових цілей, використання, зберігання та знищення рослин роду коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував 0,08 відсотка була відмінена постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2012 № 800 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».¹

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2012-%D0%BF#n12>

Це створює законодавчу колізію, яка має суттєвий вплив на суб'єктів господарювання, оскільки однією з підстав для отримання відмови в отриманні Дозволу є подання юридичною особою неповного пакета документів. Крім того, такі вимоги створюють зайву дискрецію повноважень органів МВС.

3) Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів містить загальну вимогу (п. 5) надання суб'єктами господарювання документа, що підтверджує факт придбання в суб'єктів насінництва та розсадництва, внесених до Державного реєстру виробників насіння і садивного матеріалу, насіння для культивування рослин, включених до переліку першої або другої репродукції. Однак умовами отримання дозволу не передбачено документу, який має подавати суб'єкт господарювання, що **самостійно вирощує насіння** для культивування рослин, включених до переліку першої або другої репродукції, що суттєво обмежує права суб'єкта господарювання.

Крім того, така вимога є в цілому незрозумілою, адже суб'єкт господарювання може отримати дозвіл з метою подальшого отримання ліцензії, однак почати свою діяльність не в поточному році, а, наприклад, в наступному. В такому випадку попередня купівля насіння є зайвим обтяженням для суб'єкта.

До того ж, документ, що підтверджує факт придбання в суб'єктів насінництва та розсадництва насіння, не містить вимог щодо кількості такого насіння відповідно до розміру майбутніх планових посівних площ.

Як наслідок, маємо законодавчу вимогу, що лише підтверджує факт закупівлі насіння без обґрунтованого його обсягу. До того ж, такі вимоги обмежують право суб'єкта господарювання обирати момент початку посіву площ, відведених під культивування.

4) Для видачі Дозволу до уваги беруться результати перевірки відповідності об'єктів і приміщень установленим МВС вимогам. Однак Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, встановлені МВС, не відповідають Ліцензійним умовам в частині встановлення вимог до розташування місць концентрації відкритого типу (місць культивування).

Як наслідок, суб'єкт господарювання вимушений виконувати Вимоги, встановлені органами МВС, що прямо суперечать Ліцензійним умовам, встановленим постановою Кабінету Міністрів України. Така суттєва невідповідність створює значну дискрецію повноважень органів МВС, корупційні ризики та не сприяє розвитку ринку.

5) Відсутня відкрита база/реєстр/перелік виданих Дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що унеможливорює доступ до інформації та створює додаткові ризики для маніпулювання відомостями щодо надання таких дозволів суб'єктам господарювання.

6) Дозвіл є документом, необхідним для отримання ліцензії, строк дії якого складає 5 років. Де-факто дозвіл підтверджує наявність посівних площ суб'єкта господарювання виключно на момент подачі документів для ліцензування. Вимог щодо оновлення дозволів під час здійснення своєї господарської діяльності вже з діючою ліцензією до бізнесу законодавством не встановлено, що ставить під сумнів необхідність

одноразового підтвердження відповідності вимогам МВС посівних площ під час отримання дозволів. Крім того, бізнес фізично не може реалізувати свою діяльність в рамках одних й тих самих потужностей (полів), на які отримано дозвіл перед отриманням ліцензії, що обумовлено сівозмiнами та виснажуванням ґрунтів.

ВИСНОВКИ:

- 1) Дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не є документом дозвільного характеру, через що не може вимагатися від суб'єктів господарювання для отримання Ліцензії.
- 2) Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» потребують приведення у відповідність в частині усунення вимог щодо надання договору про охорону місць культивування, зберігання і знищення рослин, включених до списку № 3 таблиці I переліку, їх поживних залишків та додатку, в якому зазначається інформація про розташування сил і засобів підрозділів. Необхідно внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» передбачивши в абз 5 пункту 5 як виняток культивування для промислових цілей, використання, зберігання та знищення рослин роду коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував **0,08 %**.
- 3) Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» в частині вимог щодо підтвердження походження насіння на садивного матеріалу (п. 5) потребують внесення змін та уточнення, щодо того які документи має надавати суб'єкт господарювання, який самостійно вирощує насіння без закупівлі його у третіх сторін.
- 4) Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52 потребують приведення у відповідність до загальних Ліцензійних вимог з метою усунення штучних бар'єрів для суб'єктів господарювання.
- 5) Інформація щодо виданих органами МВС дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів має бути у відкритому доступі.

5.2.

КУЛЬТИВУВАННЯ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ:

- 1) Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включених до Переліку, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до Переліку.
- 2) гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах.
- 3) Відбір зразків та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
- 4) Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу (об'єктів).

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (ст. 2, 15).¹
- 2) Постанова Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин прекурсорів, та контролю за їх обігом».²
- 3) Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затверджені постановою Кабінету Міністрів від 06.04.2016 № 282 (п. 87).³
- 4) Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 № 52.⁴

1 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

2 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF#Text>

3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF#Text>

4 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0208-18#Text>

Інструмент регулювання:

Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин, що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включених до Переліку, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до Переліку (далі — квоти на технічні коноплі)

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Визначаються щорічно Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.
- 2) Для розрахунку обсягів квот на наступний рік суб'єкти господарювання щороку **до 15 листопада** подають Держлікслужбі заяви.
- 3) На підставі проведених розрахунків Держлікслужба готує та подає МОЗ погоджені пропозиції щодо визначення обсягів квот. Культивування рослин, включених до списку 3 таблиці I переліку, з перевищенням визначених обсягів квот забороняється.
- 4) Культивування рослин здійснюється шляхом **застосування кондиційного і репродуктивного насіння**.
- 5) Ліцензіат письмово повідомляє органу ліцензування (**не пізніше 10 робочих днів з моменту посіву**) про фактичні місця посіву, обсяг посівних площ, сорт із зазначенням джерела придбання насіннєвого матеріалу.

Додатково:

У разі перевищення в рослинах роду коноплі вмісту тетрагідроканнабінолу понад **0,08 відсотка** ліцензіат протягом **10 робочих днів** зобов'язаний забезпечити охорону посівів, місць зберігання та переробки таких рослин, для чого заключає договір із суб'єктом охоронної діяльності (п. 39 Ліцензійних умов, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282).

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

- 1) **Заява**, що подається суб'єктом господарювання, про виділення квоти на культивування рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини на відповідний рік (додаток 10 до Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин прекурсорів, та контролю за їх обігом) **одним з пунктів передбачає зазначення інформації щодо ліцензії, отриманої суб'єктом господарювання на відповідний вид діяльності**.

Фактично суб'єкт господарювання, що отримує ліцензію, наприклад, у грудні поточного року, буде вимушений чекати наступного року та втрачати час через відсутність квот на вирощування, які подаються до 15 листопада поточного року.

Необхідність застосування квотування вирощування технічних конопель як обмежувального інструменту регулювання є надмірним регулюванням для технічних конопель як сільськогосподарської культури.

Зазвичай такі заходи регулювання доступу до ринку, як квотування, держава вводить, коли існує потреба у використанні вичерпного ресурсу або з метою уникнення перенасичення ринку певним товаром. Щодо культивування технічних конопель як сільськогосподарської культури застосування квот є недоцільним, жорстким інструментом, що в контексті розвитку ринкової економіки є лише фактором

стримування для бізнесу та є зайвим елементом впливу з боку органів державної влади.

Довідково:

Міжнародна практика свідчить, що в інших країнах квоти на вирощування технічних конопель не потрібні, оскільки за їх законодавством, технічні коноплі — це звичайна сільськогосподарська культура.

2 Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини - максимальна кількість наркотичних засобів і психотропних речовин, встановлена Кабінетом Міністрів України на **підставі розрахункової потреби України в наркотичних засобах і психотропних речовинах, у межах яких здійснюється їх обіг протягом визначеного періоду.** Тобто квоти, як інструмент регулювання мають застосовуватись на ринку в сукупності з певною розрахунковою потребою. Однак, додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589 затверджений виключно Розрахунок потреби в наркотичних засобах, психотропних речовинах, включених до таблиць II і III переліку, препаратах (лікарських засобах), що містять наркотичні засоби, психотропні речовини, включені до таблиць II і III переліку, та (або) прекурсори, включені до таблиці IV переліку. Технічні коноплі включені ж до Списку № 3 Таблиці I «Рослини, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей». Отже, нормативно-правовими актами не передбачено розрахунок потреб для рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей включених до списку 3, таблиці 1 Переліку.

Тобто фактично, на сьогодні маємо застосування до технічних конопель часткового регулювання, яке без розрахункової потреби є недоцільним.

3 Відсутній законодавчо визначений порядок прийняття заяв щодо виділення та розрахунку обсягів квот на наступний рік. Де-факто не визначені підстави для відмови у прийнятті заяв, порядок оскарження таких відмов, також не встановлено підстави для невключення заявника до обсягів квот на наступний рік, не встановлено і процедуру притягнення до відповідальності працівників органу виконавчої влади за залишення заяви без розгляду.

4 Держлікслужба, відповідно до покладених на неї завдань, готує пропозиції щодо визначення квот, у межах яких здійснюється обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, та подає їх до МОЗ. Однак, відповідно до Положення про Міністерство охорони здоров'я України, МОЗ не має повноважень щодо подальших дій з цими пропозиціями, перевірки, погодження або ж відмови у погодженні квот. Таким чином, створюється правова колізія, коли суб'єкти господарювання повинні подавати заяви про виділення квот, а держава не має повноважень щодо їх погодження.

5 З 2014 року Кабінет Міністрів України не встановлював **Квоти на наркотичні засоби і психотропні речовини, в межах яких здійснюються культивування рослин,** що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, включених до Переліку, виробництво, виготовлення, зберігання, ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин, включених до Переліку.

Як наслідок, маємо ще один інструмент регулювання ринку технічних конопель, обмежувального характеру. Застосування квотування до технічних конопель на рівні з наркотичними засобами, є недоцільним, жорстким і таким, що порушує право суб'єктів господарювання вільно здійснювати свою діяльність.

ВИСНОВКИ:

Квотування для технічних конопель як сільськогосподарської культури є зайвим та обтяжуючим інструментом регулювання, що є недружнім для бізнесу та має високі корупційні ризики. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» та Постанова Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин прекурсорів, та контролю за їх обігом» потребують внесення змін в частині відміни квотування для технічних конопель.

Інструмент регулювання:

Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Гранично допустимий вміст наркотичних речовин у рослинах, включених до списку № 3 таблиці I Переліку, встановлюється Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.
- 2) Культивування рослин роду коноплі для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував **0,08 відсотка**.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

Угодою про асоціацію, Україна зобов'язалась імплементувати Регламент Ради (ЄС) № 1307/2013 та встановити вимоги до вмісту тетрагідроканнабінолу в коноплях, наблизивши національне законодавство до законодавства Європейського Союзу. Дозволений вміст ТГК в ЄС становить **0,2 %**. Україна має виконати це завдання до 31.12.2020, однак наразі воно не виконане.

ВИСНОВКИ:

Необхідно внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» та абз. 2, примітки списку 3, Таблиці I викласти в наступній редакції:

Культивування рослин роду коноплі для промислових цілей, за винятком виробництва та (або) виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин, допускається за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищував **0,2 відсотка**.

Інструмент регулювання:

Відбір зразків та проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Здійснюється на насінневих посівах рослин у присутності представника органу ліцензування для проведення перевірки в спеціалізованих установах, які мають право на дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.
- 2) Для визначення вмісту тетрагідроканнабінолу у висушеній соломі — здійснюється у фазі цвітіння не менше ніж 50 відсотків рослин роду коноплі.
- 3) Про результати досліджень ліцензіат протягом 10 робочих днів повідомляє органу ліцензування.
- 4) У разі перевищення на насінневих посівах гранично допустимого вмісту тетрагідроканнабінолу для рослин роду коноплі ліцензіат повинен провести вибракування таких посівів рослин з насінницьких (насінневого матеріалу) та перевести їх у промислові (такі, що в подальшому переробляються і не використовуються як насіння), про що оформляється відповідний акт і повідомляється органу ліцензування.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

- 1) Законодавством встановлена вимога до відбору зразків лише на насінневих посівах рослин, без визначення, які саме посіви вважаються насінневими, якими документами вони підтверджується, тощо.
- 2) Відсутній порядок відбору зразків.
- 3) Наразі перевірити кількість ТГК в технічних коноплях можливо лише в Державному науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі Міністерства внутрішніх справ України (далі — дослідний центр МВС), який має відповідну акредитацію. Відсутність арбітражу (будь-яких інших альтернативних лабораторій) унеможливує право суб'єктів господарювання на оскарження результатів досліджень, здійснення повторних досліджень або ж додаткових аналізів. Фактично сфера лабораторних досліджень в цій частині є монополізованою, що створює значні корупційні ризики та дає можливість органам влади маніпулювати результатами досліджень.

ВИСНОВКИ:

- 1) Відбір зразків потребує чіткої регламентації та встановлення порядку, що дасть можливість уникнути будь-яких маніпуляцій щодо встановлення рівня ТГК в технічних коноплях.
- 2) Визначення також потребують об'єкти, щодо яких та на яких проводиться відбір зразків.
- 3) Крім того, система лабораторій і лабораторних досліджень потребує реформування та внесення змін у частині створення можливостей для оскарження результатів досліджень, створення арбітражу та можливості повторного відбору зразків з метою уникнення можливих маніпуляцій зі сторони органів виконавчої влади.

Інструмент регулювання:

Технічні вимоги до місць концентрації відкритого типу (об'єктів)

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

Місця концентрації відкритого типу (об'єкти), які використовуються для здійснення господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І Переліку, мають бути **розташовані на відстані не менше ніж 0,5 км від населених пунктів; не менше ніж 3 км від міст**, що мають спеціальний статус, республіканського і обласного підпорядкування, а також від державного кордону України.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 №52, передбачають встановлення вимог до місць концентрації для технічних конопель. Одночасно Ліцензійні вимоги, передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 №282 (п.87) встановлюють, що такі вимоги не поширюються на місця культивування, зберігання та переробки рослин роду коноплі за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканнабінолу не перевищує вміст, визначений Кабінетом Міністрів України.

ВИСНОВКИ:

Ліцензійні вимоги та Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин потребують приведення у відповідність, адже не відповідають один одному, що створює колізію та додаткові бар'єри для суб'єктів господарювання.

5.3.

РЕЄСТРАЦІЯ СОРТУ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ:

Державна реєстрація прав на сорт.

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Захист прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» (ст. 15).¹

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1 Права на сорт набуваються в Україні шляхом подання до Компетентного органу (Мінекономіки) заявки, експертизи заявки, державної реєстрації прав.
- 2 **Заявка на сорт** подається до Мінекономіки особою, яка має на це право. Вона проводиться з метою встановлення відповідності заявки і сорту вимогам цього Закону та підготовки обґрунтованих експертних висновків і рішень за заявкою.
- 3 **Експертиза заявки** має статус державної науково-технічної експертизи та складається з *формальної експертизи* (експертизи за формальними ознаками) та *кваліфікаційної* (технічної) *експертизи*.
- 4 **Формальна експертиза** заявки проводиться з метою визначення відповідності формальних ознак заявки вимогам, що встановлені цим Законом і затвердженими Компетентним органом на його основі правилами складання та подання заявки.
- 5 **Кваліфікаційна експертиза** передбачає проведення комплексу досліджень, необхідних для підготовки експертного висновку за заявкою та ухвалення рішення щодо державної реєстрації сорту і прав на нього.
- 6 **Експертиза назви сорту** проводиться Українським інститутом експертизи сортів рослин з метою визначення відповідності цієї назви вимогам, встановленим ст. 13 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин».
- 7 **Експертиза на придатність сорту для поширення** проводиться Українським інститутом експертизи сортів рослин за умови попередньої сплати відповідного збору. Вона проводиться з метою визначення придатності сорту для поширення та виконується відповідно до ст. 14 цього ж Закону.
- 8 У разі відповідності за результатами **кваліфікаційної експертизи** заявленого сорту вимогам цього Закону Компетентним органом ухвалюється рішення щодо виникнення прав на сорт. Якщо заявлений сорт не відповідає вимогам цього Закону, приймається рішення про відмову у виникненні прав на сорт.
- 9 **Державна реєстрація майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин** здійснюється на підставі рішення про державну реєстрацію прав на сорт. Після сплати державного мита та за наявності документа про

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#n175>

його сплату відомості, встановлені цим Законом і Положенням про Реєстр патентів, вносяться до Реєстру патентів.

10

Компетентним органом в **десятиденний строк** від дати державної реєстрації прав на сорт авторів (авторам) видається *свідоцтво про авторство на сорт рослин*, а заявникові — *патент на сорт рослин і свідоцтво про державну реєстрацію сорту рослин*.

Довідково:

Процедура реєстрації сорту є платною та складається з декількох платежів. Детальніше ознайомитись з платежами та їх вартістю можна на сайті Українського інституту експертизи сортів рослин за [посиланням](#).

З Державним реєстром сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі — Реєстр), можна ознайомитись на сайті Українського інституту експертизи сортів рослин за [посиланням](#).

Також у Додатку 2 до книги міститься перелік сортів посівних конопель, внесених до Реєстру на 2020 рік.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

На сьогодні Державний реєстр сортів рослин ведеться у вигляді PDF-файлу, що не відповідає **формату відкритих даних**¹. Тобто неможливо обробляти інформацію реєстру без участі людини. Таким чином, реєстр не в змозі взаємодіяти з Базою даних рослин Європейського союзу та спільним каталогом сортів видів сільськогосподарських культур. Ведення каталогу передбачено Директивою Ради №2002/53/ЄС, яку Україна зобов'язалась імплементувати відповідно до статті 405, додатку XXXVIII Угоди про асоціацію. Через недосконалість формату ведення Державного реєстру сортів рослин та неможливість його взаємодії з реєстрами інших країн існують ризики виникнення спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності на сорти рослин.

ВИСНОВКИ:

Необхідно змінити формат ведення Державного реєстру сортів рослин з PDF-файлу до одного з форматів відкритих даних (JSON, XML/RDF, TXT/CSV/Markdown).

¹ Основний критерій для формату відкритих даних — це доступність їх для машинної обробки без участі людини. До переліку таких універсальних форматів входять: JSON, XML/RDF, TXT/CSV/Markdown

5.4.

ОБІГ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ:

- 1) Звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці I;
- 2) Інвентаризація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та баланси;
- 3) Реєстрація операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорам.

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Встановлення державного контролю за обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та додержанням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (ст. 33, 34).¹
- 2) Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України постановою Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 №589 (п.44).²
- 3) Ліцензійні Умови провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282.³

Інструмент регулювання:

Звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці I

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Суб'єкти господарювання щороку до 1 жовтня подають Держлікслужбі звіт про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці I.
- 2) Форма Звіту встановлена постановою Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 № 589

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

За інформацією бізнесу (Асоціація «Українські технічні коноплі»), встановлення строку подачі Звіту про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин до 1 жовтня є незручним для суб'єктів господарювання, що продовжують діяльність і після 1 жовтня. Фактично на момент подачі звіту бізнес не має змоги відобразити реальний обсяг урожаю поточного року. Таким чином, Звіт як інструмент регулювання, направлений на збір статистичної інформації, не виконує своєї функції і лише створює додаткове навантаження на бізнес.

1 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

2 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF#Text>

3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF#Text>

ВИСНОВКИ:

Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3.06.2009 № 589 потребує внесення змін в частині зміни строку подачі Звіту про результати діяльності із зазначенням кількості вирощених і перероблених рослин, включених до списку 3 таблиці І.

Інструмент регулювання:

Інвентаризація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та баланси

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

Керівник юридичної особи (уповноважена особа) або фізична особа-підприємець зобов'язані щокварталу проводити інвентаризацію наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у визначеному законодавством порядку із складанням балансу товарно-матеріальних цінностей.

Інструмент регулювання:

Реєстрація операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1** Ліцензіат повинен вести облік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які перебувають на належних йому або орендованих ним об'єктах, здійснюючи реєстрацію всіх операцій з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами у спеціальних журналах (книгах) за формами, встановленими Кабінетом Міністрів України та МОЗ.
- 2** Журнали (книги) повинні бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені підписом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи-підприємця та печаткою ліцензіата (за наявності). Ведення журналів (книг) покладається на відповідальних осіб, призначених наказом керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи-підприємця.

ВИСНОВКИ:

Інструменти регулювання направлені на забезпечення ведення суб'єктом господарювання належного обліку своєї діяльності та продукції, що ним виробляється, не мають законодавчих недоліків.

За умови виведення технічних конопель як сільськогосподарської культури з-під регулювання, що застосовується до наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, такі інструменти регулювання втратять свою актуальність.

5.5.

ЗБЕРІГАННЯ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ:

Технічні вимоги до місць концентрації закритого типу.

ЦІЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ:

Забезпечення видачі Національною поліцією України дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».¹
- 2) Вимоги до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 № 52 (розділ 3).²

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

Інструмент регулювання передбачає, що приміщення, які використовуються для здійснення господарської діяльності щодо зберігання рослин, уключених до таблиці I Переліку, мають відповідати таким вимогам:

- ◆ вхідні двері виготовлені з металоконструкцій або з повнотілого дерева завтовшки не менше **40 мм**. У разі меншої товщини полотно дерев'яних дверей оббивається зсередини суцільно залізним листом завтовшки не менше **0,6 мм** із загинанням країв листа на торець полотна.
- ◆ двостулкові двері обладнані двома внутрішніми стопорними шпингалетами або засувами, встановленими у верхній та нижній частинах дверного полотна. З метою захисту двостулкових дверей використовуються спеціальні двосторонні шпингалетні затвори, які в разі замикання фіксуються врізними або навісними замками.
- ◆ віконні отвори та віконні прорізи (за наявності) обладнані металевими ґратами або захисними щитками і віконницями. Захисні щити та віконниці за конструкцією аналогічні вхідним дверям та мають затворні пристрої із внутрішнього боку (пп.2 п. 2 розділу 2 Вимог).

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-%D0%BF#n203>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0208-18#Text>

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

Ліцензійні умови та Вимоги до об'єктів і приміщень не відповідають один одному в частині встановлення обмежень щодо місць зберігання технічних конопель. Так, Вимоги до об'єктів і приміщень є значно ширшими та встановлюють необхідність обладнання місць зберігання технічних конопель на рівні із лікарськими/наркотичними засобами.

Як наслідок, маємо подвійне, незрозуміле регулювання, що створює значне навантаження на бізнес.

ВИСНОВКИ:

Ліцензійні умови, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 282 та Вимоги до об'єктів і приміщень, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України 29.01.2018 № 52, потребують приведення у відповідність та скасування жорстких вимог щодо зберігання рослин роду коноплі для промислових цілей за умови використання насіння, зібраного із сортів рослин, у висушеній соломі яких вміст тетрагідроканабінолу не перевищує вмісту, визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 №770.

5.6.

ЗНИЩЕННЯ

Кейс 1

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ:

- 1) Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель.
- 2) Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини.
- 3) Журнал обліку насіння маку та волокон конопель, їх залишків після очищення і переробки.

АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ІНСТРУМЕНТУ:

Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589 (додаток 11, 12, 13).¹

Інструмент регулювання:

Акт про знищення залишків після очищення насіння маку або переробки конопель

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) Складається у трьох примірниках, який засвідчується підписами членів комісії. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються Національній поліції та Держлікслужбі.
- 2) Знищення залишків після переробки стебел конопель здійснюється суб'єктами господарювання після їх зважування шляхом щоденного спалювання у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

- 1) Організація знищення залишків після переробки стебел конопель, що здійснюється суб'єктами господарювання після їх зважування шляхом щоденного спалювання у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності є довготривалим і ресурсозатратним процесом.

За умови необхідності знищення залишків декільком суб'єктам господарювання, наприклад, одного району, ефективність роботи цілого структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності буде зменшуватись, адже процес знищення потребує значного проміжку часу.

- 2) Не визначено поняття «залишків переробки».

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF#Text>

ВИСНОВКИ:

Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589 потребує внесення змін в частині скасування необхідності щоденного скликання комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності та оформлення відповідного акту.

Інструмент регулювання:

Акт про знищення рослин, що містять наркотичні засоби і психотропні речовини

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

- 1) **Складається у трьох примірниках**, який засвідчується підписами членів комісії. Перший примірник акта залишається у суб'єкта господарювання, інші надсилаються Національній поліції та Держлікслужбі.
- 2) Коли суб'єкт господарювання ухвалює рішення про знищення посівів рослин із будь-яких причин, такі посіви підлягають знищенню шляхом переорювання на полях висіву скошених та подрібнених рослин у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності.

ОПИС ПРОБЛЕМИ:

Організація знищення шляхом переорювання на полях висіву скошених і подрібнених рослин у присутності комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності, є довготривалим і ресурсозатратним процесом.

За умови необхідності знищення таких рослин декільком суб'єктам господарювання, наприклад, одного району, ефективність роботи цілого структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності буде зменшуватись, адже процес знищення займає значні проміжки часу.

ВИСНОВКИ:

Порядок провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589 потребує внесення змін в частині скасування необхідності скликання комісії, до складу якої включаються керівники суб'єкта господарювання і територіального органу Національної поліції та представник структурного підрозділу територіального органу Національної поліції з питань протидії наркозлочинності та оформлення відповідного акту.

Інструмент регулювання:

Журнал обліку насіння маку та волокон конопель, їх залишків після очищення і переробки

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТУ:

Суб'єкт господарювання веде облік готової продукції (волокна конопель) та їх залишків після очищення і переробки у журналі. Сторінки в журналі обліку пронумеровуються, прошнуровуються та засвідчуються підписом керівника суб'єкта господарювання.

ВИСНОВКИ:

Інструмент регулювання не має регуляторних недоліків.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. РІВНІ СТАВОК УВІЗНОГО МИТА УКРАЇНИ, ЯКІ БУДУТЬ ЗАСТОСОВУВАТИСЬ У 2020 РОЦІ ДО ІМПОРТУ ТОВАРІВ ПОХОДЖЕННЯМ З ЄС В РАМКАХ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС (ТОВАРИ НА ОСНОВІ КОНОПЕЛЬ)

Код	Назва	Діюча ставка увізного мита (пільгова, в рамках РНС)	Зобов'язання в рамках УА		Ставка увізного мита на 2020 рік в рамках ПВЗВТ
			Базова ставка увізного мита	Перехідний період, років	
1207	Насіння та плоди інших олійних культур, подрібнені або неподрібнені:				
1207 99 91 00	Насіння конопель	5	5	0	0
5302	Волокно конопляне (<i>Cannabis sativa L.</i>), необроблене або оброблене, але непрядене; пачоси та відходи конопель (включаючи прядильні відходи та обтіпану сировину)				
5302 10 00 00	Волокно конопляне необроблене або вимочене	1	1	0	0
5302 90 00 00	Інше	2	2	0	0
5305 00 00 00	Волокна кокосові, абаки (манільської коноплі або <i>Musa textilis Nee</i>), рами та інші рослинні текстильні волокна, в іншому місці не зазначені, необроблені або оброблені, але непрядені; пачоси та відходи цих волокон (включаючи прядильні відходи та обтіпану сировину)	0	0	0	0
5308 20	Пряжа з волокон коноплі (<i>Cannabis sativa L.</i>):				
5308 20 10 00	Не розфасована для роздрібною торгівлі	2	2	0	0
5308 20 90 00	Розфасована для роздрібною торгівлі	2	2	0	0
5607	Шпагат, мотузки, канати і троси, плетені чи несплетені, в обплетенні або не в обплетенні, просочені або непросочені, з покриттям або без покриття, в оболонці або без оболонки, з гуми чи пластмаси:				
5607 90 20	З абаки (манільської коноплі або <i>Musa textilis Nee</i>) або з інших жорстких (листових) волокон, з джуту або інших луб'яних текстильних волокон товарної позиції 5303				
5607 90 20 10	З джуту або інших луб'яних текстильних волокон товарної позиції 5303	1	1	0	0
5607 90 20 90	Інші	5	5	0	0
5607 90 90 00	Інші	5	5	0	0

ДОДАТОК 2. ПОСІВНІ КОНОПЛІ, ЗАНЕСЕНІ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЕСТРУ СОРТІВ РОСЛИН, ПРИДАТНИХ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ НА 2020 РІК¹

Заява №	Назва сорту	Метод створення	Рік реєстрації	Рекомендована зона для вирощування	Напрямок використання	Сорт створено в державі
82014002	ЮСО 31		1987	Л	пряд	-
94014002	Золотоніські 15		1998	Л	пряд	-
© 05014001	Гляна		2007	ЛП	пряд	-
© 18080002	Мрія	П	2019	ЛП	ун	UA
© 13080001	Глесія	П	2016	СЛП	тхн	UA
© 16080002	Лара	П	2018	СЛП	тхн	UA
11014001	Ніка	П	2012	-	-	UA
09014001	Вікторія	П	2011	-	-	UA
© 17080003	Сула	П	2019	СЛП	тхн	UA
© 17080001	Миколайчик	П	2019	ЛП	тхн	UA
© 17080002	Глухівські 85	П	2019	СЛП	тхн	UA
© 16080001	Глоба	П	2018	СЛП	тхн	UA
© 15080001	Глухівські 51	П	2017	СЛП	тхн	UA

Скорочення термінів

Метод створення:

П — Перехресне запилення

Рекомендована зона вирощування:

П — Полісся

Л — Лісостеп

С — Степ

Напрямок використання:

пряд — прядивного призначення

ун — універсального призначення

тхн — технічний

¹ Джерело: <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>

ДОДАТОК 3. ПОСІВНІ КОНОПЛІ ВІДПОВІДНО ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАСІННИЦТВА ТА РОЗСАДНИЦТВА НА 2020 РІК¹

Сорт посівних конопель	№ ліц. угоди та	Дата заключення	Добазове насіння, т РР 2 року	Базове насіння, т		Сертифіковане насіння, т	
				Супереліта	Елітне	СН1 (F1)	СН2
ПОСП «ЗОРЯ»							
ЄДРПОУ: 03743552 АДРЕСА: 11545, Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Стремигород, вул. Центральна, 29							
Глесія	20-03/А	07.04.2020	0	0	0	27	0
Гляна	20-02/А	07.04.2020	0	0	0,5	0	33
Сула	200327/41	27.03.2020	0	90	0	0	0
ТОВ «Авекона»							
ЄДРПОУ: 40218368 АДРЕСА: 03124, м. Київ, вул. Василенка Миколи, 12, кв. 155							
Глесія	19-04/А	12.08.2019	0	0	0	30	130
Гляна	19-03/А	12.08.2019	0	0	0	20	120
Мрія	власник	-	1	1	5	30	30
ЮСО 31	19-05/А	12.08.2019	1	10	10	30	130
ТОВ «Перемишлянські лани»							
ЄДРПОУ: 40378113 АДРЕСА: 81252, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добриничі, вул. Шевченка, 35							
Глесія	19-06/А	18.07.2019	0	0	2,8	0	0
ТОВ «Інститут органічного землеробства»							
ЄДРПОУ: 33189936 АДРЕСА: 39000, Полтавська обл., Глобинський р-н, м. Глобине, вул. Космонавтів, 9							
Глоба	200420/Л	10.07.2020	0	25	0	0	0
Лара	власник	-	0	0	20	0	0
Сула	власник	-	0	2	25	0	0
ТОВ «ДІБРОВА ФАРМЗ»							
ЄДРПОУ: 40856404 АДРЕСА: 34109, Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Берестя, вул. Перемоги, 1							
Глесія	19-06/А	18.07.2019	0	0	0	55,5	0
Інститут луб'яних культур НААН							
ЄДРПОУ: 00497845 АДРЕСА: 41400, Сумська обл., Глухівський р-н, м. Глухів, вул. Терещенків, 45							
Глесія	власник	-	0	0	10	10	20
Глухівські 51	власник	-	0	0	10	10	0
Гляна	власник	-	0	0	10	40	50
ЮСО 31	власник	-	0	0,4	0	0	0
Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН							
ЄДРПОУ: 00724927 АДРЕСА: 42343, Сумська обл., Сумський р-н, с. Сад, вул. Зелена, 1							
Глесія	20-04/А	14.04.2020	0	0	0	0	35
Сула	200327/31	20.03.2020	0	4	0	0	0
ФГ «Царина»							
ЄДРПОУ: 35163438 АДРЕСА: 19525, Черкаська обл., Городищенський р-н, с. Товста, вул. Шевченка, 121							
Гляна	26-04	11.04.2019	0	0	450	0	0
Лара	200228/11	28.02.2020	0	0	25	0	0
Сула	200228/11	28.02.2020	0	0	25	0	0

¹ Джерело: <https://agro.me.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f7700/b3d/5f7700b3d1755010227470.pdf>

ДОДАТОК 1

Імплементативного Регламенту Комісії (ЄС) № 809/2014 від 17.07.2014,
про встановлення правил застосування Регламенту (ЄС) № 1306/2013

Спільний метод кількісного визначення вмісту $\Delta 9$ -тетрагідроканабінолу у сортах конопель

1. Сфера застосування та область застосування

Цей метод спрямований на визначення вмісту $\Delta 9$ -тетрагідроканабінолу (далі ТГК) у сортах конопель (*Cannabis sativa* L.).

Метод заснований на кількісному визначенні $\Delta 9$ -ТГК методом газової хроматографії (ГХ) після екстракції відповідним розчинником.

1.1. Процедура А

Процедура А застосовується для перевірок виробництва, як передбачено частиною 6 статті 32 Регламенту (ЄС) № 1307/2013 та статтею 30 (g) цього Регламенту.

1.2. Процедура В

Процедура В застосовується у випадках, зазначених у статті 32 (б) Регламенту (ЄС) № 1307/2013 та статті 36 (б) Регламенту.

2. Відбір проб

2.1. Зразки

(а) Процедура А: у стоячих урожаях сорту конопель береться 30 см частина, що містить принаймні одне жіноче суцвіття кожної вибраної рослини. Відбір проб проводиться протягом періоду, що триває від 20 днів після початку цвітіння до 10 днів після закінчення цвітіння, протягом дня, дотримуючись систематичного зразка, щоб забезпечити репрезентативність зразка поля, але за винятком країв урожай.

Держави-члени можуть дозволити проводити відбір проб протягом періоду від початку цвітіння до 20 днів після початку цвітіння за умови, що для кожного вирощуваного сорту беруть інші репрезентативні зразки відповідно до першого підпункту протягом 20 днів після початку цвітіння - до 10 днів після закінчення цвітіння.

(б) Процедура Б: у стоячих культурах даного сорту конопель відбирається верхня третина кожної вибраної рослини. Відбір проб проводиться протягом 10 днів після закінчення цвітіння, протягом дня, дотримуючись систематичного зразка, щоб переконатися, що зразок репрезентативний для поля, але виключаючи краї врожаю. У випадку дводомних сортів беруть лише жіночі рослини.

2.2. Обсяг вибірки

Процедура А: зразок повинен включати частини 50 рослин на поле.

Процедура Б: зразок повинен включати частини 200 рослин на поле.

Кожен зразок поміщають у тканинний або паперовий мішок без подрібнення і відправляють у лабораторію для аналізу.

Держава-член може передбачити, якщо буде потрібно, другий зразок для збору для аналізу, який буде зберігатись у виробника або органу, відповідального за аналіз.

2.3. Сушіння та зберігання зразка

Сушіння зразків починають якомога швидше і в у будь-якому випадку протягом 48 годин, використовуючи будь-який метод нижче 70° С.

Зразки повинні бути висушені до постійної маси та до вмісту вологи від 8% до 13%.

Після висихання зразки зберігають, не подрібнюючи при температурі нижче 25° С, у темному місці.

3. Визначення вмісту ТГК

3.1. Підготовка дослідної проби

З висушених зразків слід видалити стебла та насіння розміром більше 2 мм.

Висушені зразки подрібнюють для отримання напівдисперсного порошку (пропускаючи через сито з сіткою 1 мм).

Порошок можна зберігати 10 тижнів при температурі нижче 25° С у темному сухому місці.

3.2. Реактиви та екстракційний розчин

Реагенти

Δ9-тетрагідроканабінол, чистий для хроматографічних цілей,

Сквалан, чистий для хроматографічних цілей, як внутрішній стандарт.

Екстракційний розчин.

35 мг сквалану на 100 мл гексану.

3.3. Вилучення Δ9-ТГК

100 мг порошкоподібного зразка зважують, поміщають у центрифужну пробирку і додають 5 мл екстракційного розчину, що містить внутрішній стандарт.

Зразок поміщають в ультразвукову ванну і залишають на 20 хвилин. Його слід центрифугувати протягом п'яти хвилин при 3000 об / хв. а потім надосадовий розчин ТГК видалити. Розчин вводять у хроматограф і проводять кількісний аналіз.

3.4. Газова хроматографія

(а) Апарат

газовий хроматограф із детектором іонізації полум'я та роздвоєною / безрозрізною форсункою колона, що дозволяє добре відокремлювати канабіноїди, наприклад скляна капілярна колона довжиною 25 м і діаметром 0,22 мм, просочена 5% неполярною феніл-метил-силоксановою фазою.

(b) Діапазони калібрування

Щонайменше три бали для процедури А та п'ять балів для процедури В, включаючи точки 0,04 та 0,50 мг / мл Δ9-ТНС в екстракційному розчині.

(c) Експериментальні умови

Наступні умови подані як приклад для стовпця, зазначеного в (а):

температура духовки 260° С

температура форсунки 300° С

температура детектора 300° С

(г) Об'єм введення: 1 мкл

4. Результати

Висновки повинні бути виражені з двома знаками після коми в грамах Δ9-ТГК на 100 грам аналітичного зразка, висушеного до постійної маси. Застосовується допуск 0,03 г на 100 г.

Процедура А: одне визначення на дослідний зразок.

Однак, коли отриманий результат перевищує межу, встановлену у статті 32 (б) Регламенту (ЄС) No 1307/2013, проводиться друге визначення для кожної аналітичної вибірки, а середнє значення двох визначень приймається як результат.

Процедура В: результат повинен відповідати середньому значенню двох визначень на випробувану пробу.

ДОДАТОК 5. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ РИНОК

№	Назва	Номер	Дата
1	Закон України «Про Національну поліцію»	580-VIII	02-07-2015
2	Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»	222-VIII	02-03-2015
3	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року»	735-р	28-08-2013
4	Закон України «Про адміністративні послуги»	5203-VI	06-09-2012
5	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»	534-р	04-07-2012
6	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення системи моніторингу ситуації у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»	1193-р	17-10-2011
7	Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»	3392-VI	19-05-2011
8	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»	469	13-04-2011
9	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом»	589	03-06-2009
10	Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок придбання кондиційного і репродуктивного насіння для культивування рослин, що містять малі кількості наркотичних речовин, для промислових цілей»	1129	27-12-2008
11	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Умов запобігання розкраданню рослин, включених до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»	1026	26-11-2008
12	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах»	1203	10-10-2007
13	Модельний закон про наркотичні засоби, психотропні речовини і їх прекурсори		16-11-2006
14	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на 2003-2010 роки»	877	04-06-2003
15	Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»	851-IV	22-05-2003
16	Кримінальний кодекс України	2341-III	05-04-2001
17	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»	770	06-05-2000
18	Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними»	62/95-ВР	15-02-1995
19	Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»	60/95-ВР	15-02-1995
20	Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»	3116-XII	21-04-1993
21	Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин		20-12-1988
22	Кодекс України про адміністративні правопорушення	8073-X	07-12-1984
23	Конвенція про психотропні речовини ООН		21-02-1971
24	Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 року (з доповненнями) ООН		30-03-1961

№	Назва	Номер	Дата
25	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку»	282	06-04-2016
26	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку подання органу ліцензування документів в електронній формі»	363	24-05-2017
27	Закон України «Про електронні довірчі послуги»	2155-VIII	05-10-2017
28	Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин»	52	29-01-2018
29	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2019-2020 роки з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року»	56-р	06-02-2019

ДОДАТОК 6. ПЕРЕЛІК АКТИВ ТА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ ЩО РЕГУЛЮЮТЬ РИНОК ТЕХНІЧНИХ КОНОПЕЛЬ В ЄС

№	Назва
1	Регламент (ЄС) No 1307/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17.12.2013, що встановлює правила прямих виплат фермерам в рамках Спільної аграрної політики
2	Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського парламенту та Ради від 17.12.2013 Про організації спільних ринків сільськогосподарської продукції
3	Регламент (ЄС) № 2015/2283 Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2015 Про нові харчові продукти
4	Делегований Регламент Комісії (ЄС) № 2016/1237 від 18.05.2016 на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1308/2013 стосовно правил застосування системи ліцензій на імпорт та експорт і на доповнення Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1306/2013 стосовно правил повернення та утримання забезпечень, внесених для таких ліцензій
5	Директива Ради (ЄС) № 2002/53 від 13.06.2002 Про спільний каталог сортів видів сільськогосподарських культур
6	Європейський суд, справа C-207/08
7	Європейський суд, справа C-663/18

ДОДАТОК 9. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ЛІЦЕНЗІЯ НА ПРОВАДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З КУЛЬТИВУВАННЯ РОСЛИН, ВКЛЮЧЕНИХ ДО ТАБЛИЦІ І ПЕРЕЛІКУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ, ЗАТВЕРДЖЕНОГО КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, РОЗРОБЛЕННЯ, ВИРОБНИЦТВА, ВИГОТОВЛЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПРИДБАННЯ, РЕАЛІЗАЦІЇ (ВІДПУСКУ), ВВЕЗЕННЯ НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ, ВИВЕЗЕННЯ З ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ВИКОРИСТАННЯ, ЗНИЩЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО ЗАЗНАЧЕНОГО ПЕРЕЛІКУ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборорою займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Так	0.00
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Так	0.00
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Так	-0.30
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	Ні	-0.30
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	Так	0.30
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
	Сума балів ризиків корупції	4.3	Низький корупційний ризик
	Сума балів недружності до бізнесу	2.7	Регулювання дружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ НА СОРТ РОСЛИН» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Так	0.00
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Так	0.00
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Так	-0.30
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	Ні	-0.30
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	-0.30
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
Сума балів ризиків корупції		3.7	Низький корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		3.7	Регулювання дружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «КВОТИ НА НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ І ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Ні	1.00
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Ні	1.00
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	н/з	
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
Сума балів ризиків корупції		8	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		4	Регулювання недружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ І ПРИМІЩЕНЬ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Так	0.00
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Ні	1.00
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Так	-0.30

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	Ні	-0.30
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	Так	0.30
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
Сума балів ризиків корупції		9.3	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		2.7	Регулювання дружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ГРАНИЧНО ДОПУСТИМИЙ ВМІСТ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН У РОСЛИНАХ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	н/з	
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
Сума балів ризиків корупції		6	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		1	Регулювання дружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ВІДБІР ЗРАЗКІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРКИ В СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ УСТАНОВАХ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВО НА ДОСЛІДЖЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	Ні	-0.30
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	-0.30
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	н/з	
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
Сума балів ризиків корупції		10.3	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		-0.3	Регулювання дружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО МІСЦЬ КОНЦЕНТРАЦІЇ ВІДКРИТОГО ТИПУ (ОБ'ЄКТІВ)» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Ні	1.00
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	Ні	1.00
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Так	1.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	н/з	
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
Сума балів ризиків корупції		7	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		4	Регулювання недружнє для бізнесу

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ІНСТРУМЕНТУ (ЗАСОБУ) РЕГУЛЮВАННЯ «ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО МІСЦЬ КОНЦЕНТРАЦІЇ ЗАКРИТОГО ТИПУ» ТА ЙОГО ПРОЦЕДУРИ

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Аналіз реалізації на предмет недружності для бізнесу			
1	1. Чи є інструмент (засіб) регулювання безумовним істотним обмеженням для бізнесу (заборонаю займатися певною діяльністю)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
2	1.1. Чи існують винятки з встановлених безумовних істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
3	1.2. Чи встановлений виключний перелік винятків з істотних обмежень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
4	2. Чи є інструмент (засіб) регулювання умовним істотним обмеженням для ведення бізнесу (можливості займатися діяльністю тільки за умови виконання низки вимог)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
5	2.1. Чи зазначений виключний перелік умов, виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
6	2.2. Чи достатньо чітко сформульовані умови (чи не допускають подвійного тлумачення), виконання яких необхідне для отримання можливості для ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
Аналіз процедури на предмет недружності для бізнесу			
7	1. Чи передбачено щодо ринку необхідність / обов'язок бізнесу надавати державі (регулятору / інспектору) додаткову інформацію (крім стандартної податкової звітності)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
8	2. Чи передбачено щодо ринку можливість прийняття регулятором рішень, які можуть істотно вплинути на умови ведення бізнесу? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
9	3. Чи передбачено щодо процедури необхідність оплати на користь держави обов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
10	4. Чи передбачено щодо ринку необхідність оплати на користь держави необов'язкових платежів (крім податків, прямо передбачених Податковим кодексом), відсутність оплати яких може ускладнити ведення бізнесу (окремого бізнес-процесу)? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал недружності до бізнесу.)	Ні	0.00
Аналіз процедури на предмет ризиків корупції			
11	1. Чи має право особа, уповноважена на виконання функцій держави (делегованих функцій), відмовити бізнесу через невідповідність суб'єкту вимогам процедури? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
12	1.1. Чи чітко визначені вимоги до суб'єкта звернення? Чи не допускають вони можливості подвійного трактування? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30
13	1.2. Чи є вимоги до суб'єкта вичерпними? Чи заборонено службовцю вимагати від заявника будь-який інший документ / інформацію, крім тих, що прямо перераховані в регуляторних актах, що описують процедуру? (Якщо відповідь - 'Так', то -0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0,3 бал ризиків корупції.)	Ні	0.30

№ п/п	Питання	Відповідь	Бал
Взаємодія з органами влади та уповноваженими особами			
14	2. Чи встановлює процедура обов'язкову взаємодію бізнесу з органами влади? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Так	1.00
15	3. Чи встановлюється/передбачається обов'язок чи вимушеність бізнесу взаємодіяти з будь-яким іншим органом влади або іншим суб'єктом, крім того, до якого подаються документи? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
16	3.1. Чи передбачено процедурою необхідність / обов'язок для бізнесу вдаватися до послуг третіх осіб (крім органів влади) для успішної взаємодії з державою? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал недружності до бізнесу. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал недружності до бізнесу.)	н/з	
17	3.2. Чи передбачає процедура одноосібне прийняття рішення щодо бізнесу особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0,3 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то -0,3 бал ризиків корупції.)	н/з	
18	4. Чи передбачено для процедури вичерпний список варіантів для прийняття рішення особою, що виконує функції держави (делеговані функції)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
19	5. Чи чітко визначений термін для прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
Порядок оскарження			
20	6. Чи передбачено вичерпний перелік підстав (умов) для відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Так	0.00
21	7. Чи передбачений позасудовий адміністративний порядок оскарження? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
22	8. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі відмови? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
23	8.1. Чи встановлено обов'язок особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій), обґрунтовувати прийняте рішення письмово у разі позитивного рішення? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	н/з	
24	9. Чи є публікація рішень обов'язковою для особи, уповноваженої на виконання функцій держави (делегованих функцій)? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
25	10. Чи існує публічна база даних прийнятих рішень? (Якщо відповідь - 'Так', то 0.00 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 1 бал ризиків корупції.)	Ні	1.00
26	11. Чи встановлюється/передбачається обов'язок бізнесу взаємодіяти з органом влади (особою, уповноваженою на виконання функцій держави (делегованих функцій)) більше, ніж два рази? (Якщо відповідь - 'Так', то 1 бал ризиків корупції. Якщо відповідь - 'Ні', то 0.00 бал ризиків корупції.)	Ні	0.00
Сума балів ризиків корупції		6.6	Високий корупційний ризик
Сума балів недружності до бізнесу		0	Регулювання дружнє для бізнесу

